

༡༡། ལུ་ར་དགོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་འབྲིང་པོ་ལྟ་དབང་གཙུག་གི་ནོར་བུ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས། །

ན་མོ་གྲུ་ར་མེ། ཚོགས་གཉིས་འོ་མའི་རྒྱ་མཚོ་བསྐྱབས་པ་ལས། །སྐྱུ་གསུང་བྱགས་ཡོན་ཡོངས་རྫོགས་འོད་དཀར་ཅན། །གཉིས་འཛིན་
ཚ་གདུང་སེལ་བའི་དཔལ་ཤར་བ། །ཤེས་བྱ་ཀུན་མཁུན་ཤུག་སེལ་རྒྱུ་འདུད། །བསྟན་གཉིས་པན་བདེའི་འོད་སྟོང་འབྱེད་པ་ལ། །སྟོན་
ལམ་ལོག་པའི་དུག་གི་ཁ་རྒྱངས་ཅན། །མཐུ་སྟོབས་འཁོར་ལོ་འབར་བས་གཅོད་མཛད་པ། །རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་དཔྱད་ཀྱི་ར་མཚན། །དུས་
གསུམ་སངས་རྒྱུ་ཀུན་གྱི་འཕྱིན་ལས་གར། །ཡིད་འཕྲོག་སྒྲིག་མའི་སྐྱུར་ཤར་སྟོལ་མ་ཡུམ། །རྒྱལ་བའི་བཀའ་སྟོན་དཔལ་མགོན་
ལུ་ར་པ་དང་། །ཙུ་གསུམ་བསྟན་སྐྱུང་རྒྱ་མཚོས་དག་ལེགས་སྟོལ། །ལུང་རྟོགས་བསྟན་པའི་འོད་སྟངས་འབུམ་འབྱེད་པའི། །ལྟ་དབང་
གཙུག་ན་བཞུགས་པའི་ནོར་བུའི་མཚན། །བསམ་གཏན་ཚེས་ཀྱི་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་གཏམ། །སྟོ་སྒྲིང་འཛིན་མའི་འགོ་ལ་སྐྱེས་སུ་
འབུལ། །ཞེས་མཚན་པར་བཞུགས་སྟོན་དུ་འགོ་བས་སུ་ར་དགོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་མདོ་ཅམ་སྒྲིང་བར་བྱ་སྟེ།

1. དགོན་པའི་མིང་། ད་ལྟ་ཡོངས་གྲགས་ལ་ལུ་ར་དགོན། མཚན་ཚང་བར་མ་ ཡུལ་བསམ་གཏན་ཚེས་འཁོར་སྒྲིང་། ལུ་ར་ནི་ལུ་རུ་ཉན་
སྟེ་སོག་སྐད་དུ་རྟ་སྟེང་རྒྱལ་པོ་ཞེས་གྲགས་པ་ལུ་རའི་རིགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཆོད་ཁྱདས་བསྟན་པ་དང་། མ་ ཡུལ་ནི་མ་རྒྱུ་རྒྱུ་འབུམ་དུ་
ཆགས་པ་དང་། བསམ་གཏན་ཚེས་འཁོར་སྒྲིང་ནི། སྟོང་བ་བསམ་གཏན་གཅོ་བོར་བྱེད་པའི་ལུང་རྟོགས་དམ་པའི་ཚེས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
བསྐྱར་བའི་ཡུལ་ཡིན་པས་སོ། །ལུ་ར་དགོན་པའི་མཚན་ལ་སྟོ་མདོའི་སྟོམ་གྱ། ལུ་རའི་ནག་སྐར་དང་། རོར་བསྟན་ཚེས་སྐར། ཚེས་ལུང་
སྐར་བ། མཚན་རྟོན་ཐང་ནག་སྐར། འདུག་དགའི་རི་ཁོང་དགོན། ཤར་བུབ་བསྟན་འཕེལ་རྒྱས་སྒྲིང་། ལུ་རའི་སྐྱེ་མ་དགོན་སོགས་དགོན་
པའི་མཚན་དང་གནས་ལ་འགྱུར་བ་ཅི་རིགས་པ་བྱུང་བའོ། །

2. དགོན་སྡེ་དབུ་བརྟེན་པའི་དུས་ནི། ཕྱི་ལོ་(1477)་མེ་བྱ་ལོར་སྟེ། སྤྱིར་འབྲོག་དགོན་སྐྱེ་ནག་ཅན་ཡིན་པས་གནས་གཅིག་ནས་
གཅིག་ཏུ་འཕོ་འགྱུར་མང་པོ་བྱུང་ཡང་། མ་རྒྱུད་དུ་སྟོམ་ཁང་གི་ཚུལ་དུ་བྱུང་ཞིང་བརྒྱུད་འཛིན་མཁས་སྐུབ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བར་མ་
ཆད་པར་བྱུང་བའི་གཞི་འཛིན་ས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོ། །གདུང་རབས་ཚེས་བརྒྱུད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ལུ་ར་སྐྱེ་ནག་གི་མ་ཡུམ་གྱི་རུ་སྐྱས་མོ་བྱ་

བ་ནི་སྐྱབ་པའི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལ་བ་སྟོན་ནམ་མཁའ་རིན་ཆེན་གྱི་གདུང་བརྒྱད་ཡིན། དེ་ལམས་ཀྱི་བསྐྱེད་ཐོག་རྒྱལ་བའི་དབེན་གནས་
ཀྱི་བདག་པོ་ཡིན་པས་དེ་ནས་བཟུང་བཅི་སྟོལ་ཡང་ཡོད་དོ། །

3. ས་གནས། སྤོང་གི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་མ་ཡི་ཐང་བརྒྱུད་ཅེས་གྲགས་པ་སྟེ། མངའ་བདག་ཉང་གི་གཡུལ་མདོས་ལས། ཡུལ་ནི་མ་
ཡུལ་ཐང་བརྒྱུད་ན། །མ་རྩེ་པོ་འབྲང་ལྷུ་མ་གཅིག་མ། །གདུང་རུས་གཉན་ཏེ་མ་བཟའ་མོ། །བྱང་གི་སྤྲན་ཏིང་ཏིང་མོ་བཅུན། །ཞེས་དང་།
ས་སྐྱུང་ག་དབང་ཀུན་དགའ་སྟོ་གྲོས་ཀྱིས་མཛད་པའི་བརྟན་མའི་མཆོད་ཐབས་ལས། །མདོ་ཁམས་མ་ཆེན་སྤོང་རེ་ཙེ་ཞིག་ན། །མ་རི་
རབ་འབྲམས་རྩོམ་པོ་ལྟུང་། །ཞེས་བོད་ཁམས་སྐྱོང་བའི་བརྟན་མ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཆོན་མ་རི་རབ་འབྲམས་རྩོམ་པོ་ལྟུང་
ལས་སྐྱོག་གི་རི་སྐུལ་ཕྱག་མོའི་མདུན་ཞོལ། །མ་རྒྱུ་བཟུང་ཕྱོགས་ཀྱིས་བྱེས་ན་མགོ་ལོག་ཁ་གསུམ་གྱི་མར་མཐའ། །ཕྱི་འབྲོག་གླིང་
གསུམ་གྱི་ཡར་མཐའ། །ད་ལྟ་ཀན་སུ་ཁུལ་མ་རྒྱུ་ཆོད་སུ་རྩེ་ཆེན་གྱི་ནང་། །དཀར་པོའི་ལུང་ཆེན་དང་གྲོགས་
འཛེམས་(སྐྱོག་རྩེ་དང་)ལུང་ཆེན་གྱི་བར་དུ། །དཀར་འཕྲང་དང་སྐྱོག་འཕྲང་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་འཕྲང་བར་གོང་ཞོལ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཞོལ་མ།
ལུང་རྒྱུང་ཆོས་ལུང་དང་སྐར་ལུང་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ། །དགོན་སྡེ་བྱིན་འཐེབས་སེ་ཆགས་ཡོད་དོ། །

4. ཆོས་རྒྱུན། དཔལ་སྐུལ་བ་ཤུག་ཐུབ་པའི་བརྟན་པ་ལ་མདོ་སྒྲགས་ཀྱི་བཀའ་སློལ་འཛིན་པ་ཇི་སྟེད་བྱུང་བ་ལས་སྤྲང་སྤྲིད་ཟེལ་གནོན་
པ་སྐུལ་པོའི་རང་ལུགས་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་བྱེད་པའི་ཆོས་སྡེ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །དཔལ་སྐུལ་བ་ཀུ་ཐོག་པའི་ལབ་
སྟོན་ནམ་མཁའ་རིན་ཆེན་ནས་བྱུང་བའི་གདུང་བརྒྱུད་ཀྱི་བཀའ་སློལ་དང་། །གཞི་ཆེན་སྐྱབས་མགོན་བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷན་ནས་བྱུང་
བའི་མངའ་བདག་ཉང་ཉི་མ་འོད་ཟེར་གྱི་བཀའ་སློལ། །འདུག་དགེ་རི་ཁོད་པ་སྟོ་བཟང་རབ་རྒྱས་ནས་བརྒྱུད་པའི་དབེན་ས་སྤོང་བརྒྱུད་ཀྱི་
བཀའ་སློལ་ཏེ། །བརྒྱུད་པའི་བཀའ་སློལ་ཆེན་པོ་གསུམ་དང་། །སྤྲ་འབྱར་ནང་ཆོན། །བྱང་གཏིར་རྩོམ་པོ་བྱང་བདུན་འདུལ་དང་གློང་གསལ།
གློང་ཆེན་སྟོང་ཐིག །ཁམས་གཙང་གཏིར་སྟོན་གྱི་ཆོས་རྒྱུན་བཅས་ནི་དགོན་པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་གཙོ་བོར་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ། །

5. དགོན་སྡེ། གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྐྱོར་ལ། །སྤྲ་དགོན་པའི་ཆོགས་ཆེན་འདུ་ཁང་། ཐུགས་ཆེན་ལྷ་ཁང་། མགོན་ཁང་། ང་ཁང་། སྐར་
བ་ཁག་སོ་སོའི་མཆོད་ཁང་། རྒྱ་ཤག་བརྒྱད་ཅུ། རྒྱ་བ་བརྒྱ་དང་བདུན་ཅུ་བཅུགས། །དགོན་པའི་སྐྱོར་མཐའ་རུ་དྲུང་འཁོར་ལྷ་བཅུང་
གསུམ་འཁོར་རྒྱུང་སྟོང་གཉིས་ལྷ་བརྒྱ་ལྟུང་། །སྡེ་ཆོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། །ཆོགས་ཆེན། བཤད་ལྷ། སྐྱབ་ལྷ། སྤོན་ལྷ། སྤྲགས་སྡེ་

བཅས་སྡེ་ཆེན་ལྟ་ཡོད། སྤྱི་ལ་གཞིགས་སྐྱོད་གནང་མཁན་དགོན་བདག་སྐྱ་སྤྱུལ་རྣམས་དང་། ཡུལ་སྡེའི་ཚོ་དཔོན་ཁག་ཡིན། ཆོགས་
 ཆེན་ནས་འཛིན་སྐྱོད་དང་། སྤར་སྤོལ་དུས་མཚད་མཛད་སྒོ། ཉིན་རེའི་ཆོས་བྱ། ཞབས་རིམ། དཔལ་འབྱོར་སོགས་ཀྱི་ལས་འགན་ཁུར་
 ཡོད། བཤད་ཟླ་བས་བཅད་དག་ནས་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྟ་གསལ་ཆེན་སྤྱུགས་ཀྱི་རྒྱུད་སྡེའི་བར་སྐྱོབ་སྐྱོད་གནང་གི་ཡོད། སྐབས་ཟླ་
 ནས་གྲོང་ཆེན་སྤྱི་ཐིག་གི་སྡོན་འགྲོ་འབྲུམ་ལྟ་ནས་བཟུང་བྱུགས་ཆེན་སྤྱུག་བསྐལ་རང་གོལ་བསྟེན་པ་ཚད་ལྡན་གཏོང་དགོས། ལུ་རེའི་
 མ་ཁི་དང་། འདུག་དགའི་སྐྱུང་གནས་ཞེས་གྲགས་ཆེ་བའི་སྐབས་པ་དེ་མ་ཆད་པར་རྒྱུན་སྐྱོད་བ་ཡིན། སྤན་ཟླ་ནས་སྤན་ཅིས་ཕྱོགས་ལ་
 སྐྱོབ་སྐྱོང་བྱས་ཏེ་སྤྱི་ཆོགས་ལ་པན་བདེ་སྐྱབ་གནང་གི་ཡོད། སྤྱུགས་སྡེ་ནས་དགེ་བསྟེན་པོ་མོས་སྡོན་འགྲོ་གཏོང་བ། མ་ཁིའི་བསྐྱབ་པ་
 དང་། ཏཱ་ལའི་བསྐྱབ་པ། བདེ་ཆེན་ཞིང་བསྐྱབ་སོགས་ཀྱིས་འབྲེལ་ཚད་དགེ་ལ་སྐྱོར་བའི་མཛད་པ་སྐྱོད་གི་ཡོད། །

6. ནང་རྟེན་གཙོ་བོ་ལ། རྟེན་གཙོ་ཟངས་གསེར་ལས་སྐབས་པའི་བྱུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཕྱག་སྐྱོང་སྐྱུན་སྐྱོང་མཐོ་ཆད་མིད་དུག་ཅན། ལྷ་ཅུ་ཞི་
 དག་གི་སྐྱ་གཉིས་མཐོ་ཆད་མིད་ལྟ་རེ་ཅན། སངས་རྒྱས་སྐྱོང་སྐྱ། སྐྱོལ་མ་སྐྱོང་སྐྱ་གཉིས། ཡར་ལུང་གེལ་བྲག་གཏོར་བྱོན་གྱ་རུ་བཏོར་
 མ། བྱུགས་ཆེན་འཁོར་བ་དོད་སྐྱུགས། བསམ་ཡས་རྩོུ་མངའ་བདག་ཉང་གི་གཏོར་བྱོན། ཀྱན་མཁུན་འཇིགས་མེད་དབང་པོས་
 གནངས་བའི་བྱབ་པ་རྩོར་གདན་དང་དཔོན་སྤྱུལ་རྩོུ་འཆང་སོགས་ལ་རྒྱ་གར་ནག་བལ་བོད་སོགས་ནས་ཕྱག་ཏུ་ཐོབ་པའི་རྟེན་རྟིང་ལི་
 མ་དང་གཏོར་མ་མང་པོ་དང་སྐྱུང་མའི་ཕྱར་དར་གཉན་པོ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་བཞུགས་སོ། །

7. བྱུགས་དམ་གཙོ་བོ། བྱུགས་རྗེ་ཆེན་པོ། སྐབས་པ་བཀའ་བརྒྱུད། སྐྱོལ་མ། སྐྱུང་མ་མགོན་པོ་ཆོགས་བདག་ཡབ་ཡུམ། ཅི་ཅུ་དམར་
 པོ། ཞིང་སྐྱོང་སངས་པོད་དང་། བརྟན་མ་རྩོུ་དྲག་རྒྱལ་མའོ། ། འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་གྱི་ཕྱག་བཞེས་དགོན་སྡེ་སྤྱི་ལྟར་ཆད་མེད་རྒྱུན་
 ཆགས་སུ་གནས་པ་དང་། ཟླ་བ་ཆོགས་སུ་ཞུགས་ནས་བཀའ་བརྒྱུད་ལུས་དཀྱིལ་མི་ཆད་པ་མངའ་བདག་ཉང་ཉི་མ་འོད་ཟེར་ནས་
 བརྒྱུད་པའི་རྒྱལ་བ་གཞི་ཆེན་པའི་བཀའ་སྤོལ་དང་། སྤར་བ་དང་སྐྱུང་མའི་གསོལ་མཚོད་ཆག་མེད་བྱེད་པ་སྤྱི་རེའི་སེར་སྡེའི་ལུགས་
 བཟང་རྒྱུན་ཆགས་སུ་གནས་པ་དང་། ལོ་རེར་སྐྱུང་གནས་མཚོག་བརྒྱུད་མི་ཆག་པ་འདུག་དགེ་རི་ཁོད་པའི་ཕྱག་བཞེས་འབྲུལ་མེད་

ཡིན་ནོ། ། ཐུགས་མེ་ཆེན་པོ་འི་སྐྱབ་པ་བྱང་ཚུལ་ནི། ལུ་ར་སྣ་ནག་མ་ བརྒྱད་དུ་བྱང་བ་ནས་བཟུང་མ་ཁི་སྐྱབ་པ་དང་། ཕུར་བའི་སྐྱབ་པ།
དཔལ་མགོན་ཆོགས་ཀྱི་བདག་པོ་འི་སྐྱབ་པ་གསུམ་པོ་ཆད་མ་ཁྱོད་ཞིང་། དེ་དག་ཀྱན་གྱི་ནང་ནས་ལུ་ར་པོ་མ་ཁི་འི་སྐྱབ་པ་ཞེས་གྲགས་
ཆེ་བ་བྱང་། རབ་བྱང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཕྱི་ལོ་(1789)་ས་བྱ་ལོ་ནས་བྱང་གཏེར་ཐུགས་མེ་ཆེན་པོ་འགོ་བ་ཀྱན་གྲོལ་གྱི་སྐྱབ་པ་ཚུགས།

8. སྤྲིག་ཁྲིམས། དགོན་པ་འདི་འདུལ་བ་གྲ་ཚད་ཡིན། མི་ཆོག་པ་གསུམ། བྱད་མེད་ཞག་སྟོད་མི་ཆོག དུ་ཆང་ནང་འདྲེན་མི་ཆོག
ཆོགས་ལ་དམར་ཟས་མི་ཆོག དགོས་པ་གསུམ། ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་བྱེད་དགོས། སྤྲིག་ལམ་བཙི་སྤྱད་བྱེད་དགོས། སྤྱི་དོན་
གཙོ་བོར་འཛིན་དགོས།

9. ཆོས་སྤྱོད། ལོ་གསར་ཆོས་གཏོར་ཞིང་སྟོང་གསལ་མཆོད་ཀུན་ཐོག་གཞི་ཆེན་ལུགས།

10. དཔོ་སྤྲི་ཆོས་༡་ནས་༡༣་བར་ཆོས་བཅུ་ཆེན་མོ་ཀུན་ཐོག་རྒྱལ་དབང་གཞི་ཆེན་ལུགས། ས་སྤྲི་སྤྱད་གནས་དགེ་ལུགས། སྤྲི་
སྤྱག་པའི་སྤྲི་འུམ་སྤྱབ་ཆེན་མོ་ཁམས་གཏེར་ལུགས། དབྱར་གནས་རྫོགས་ཆེན་ལུགས། དབྱར་ནང་གི་ཐུགས་ཆེན་སྤྱག་བསྐལ་
རང་གོལ་བདུན་སྤྱབ་སྤྱབ་ཆེན་ལུགས། སྤྲི་བརྒྱད་པའི་ཐུགས་ཆེན་འགོ་བ་ཀྱན་གྲོལ་བདུན་སྤྱབ་བྱང་གཏེར་ལུགས། སྤྲི་བཅུ་པའི་ཕུར་
བ་བདུན་སྤྱབ་ཀུན་ཐོག་ལུགས། ཏ་སྤྲི་ལྷ་མཆོད་ཆེན་མོ་དགེ་ལུགས། དབྱ་གཏོར་ཉིན་གསུམ་ཕུར་བ། སེང་གཏོར་མ། ཏ་མགྲིན་གང་
རུང་ཀུན་ཐོག་ལུགས། སྤྱི་སྤྱད་ལ། བསམ་ལྷན། སྤྲི་ལ་མ། མགོན་པོ་ཆོགས་བདག གསལ་མཆོད་རྒྱས་པར་བྱ་སྤོལ་ཡོད་དོ། །

11. ལོ་རྒྱུས། ས་ཕྱོགས་འདིར་གཉེན་མར་གནས་པའི་མི་ལ་ལུ་ར་ཞེས་གྲགས་པ་ཡིན། ལུ་ར་པོ་མི་རབས་གོང་མ་སོག་རྒྱལ་ཆོག་ཕུ་
ཏན་གྱི་ཡབ་བྱེས་ཀྱི་གཉེན་ལུ་ར་ཀྱན་དགའ་དཔལ་བཟང་ཀུན་ཐོག་ནས་གསར་སྤྱགས་རྩིང་མ་དང་། ཕྱི་ལོ་(1477)་མེ་བྱ་ལོར་ཆོས་
རྩི་རྒྱལ་བ་བཟང་ལས་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འི་སྤྱིར་སྤྱག་སྤྱད་ཏེ་སྤྱབ་ཁང་བཅུ་གསུམ་པ་ནི་ལུ་ར་པོ་མི་ལེ་ལེ་དབུ་བརྩེས་པ་ཡིན། དེའི་
གཉེན་ཆོན་ལུ་ར་དགེ་ཆེན་གོང་མ་ཀྱན་དགའ་ཕུན་ཆོགས་རིག་འཛིན་བདུད་འདུལ་དོ་རྩི་(1615-1672)སྤྲི་མར་གྱུར། བདུད་
འདུལ་མ་ཆེན་གསལ་ལ་ཁྱུ་བ་པོ་ཡང་ཡིན། ཐུགས་འབྲུག་ལོ་(1640)་ལུ་ར་པོ་བྱེས་པོ་དབྲ་ལས་ནམ་རྒྱལ་ལུ་ར་སྣ་ནག་གམ་ནོ་

རོ་ཁུ་བ་མ་རྒྱུད་དུ་གནས་སྤོས་ཏེ་སྤྱི་བས་ནས་གཞིས་ཆགས་ཏེ་སྐྱ་སེར་སྤེ་གཉིས་རིམ་བཞིན་ཡར་རྒྱས་སོང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་རྗེས་སུ་ཐུའི་
 སྤྲུགས་པ་ཁོན་འབུམ་དཔོན་བརྒྱད་རྣམས་དང་། སུ་ར་དགེ་ཤེན་ཕྱི་མ། སུ་ར་ཆོས་མཛད། སུ་ར་སྤྲ་མ། སུ་ར་ནོར་བུ་སྤྲན་སོགས་ཀྱིས་
 བསྟན་པ་ལོ་ཉིས་བརྒྱར་ཉེ་བར་བསྐྱུངས་སོ། ། རམ་ཞིག་ཐུགས་བསྐྱེད་དུས་སུ་སྤྲན་པས་གསེར་རྩེ་ཡུལ་གྱི་མངའ་བདག་ཉང་གི་
 གཏུང་རྒྱུད་སྤྱིང་བཞག་ཨོ་རྒྱན་ལྷན་གྲུབ་དང་ཆོས་འབྲེལ་བྱུང་ཞིང་། ཁོང་གི་སྤྲ་མ་ཀུམ་མོག་རྒྱལ་སྤྲུལ་བསོས་རྣམས་ལྷེ་འཕེན་པ་ཅན།
 (1679-1723)་བར་བྱང་། ལོ་ཆོག་དེའི་སྤྱིང་ནས་བཙུགས་པས་སྤྱིང་བཞག་ཨོ་རྒྱན་ལྷན་གྲུབ་ཀྱི་གསུང་ཞི་ཁོའི་སྤྱི་འདུལ་
 ལས། །ཐུགས་སྟག་ལོར་(1770)དབྱར་སྤྱི་ར་བའི་ཆོས་ལ་སྤྲ་མ་རྒྱན་པོ་ཨོ་རྒྱན་ལྷན་གྲུབ་པའི་རང་ལོ་དོན་བདུན་པའི་སྤྱིང་མཁར་
 ཆེན་གསང་སྤྲུགས་སྤྱིང་གི་སྤྱི་བ་ཁང་དུ་བསྟན་སྤྱི་བ་ཀྱི་ཐུན་སྤྲུལ་སུ་སྤྱིར། །ཅེས་པའི་བཙུག་གཞི་བྱས་པས་འབྲུངས་ལོ་(1693)-རྩ་
 བྱ་ལོ་ལས་(1694)་ཤིང་བྱི་ལོ་གང་རུང་ཡིན་དགོས། གཤེགས་ལོ་ཐུགས་རྩ་ལོ་ཡིན་འདུག་སྟེ། རམ་ཐར་དུ། །རྩ་ལོ་རྩ་སྤྱི་ཆོས་
 བཅུའི་ཉི་ཤར་དུ། །སྤྱོད་དཔོན་པདྨ་ཀུམ་མོག་རྩུང་པ་དང་། །དབྱེར་མེད་དཔལ་ཆེན་དཀྱིལ་འཁོར་དབྱིངས་ལ་ཐིམ། །ཞེས་འཁོད་ཡོད་
 ནོ། །སྤྱིང་བཞག་ཨོ་རྒྱན་ལྷན་གྲུབ་སྤྱི་བའི་གཉིས་པ་གཞི་ཆེན་པོ་སྤྱི་བས་མགོན་བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷན་ལ་ཀུམ་མོག་གི་སྤྲ་མ་ཚོགས་
 སྤྱི་ཆོས་དབྱིངས་རྩི་རྗེས་བསང་ཡིག་(མདོ་སྤྱད་ཤར་ཕྱོགས་མ) བསྐྱུལ་ཞིང་ཁྱེད་ཤར་ཕྱོགས་སུ་སོང་ལ་རྒྱུག་གི་བ་ཡན་རི་རྒྱལ་
 ཐུག་མོར་གོགས་འཛུལ་རི་ཕྱོར་ལ་བ་ཙེ་ཞོག ཐུགས་རྩི་ཆེན་པོ་འགོ་བ་ཀུན་གྲོལ་གྱི་སྤྱི་བ་མཆོད་ཅིག་འཛུགས་སྤྱི་བ་ན་འབྲེལ་ཆོད་
 ནོན་ལྷན་དུ་འབྱུང་བ་དང་ཆོས་བརྒྱད་འབྱུང་ངེས་ཡིན་ཞེས་ལུང་བསྟན། ཀུམ་མོག་རྩི་རྩི་གཏན་གྱི་བཀའ་ཤོག་ཐེལ་དམར་ཅན་སྤྱིར། སུ་
 རའི་སྤྲ་མ་སྤྱི་བས་ཆེན་གྱིས་པོ་སྤྱི་བས་མགོན་བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷན་སྤྱི་བ་གཞོན་གཏན་བྱངས། ། རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཕྱི་ལོ་
 (1789)་ས་བྱ་ལོར་ལ་བ་ཙེ་བསྟན། སུ་ར་སྤྱི་མདོའི་བཀའ་བརྒྱད་མཆོད་རྟེན་ཆེན་མོ་བཞེངས། སུ་ར་ཡོད་ནག་སྤྲར་རྒྱ་ཆེ་བྱང་སྤྱི་
 ཐུགས་རྩི་ཆེན་པོ་འགོ་བ་ཀུན་གྲོལ་གྱི་སྤྱི་བ་མཆོད་ཉིན་དགུ་ལ་ཆོགས་བའི་སྤྱི་བ་བཅུ་གསུམ། སྤྲ་མ་གཞི་ཆེན་པའི་སྤྱི་བས་རྣམས་ལ་
 ཆོས་དང་དམ་ཆོག་གི་འབྲེལ་བ་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པར་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་ལོ་(1784)་ཡས་མས་སུ་སུ་ར་བན་ཤེན་བསྟན་རྒྱས་ཨོ་མདོ་

ཀུན་མཁུན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་སྐྱེ་བྱེད་གཉིས་པ་འཇིགས་མེད་དབང་པོའི་མགོན་གཉེར་ཆེན་མོ་བྱས། ལུ་ར་སླ་བྱང་བཟ་ཤིས་
འབྲིལ་གྱི་སྒྲོན་ལམ་ཤོག་ཁའི་གས་སུ་བཞག ལུ་ར་སྐྱ་དྲོར་གདན་དང་བཀའ་ཤོག་གནད་། དུས་བཟང་ཆོ་འཕུལ་ཆེན་མོའི་ཆོས་༡༥་སུ་
ར་ལ་གནད་། དཔལ་ལྷན་བཟ་ཤིས་འབྲིལ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ལྷན་མོང་མ་ཡིན་པ་བྱུང་།

ཕྱི་ལོ་(1818)་ས་སྟག་ལོར་གཞི་ཆེན་བེ་རོ་མཁས་སྐབ་གསང་སྟགས་བསྟན་འཛིན་བྱོན་ནས་སྐར་ལུང་མདོའི་བྱང་ཆུབ་མཆོད་རྟེན་
བཞེངས་ཤིང་སི་རྟིའི་བུམ་སྐྱབ་བཅུག ལུ་ར་སླ་མ་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པ་བསྐྱུངས། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་བའི་ཤིང་
བྱ་(1884)་ལོར་ལུ་ར་འཇམ་བསྟན་གྱིས་དབེན་ས་སྟན་རྒྱུད་ཀྱི་མངའ་བདག་༥་སྐབས་མཆོག་འདུག་དགེ་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱེ་བྱེད་དང་པོ་
གདན་འདྲན་བྱས་ཤིང་རི་ཁོད་བཏབ། ལུ་ར་ལ་ཆོས་རྒྱལ་ཁ་ཤས་ཡོད་པ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་ཏེ་ལུ་ར་སྐྱེའི་དགོན་པར་བྱས། ཕྱོགས་ནས་
ཡོང་བའི་སླ་སྐྱལ་དགེ་འདུན་ཤིན་ཏུ་མང་བས་ལུ་ར་འི་སླ་མ་དགོན་ཞེས་པའི་མིང་ཐོགས། ལུ་ར་འི་བྱང་སེམས་བརྒྱད་དང་། ལུ་ར་ཆེན་
ཀུར་ནག་གཉིས་ཞེས་གྲགས་པས་བསྟན་པ་བསྐྱུངས་སོ། ། ལྷགས་སྤྱེལ་ལོ་(1980)་ལོར་ནས་རྒྱལ་ཁབ་དང་རྫོང་གིས་རྒྱབ་སྐྱོར་
འོག་ཆོས་སྒོ་གསར་ཏུ་བྱེ་བའི་བདེ་ལྗང་ཐོན་པ་དང་ལུ་ར་འི་སེར་སྤེ་ཆོན་པ་གསུམ་དུ་བསྐྱེལ་ཏེ་རང་རང་ས་ནས་སྤྱེལ་ལོའི་ཆོས་བཅུའི་
ཆོགས་མཆོད་བཏོན། ། ལྷགས་བྱ་(1981)་ལོར་བསྟན་པ་ཡང་དར་རྟེན་འབྲེལ་རི་ཁོད་དུ་ཆོས་བཅུ་རྒྱས་པ་འཛོགས། མཆོད་རྟེན་
རྒྱར་གསོ་སྐབ། རྒྱལ་བ་(1983)་ལོར་ཁམས་གཙང་གཏེར་ཆེན་དང་ཁྲི་གུང་ཐང་བསྟན་པའི་དབང་ཕྱུག་མཆོག་གི་གསུང་བཀོད་ལྟར་
དགོན་པ་དལྱའི་གནས་ཆོས་ལུང་དུ་སྤོས། ལུ་ར་སླ་མ་བསོད་ནམས་དབང་རྒྱལ། ལུ་ར་ཆོ་སྐྱལ་དགེ་ལེགས། སྐྱལ་སྐྱེ་མཆོག་ སྐྱལ་
ལུ་སྟན་སོགས་སླ་བྲ་འདུས་བཞུགས་ཡོངས་ཀྱིས་དགོན་པ་རྒྱར་གསོ་བྱས་པ་དལྱའི་འདིའོ། །

12. ལུ་ར་འི་སླ་རབས་རིམ་བྱོན། །སྐར་ལུ་ར་ཆོང་གི་གདུང་རབས་ནི་རིམ་གཉིས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་སྟགས་པ་ཤ་སྟག་བྱོན་ཞིང་། དེ་དག་
གིས་སེར་སྤེ་དང་ཡུལ་སྤེ་གཉིས་ཀྱི་བསྟན་འགྲོའི་དོན་ཆེན་ཕུག་མཆོན་དུ་བཞེས་ཚུལ་མདོ་ཅམ་གསལ་བར་བརྗོད་ན། ལུ་ར་ཀུན་དགའ་
དཔལ་བཟང་། ལུ་ར་ཀུན་དགའ་ལྷན་ཆོགས། ལུ་ར་སྐྱ་ནག་རྩོམ་གྲགས་ལྷན། ལུ་ར་སྐྱ་རྒྱལ་འབུམ། ལུ་ར་སྟགས་པ་ཁེན་ཐར་འབུམ།

ལུ་ར་ཐེར་འབུམ། ལུ་ར་སླ་མ་སྟོབས་ཆེན། ལུ་ར་བན་ཆན་བསྟན་རྒྱལ། ལུ་ར་དགེ་ཆན་ཨོ་རྒྱན་ནོར་བུ། ལུ་ར་སླ་མ་ཨོ་རྒྱན་མཐུ་སྟོབས།
ལུ་ར་སྒྲགས་ཆན་བསོ་ཆོས། ལུ་ར་སླ་མ་ཡུར་ཆོས། ལུ་ར་ཚ་སྤྱལ། ལུ་ར་སྤྱལ་སྤྱུ་མཆོག་ ལུ་ར་ཨོ་རྒྱན་གསུང་རབ་བཟང་པོ། ལུ་ར་
བསྟན་འཛིན་ཉི་མའི་བར་རིན་པོ་ཆེའི་ཐེང་བ་ལྟ་བུ་མང་དུ་བྱོན་པ་ལས། འདིར་གལ་ཆེབ་འགའ་ཞིག་རགས་རིམ་ཅམ་བཞེད་པའོ། །

13. གཞི་ཆེན་ཡུལ་བས་མགོན་དཔོན་སྤྱལ་སྤྱུ་ཐེང་བཞི་པ་སྤྱལ་བས་མགོན་དཔོན་སྤྱལ་སྤྱུ་བསྟན་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཆོ་ནི། ཡབ་དཔུ་
རིགས་ལུ་རུ་མང་གི་གདུང་རྒྱུད་སྤེ་གཙོ་ལུ་ར་གར་མགོན་དང་། མ་ཡུམ་གྱི་ཡབ་བྱ་ཁྱུང་དཔོན་དང་མ་བརྒྱད་ཁོ་ཁོ་དཔལ་ཤུལ་དཔོན་
བརྒྱད་ཡིན་པ། མཆོན་ལ་མཁའ་འགོ་མཆོ་ཞེས་གྲགས། བོད་ཟུམ་བྱེ་ལོ་(1922) ལོར་ལུ་ར་འི་རི་ཁོད་དུ་འཁྱུངས། འདུག་དགེ་རི་
ཁོད་པའི་དུང་དུ་གཙུག་ཤུད་ཤུལ་ཞིང་ནབ་བཟང་གསོལ། གསར་རྟེན་རིས་མེད་ཀྱི་སྤྱལ་མང་པོའི་ལུང་བསྟན་ཅེ་མཐུན་དང་ཁྱུད་པར་
རྟོགས་སྤྱལ་ལྟ་བུའི་ལུང་བསྟན་དུ། མ་ཡུམ་ནོར་འཛིན་ཨི་རྒྱ་ནི་ལའི་གཞིར། །པ་ནི་རྟ་མགིན་སྤྱལ་བ་གར་གྱི་མིང་། །མ་ནི་མག་མོའི་
སྤྱལ་བ་མཆོ་ཡི་མིང་། །ཐང་སྟོང་རྒྱལ་པོའི་རྣམ་སྤྱལ་བྱེ་ལོ་བ། །ཞེས་དང་། འཇམ་དབྱངས་མཁུན་བཙུང་ཆོས་ཀྱི་སྟོ་གོས་ཀྱིས། མ་ཁྱུང་
དལ་གྱིས་འབབས་པའི་འགྲམ། །ཤར་ཕྱོགས་མི་ཆང་རྒྱས་པའི་ནང་། །པ་ནི་མགོན་ལ་མ་ནི་མཆོ། །རིགས་བཟང་ཁྱུ་བྱེ་ལོར་
འཁྱུངས། །བུ་རྩ་ར་བྱང་རྒྱབ་སེམས། །མདོ་སྒྲགས་ཆོས་ཀྱི་བསྟན་སྟོག་འཛིན། །འབྲེལ་ཆད་རྣམ་གྲོལ་ས་ལ་འགོད། །ཅེས་པའི་ལུང་
བསྟན་རྣམ་གཉིས་ནང་ཡབ་ཡུམ་གྱི་མཆོན་དང་། འཁྱུངས་ཡུལ། ལོ་རྟགས། བུ་རྩ་ར་ཞེས་པས་རྒྱུང་དུས་མཆོན་ལ་རིག་འཛིན་
དགའ་རབ་རྟོ་རྟེན་གཅེས་མིང་དུ་རིག་པོ་ཞུ་བའི་མཆོན་སྤྱུ་བཅས་གསལ་བོ་བསྟན་པ་ལྟར་རྒྱུང་དུ་འི་དུས་ནས་གཞི་ཆེན་དཔོན་དུ་
གདན་འདྲན་ཞུས། གཞི་ཆེན་རྒྱལ་སྤྱལ་ཉི་ཟླ་བཟང་པོ་དང་བེ་རོ་མ་འདས་སྤྱལ་སྤྱུ་སྟོ་བཟང་དེ་མེད་བསྟན་འཛིན་རྣམ་གཉིས་ནས་ཁྱུས་
གསོལ་དང་ན་བཟང་བརྟེས། ཨོ་རྒྱན་དེ་མེད་མདོ་སྒྲགས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་བཟང་པོ་ཞེས་པའི་མཆོན་གྱི་ཅོད་པཎ་ཤུལ་ཏེ་ཁྱི་
འདོན་གཟབ་རྒྱས་བྱས། ཀམ་ཐོག་གཞི་ཆེན་གྱི་མ་དཔོན་གསུམ་དང་བུ་དཔོན་ཉེར་གཅིག་གི་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་ཕྱག་ཏུ་གཏད།
ཨ་ཁུ་རྒྱ་རོང་པ་སྤྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་དཔོན་སྤྱལ་སྤྱུ་གོང་མའི་ཞལ་སྟོབ། ཟླ་མའི་མཆོན་ཁོ་ན་ལོ་གསུམ་དུ་བགང་པས་དོན་བརྒྱད་

གྱི་རྟོགས་པ་འཕེལ་ཤིང་དགོངས་པའི་སྒོར་མཛོད་དོལ་བ་དེ་ཉིད་ཡོངས་འཛིན་དུ་བསྐྱོས། སྤྱི་འབྱུང་བཀའ་གཏེར་ཐུན་མོང་གི་ཕྱག་
 བཞེས་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྐུ་ཐེང་དང་པོ་གཞི་ཆེན་སྐུ་བས་མགོན་གྱི་དག་སྤྱང་མར་གྲགས་པའི་ཀུ་ཐོག་ལུགས་སྤོལ་གཞན་
 ལས་འཕགས་ཆོས་དུ་མ་དང་ལྡན་པ་སོགས་མཐོང་བ་བརྒྱད་པའི་ཕྱག་བཞེས་བཞིན་སྦྱང་ཆོ་བརྒྱ་ཅམ་བསྟན་པས་ཐུགས་སྤྱུ་ཚུད་དོ།
 གཞི་ཆེན་ཀུན་བཟང་ཉིམ་དང་དཔོན་པོ་གང་ཤར་རང་གོལ། རྒྱལ་སྤྱི་ཉི་ཟླ། གཞི་ཆེན་མ་འདས། མཁན་ཆེན་དག་གི་དབང་པོ། དབང་
 མདའི་གུང་སྤུལ་སོགས་སྤྱི་མར་བསྟེན། སྤྱི་རྒྱུ་དུ་མར་སྐུ་བས་མགོན་ཆེན་པོ། བདུད་འཛམས་སྤུལ་སྐུ། དེལ་མགོ་མཁུན་བརྟེ་སོགས་
 སྤྱི་མར་བསྟེན། ལུགས་ཚུང་སྤུལ་སྐུ་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟང་པོ་ཐུན་མིན་གྱི་སྤྱི་མར་བཀའ། དབུས་སུ་ཐེབས་ཤིང་དཔལ་ལྡན་འབྲས་དཀར་
 སྤྱང་བའི་ཆོས་སྤྱིར་བཏུགས། གཞུང་བཀའ་པོད་ལྷ་ལ་གསན་སྤྱང་མཛད། དཔལ་ལྡན་འབྲས་དཀར་སྤྱངས་པའི་ཆོས་སྤྱིར་ཆོགས་ཆེན་
 སྤུལ་སྐུ་འི་གོ་གནས་དང་། སྤྱི་མར་གྲུ་ཆོང་སྤུལ་སྐུ་འི་མཆོན་ཐོབ་ཀྱང་བཟུང་སྟེ་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པའི་མཆོན་རྟགས་བཞེས། བ་
 ཡུལ་དུ་ལན་གཉིས་ཐེབས་པའི་ཐ་མ་བཏུགས་གཏན་ཁེལ། གཞི་ཆེན་འབུམ་བཙུགས་དགོན་གསར་བཞེངས་མཛད། གཞི་ཆེན་
 དགོན་མ་ལག་བཅས་པར་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གིས་བརྟེ་སྦྱང་གནང་། དབུང་གུངས་དོན་དུག་བཞེས་པ་(1997) འོ་མེ་མོ་སྤྱང་གི་འོ་འི་
 བོད་ལུགས་སྤྱང་སྤྱི་དམར་ཕྱོགས་བཟང་པོ་གཉིས་པའི་ཆོས་ལ་རྒྱལ་བ་ཕྱ་དན་ལས་འདས་པའི་བཏུགས་སྤྱངས་ཁྱད་པར་བ་སེའྲི་
 ཉལ་སྤྱབས་མཛད་དེ་ཉིག་གི་སྤྱི་བཅས་གཟུགས་སྐུ་རག་པའི་བཀོད་པ་ཉེ་བར་བསྐྱུས་ཤིང་ཐུགས་འདྲ་གསལ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུ་
 བའི་ཚུལ་བསྟན་ཏོ། །གདུང་བཞུ་བའི་དུས་སུ་མཁའ་དབྱིངས་ནས་རོལ་མོའི་སྤྱི་སྟན་ཞིང་འཛེབས་པ་ཉིན་དུ་མར་གྲགས་པ་དང་འོད་
 ཟེར་དར་ཐག་ལྷ་བུ་ཕྱོགས་དུ་མར་འཕྲོས་པ་ཡུན་རིང་པོར་བསྐྱད་ཏེ་གདུང་ལས་རིང་བསྐལ་དང་སྐུ་བརྟན་སོགས་བྱུང་བ་སོགས་རོ་
 མཆོར་བའི་མཛད་པ་དད་ལྡན་རྣམས་ཀྱི་མིག་ཡིད་ཆོམ་པའི་བདུད་རྩིར་གྱུར།

སློབ་མ། ཡུལ་དབང་འབྲུག་ཆེན་སྐྱེས་བཅུ་གཉིས་པ་མཆོག་དང་གཞི་ཆེན་དགོན་པའི་སྐྱེས་སྐྱེས་སེར་ཡོངས་ཚོགས། འབྲུག་ཟུབ་
བསྟན་ཆོས་གླིང་གི་མཁན་ཆེན། གཞི་ཆེན་དགོན་སྡེ་ལག་གི་སྐྱེས་སྐྱེས། གཞན་ཡང་ས་དགེ་བཀའ་ཉིང་གི་མཁན་སྐྱེས་དགེ་བའི་བཤེས་
གཉེན་གསེར་གྱི་སྡེ་བ་ལྟ་བུ་གངས་མེད་པ་འཛམ་གླིང་གི་ཕྱོགས་སོ་སོར་ཡོད་དོ། །

གསུང་ཚུ་མ། གསང་བ་འདུས་པའི་དཀའ་གནས་དོགས་གཅོད་མཛུགས་གྲུབ་པ་ཞིག་དང་། མི་པམ་རིན་པོ་ཆེའི་དམ་ཆོས་དོགས་
སེལ་སྐྱོར་ལ་ཞིབ་པའི་རིགས་པས་བཤད་སྟོལ་ཟེར་བ་ལྟེན་ཉེ་ཕྱེད་ཅེས་ཞིག གསང་བ་སྟོང་པོའི་མཆན་འགྲེལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག
ཡོན་ཏན་མཛོད་མཆན། ཚོགས་ཆེན་ལྟ་བུ་དམར་འབྱིན་གྱི་ཞལ་རྒྱན་ཟེར་བ་ཞིག ཡིག་བསྐྱར་ལ་ཤས། ལུ་ར་དགོན་སྡེའི་སྤྱི་གསལ་བཤད་
མདོར་བསྡུས། ཟིན་བྲིས་སྐྱོ་ཆོགས་བཞུགས་སོ། །

14. ཡུལ་བས་མཆོག་འདུག་དགེ་རི་ཁོད་པ་རིམ་བྱོན། ལུ་ར་སེར་སྡེ་སྐྱེས་སྐྱེས་རྣམས་ནི་ཐོབ་ཐང་ཆེ་ཆུང་མིན་པར། སྐྱེས་གསེས་གཞོན་
དང་། བསྐྱབ་པའི་ཁྱན་རིམ། རྩོམ་སྟོན་དཔོན་ཆེན་མོའི་བསྟན་པའི་ཁྱུང་ཆེན་སྐྱེས་ལ་བབ་པ་དེ་གཙོ་བོར་བྱེད་དེ། མངའ་རིས་པ་ཆེན་པོ་
དབང་རྒྱལ་གྱིས། དོན་བརྒྱད་ཡེ་ཤེས་ལྟན་པ་གཙོ་བོར་འཛིན། །ཞེས་མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་བཀའ་སྟོལ་དང་མཐུན་པར་གོང་དུ་བཀྱར་བའི་ལུགས་
བཟང་བཞུགས་སོ། །ལུ་རའི་སེར་སྡེ་དང་རི་ཁོད་གཅིག་ཏུ་སྤྱི་ལ་ནས་བཟུང་སྟེ། དགོན་པ་དང་རི་ཁོད་ཀྱན་གྱི་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་
འཛིན་པ་པོ་འདུག་དགེ་སྐྱེས་སྐྱེས་རིམ་བྱོན་དུ་གྱུར་པ་ཡིན།

སྐྱེས་སྡེ་དང་པོ། ཡུལ་བས་མཆོག་འདུག་དགེ་རིན་པོ་ཆེ་སྟོ་བཟང་རབ་རྒྱས་ནི། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་བའི་སྤྱི་ལོ་(1853) ལོར་ཡབ་
འདུག་དམར་འོད་རྒྱུ་དང་། ཡུམ་མ་བཟང་ལུ་རྟེན་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་བྱེད་གཤོང་འདུག་ཚད་དུ་སྐྱེས་བཞུགས། ཟུབ་ཆེན་བྱམས་པ་ཆོས་
འཛིན་སོགས་ཀྱི་རྩོམ་པ་ལྷན་པས་འཛིན་ཉེན་གསུམ་གྱི་མགོན་པོ་འཕགས་མཆོག་ཕྱག་ན་པོ་ལྟོ་ལྟོ་འབྲུལ་ལོ་བའི་གར་གྱིས་གདུལ་
བྱ་བསྟན་འགྲོའི་གསོས་སུ་བྱུགས་བསྐྱེད་རྣམ་པར་དཀར་བའི་སྟོབས་ལས་འཁྱུངས་པ་སྐྱབས་མཆོག་མི་ཡི་སེང་གེ་སྟོ་བཟང་རབ་རྒྱས་
ཞེས་མཆོན་སྟན་གྱི་ར་འོ་དབྱར་མའི་སྐྱེས་བཞེན་ཕྱོགས་བཅུར་བྱུབ་པས་སྐྱེས་མཆོག་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ནི་རྒྱ་མཚོ་ལྟར་

བསམ་བཞིན་ལས་འདས། དད་པའི་གསེས་སུ་བྱུང་ཙམ་བཞིན་ན། དགྲུང་གངས་བཙེ་བརྒྱད་སྟོང་རིག་སད་ནས་སྟིང་པ་འཁོར་བའི་ཆོས་
མཐའ་དག་ལ་སྟིང་པོ་སྟུ་ཙམ་མེད་པ་དང་། མི་རྟག་པ་ཁོ་ནར་གཟིགས་ཏེ་འཁོར་བའི་བྱ་བ་སྤང་ཞིང་བྱིས་ནས་བྱུང་སྟེ་རྩ་སྤྲད་ཏེ་རི་ཁོང་
པའི་མདུན་དུ་བྱོན། དབང་ཁྲིད་མན་ངག་གི་རིམ་པ་གསལ་སྤྲངས་མཛད་དེ་ཟབ་དོན་གཙོད་ཀྱི་གདམས་པ་ཉམས་སུ་སྤང་ནས་གནས་
ངེས་མེད་དུ་རྩུ་མིག་སྟོང་ཁར་བྱོན། དགྲུང་གངས་ཉེར་གཅིག་ཐོག་ཀའི་སྟོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་མདུན་ནས་བསྟེན་རྩོགས་ཀྱི་སྟོམ་པ་
བཞེས་ནས་བྱགས་རྒྱད་དྲམ་ཤེས་བག་ཡོད་ཀྱིས་བསྐྱམས་ནས་ཉེས་ལུང་གི་བྲི་མས་མ་གོས་པའི་བཙུན་པའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར། དུས་རྟག་
པར་ངེས་འབྱུང་དང་སྟོ་ཤེས་མི་རྟག་པས་བྱགས་རྒྱད་བསྐྱལ་ནས་འདི་སྤྲང་ལ་ཞེན་པ་སྤངས་ཤིང་། བྱང་རྒྱབ་སེམས་ཀྱིས་བྱགས་རྒྱད་
ལེགས་པར་གཏམས་ནས་གདུལ་བྱ་མཆོག་དམན་ཀྲན་ལ་མས་བུ་གཅིག་ལ་བཅེ་བ་ལྟར་བྱམས་པ་དང་སྟིང་རྩེ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སྤྱིན་གྱི་
ལས་ལ་ཤིན་ཏུ་མཉེས་པ། འཛིག་རྟེན་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་འཁྲི་བ་ལས་དབེན་ཞིང་བདུད་བཞིའི་སྟེམས་ཐག་ཆོད་དེ་ཡུམ་དོན་སྟོས་བྲལ་གྱི་
དགོངས་པ་གྲོང་དུ་གྱུར་ནས་གདོད་མའི་རྒྱལ་ཐབས་བརྟེས། ལམ་ལྷག་པའི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་དང་པ་ལོ་ལ་ཏུ་བྱིན་པ་དུག་བསྐྱབ་པའི་
དངོས་པོ་བཞི་སོགས་རྒྱལ་སྤྲུལ་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའི་སྟོད་པ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ལ་ཉིན་མཆོན་ཀྲན་ཏུ་བཙོན་ཞིང་གུས་རྟག་གི་བཙོན་
འགུས་ཆེན་པོས་སྐྱ་ཆོ་གང་ལ་སྐྱ་ཆིངས་ཙམ་ཡང་མི་བཀྲོལ་ཞིང་། ཉིན་མོ་གཡེངས་བ་མེད་པར་ཆོས་སྟོད་ཁོ་ནས་དུས་འདའ་ཞིང་
མཆོན་ཡང་ནམ་གྱི་གསུམ་ཆཙམ་ལས་མི་གཟིམ་པར་དགོ་སྟོར་དང་སྐྱབ་པ་ཉམས་ལེན་ཁོ་ནས་སྐྱ་ཆོ་ཉིལ་པོར་ཉིན་གཅིག་གི་འགྲོ་
རྒྱལ་ལས་མི་འདའ་ཞིང་། སྐབས་གནས་རྣམས་ལ་རང་རང་གི་འདོད་མོས་བཞེན་བྱིན་ལྷབས་བྱེད་པ་སོགས་རྒྱལ་སྤྲུལ་བྱང་རྒྱབ་
སེམས་དཔའི་སྟོད་ཕྱོགས་རྒྱ་མཚོ་ཕྱག་མཆོན་དུ་བཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །དགྲུང་གངས་སོ་གཉིས་ཐོག་སྟེ་ལོ་(1885) ལོར་ལྷ་ར་འཇམ་
བསྟན་སོགས་ཀྱིས་གོགས་བྱས་ནས་མ་ཡུལ་དཀར་སྟོག་(རྫོག་)གཉིས་ཀྱི་བར་མཚམས་ལུག་བའི་ལུང་བཞེས་པ་དེས་ཡི་དཔུང་
ལེགས་པ། དགོ་སྟོར་དང་ཉིང་རེ་འཛིན་འཕེལ་བའི་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་ཏུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་རི་ཁོང་ཅིག་ཕྱག་འདེབས་མཛད། རི་
ཁོང་བཏབ་པ་གཟིམ་ཁང་བཞེངས་པ་དང་། རི་ཁོང་དབུ་བརྟེས་པ་གནས་དེར་ཆོས་ཀྱི་མཛད་པ་བསྐྱར་བའི་དབུ་བརྟེས་པ་ལ་གོ་

དགོས་སོ། ། དེ་དུས་ཁོང་གི་བླ་མ་པའ་དཀར་བའི་སྟོབས་དང་། ལས་དང་སྟོན་ལམ་གྱི་དབང་གིས་གདུལ་བྱ་དུས་སུ་སློན་
 ནས། སྤུངས་པ་ལག་བརྒྱད་སོགས་ཕྱོགས་ཀྱན་ནས་སྤྱུལ་དག་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་པོ་པདྨ་འཛེལ་ལ་བུང་བ་ལྟར་འདུས།
 དག་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་བྱ་སྤྱོད་མ་འཇིགས་མེད་དར་རྒྱས་དང་། བྱ་སྤྱོད་མ་སྤྱོད་མ་ཆོས་སྤྱོད་མ་ཆེད་ནས་གཉིས་བྱོན། ཁོང་གཉིས་
 མཁས་བཙུན་གཉིས་ལྟན་གྱི་སྤྱོད་བྱ་དམ་པ་ཡིན་པས་བཤད་སྒྲུབ་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་ལ་རྟག་པར་བརྩོན་ཞིང་གྲུབ་མཐའ་རིས་
 མེད་ཀྱིས་རྒྱལ་བ་སྟན་འཛིན་པོ་ཆེ་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་བྱེད་པ་དང་། བསྟན་པའི་གཞི་མ་དམ་ཆོས་འདུལ་བའི་བསྟན་པ་གཙོ་བོར་བྱས།
 མཁན་འཇིགས་མེད་དར་རྒྱས་དཔལ་བཟང་པོའི་མདུན་ནས་དག་ཚུལ་སྟོང་བཅུ་ལྷག་དུ་མ་ཞིག་བསྒྲུབས་ཏེ་སྤྱོད་མ་སྤྱོད་མ་ཆོས་
 དབྱར་བདག་གི་ཁྱུང་བཞེས་ནས་དབྱར་གནས་དང་གསོ་སྐྱོང་སོགས་དམ་ཆོས་འདུལ་བའི་གཞི་ལེགས་པར་བརྩམས། སྟོབ་ཆོགས་
 རྣམས་ལ་རང་རང་གི་དགོས་མཁོ་དང་བསྟན་ནས་མདོ་སྤྲུགས་གྱི་ཆོས་འཆད་ཉན་སྟོན་སྤྱོད་སོགས་ལུང་རྟོགས་གྱི་བསྟན་པ་རྒྱས་
 པར་མཛད། གཞན་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱ་བ་དང་། བྱོང་ཆོག་སོགས་གྱི་འདུ་འཛིན་གཅིག་ཀྱང་མི་སྤྱོད་པར་སྤྱོད་ཆོ་འཛིན་པོར་འཆད་ཉན་མེད་ཆོ་
 མཆོམས་བཅད་རྒྱ་བྱས་ནས་ཆོགས་བསགས་དང་བསྟན་སྒྲུབ་ཁོ་ནས་དུས་འདའ་བར་བཞུགས། པཎ་ཆེན་དབྱུང་ཆེན་པོ་སྤྱོད་དབྱུང་
 ཐེབས་ཆོ་ཤར་འོད་རི་ཁོང་དང་འདུག་དག་རི་ཁོང་གཉིས་གྱི་སྟན་པ་གསན་ཏེ་སྤྱོད་གནས་གསུང་རྟེན་འབུལ་བ་རྒྱ་ཆེར་གནང་། རི་ཁོང་
 གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་ཞབས་བཏན་དུ་སྤྱོད་གནས་འབུམ་རེ་ཆོས་གྱི་མཐུལ་དུ་བྱུལ། པཎ་ཆེན་མཆོག་གིས་དཔེན་ས་སྟན་བརྒྱུད་ཀྱི་ཕྱག་
 བཞེས་ཀྱི་མེད་འཛིན་པའི་བསྤྲུགས་པ་དང་། ཤར་འོད་ཚུལ་རྣམ་ཆངས་དང་། འདུག་དག་རི་ཁོང་པ་གཉིས་ལ་བཀྲ་ཤིས་ལྟན་པོའི་
 སྤྲུགས་གྲུའི་དོ་ཇེ་སྟོབ་དཔོན་དང་མཚུངས་པའི་གདན་ཐོབ་གནང་། སྤྱོད་གནས་སེར་པོ་དང་བཀའ་ཤོག་ཀྱང་བསྒྲུལ། སྤྱི་ལོ་(1935)
 ལོར་དབྱུང་གངས་རྒྱ་སྐབས་ཁོང་རིན་པོ་ཆེས་ཞལ་ནས། སྤྱོད་མ་རྣམས་གཉིས་ཞིང་ལ་བྱོན་ཤུལ་དུ་བྱེད་རྣམས་ལ་འདུག་རོགས་ཅུང་ཟད་
 རེ་དགོས་སྤྲུམས་ནས་ད་བར་བྱས། དེ་ནི་ཆོ་ཁོ་སྤྱོད་མ་སོགས་བཞུགས་རིང་ལ་ཤིན་དག་འགསུངས་ནས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཚུལ་བསྟན་ཀྱང་།
 བསྟན་གནས་བསྐྱེད་བ། མཆོད་པ་བྱུལ་བ། ཕྱག་འཆོལ་བ། སྤྱོད་པ་སྤྱོད་འདེབས་པ་སོགས་གཅིག་ཀྱང་མི་བྱས་པར་སྤྲུལ་བྱེད།

གཞི་ཆེན་ཚད་གི་སྒྲ་མ་མགོ་མེར་བཀྲ་ཤིས་རྒྱ་མཚོ་ལ་དདུལ་རྩོམ་ཆད་གཅིག་དང་མཛོད་ཐག་དཀར་པོ་གནང་ནས་དེ་ནི་རི་ཁྲོད་འདི་ལ་
 བདག་པོ་མེད་པས་བྱེད་སྒྲ་མ་གཞི་ཆེན་ཚད་གིས་རོགས་རམ་མཛོད་ལ་མུ་རའི་མེར་སྤྲེ་རི་ཁྲོད་འདི་ལ་བདག་པོ་གྱིས་གསུངས་ནས་
 རྗེ་འདི་བའི་སྐྱུ་རིང་ལ་མུ་རའི་མེར་སྤྲེ་དང་རི་ཁྲོད་བསྐྱེས། །འདི་སྐོར་ཞིག་ལ་ཨ་སྦྱོང་ཁང་གསར་དཔོན་པཎ་ཆེན་སྐྱུ་མཆེད་གྱིས་གསོལ་
 བ་ནན་གྱིས་བཏབ་པ་ལྟར་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སྤྲུག་བསྐྱེལ་རང་གྲོལ་གྱི་དབང་ཆེན་བསྐྱར། མ་ཟུར་ཉིན་སྤྱི་བ་གཉིས་ཀ་དབང་ཁྱུ་པས་
 གང་། དབང་འདི་སྐྱུ་ཆེན་པོ་ནང་དུ་ཐོག་མར་གནང་བ་དང་ཐ་མར་ཡང་བྱུར། དུག་པ་ཚུ་སྟོད་སྒྲ་བའི་ཡར་ཆོས་༥་བཟང་པོར་སྦྱང་གནས་
 བསྐྱེད་ཞིང་དག་བཅད་ཉིན། ནང་སྤྱོད་མོར་ཞལ་འདོན་གནང་། མཆོད་པ་ཡོངས་རྫོགས་བཤམས། དུག་བརྒྱ་ཚམ་འཚལ་ནས་ཚུགས་
 གསུངས་སྐྱབས་ནམ་མཁར་འཇའ་འོད་གྱིས་གང་། གཟིམ་ཁང་དུ་བྱོན་ཆེ་འཇའ་སྤྲེ་གཟིམ་ཁང་སྟེང་དུ་ཟུག་ཡོད་པ་ཀུན་གྱིས་མཐོང་།
 གཟིམ་ཁང་སྐོ་སྤྱོད་པའི་དུག་བརྒྱ་མཛད་ནས་གཟུགས་སྐྱུ་འི་བཀོད་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་བསྐྱེས་པའི་ཚུལ་བསྐྱེད་ཐུགས་དམ་ཉིན་
 གསུམ་ལ་བཞུགས་སོ། །དེ་རྗེས་རིམ་བཞིན་ཕྱོགས་ཀྱི་གྲ་བ་དང་། སྐྱབས་གནས་པ་ཀུན་སོ་སོའི་རང་ཡུལ་དུ་ཕེབས། རྩ་མགོ་ཚ་སྤུལ་
 ཚད་གིས་དབུ་བྱས་ནས་མུ་རའི་མེར་སྤྲེ་དང་རི་ཁྲོད་བསྐྱེས་ནས་རིམ་བཞིན་སྤྱི་དགོན་བྱུར་རྟོ། །

༥ འདུག་དགེ་སྐྱུ་ཐེང་གཉིས་པ། བྱམས་པ་ཆོས་གྲགས། སྤྱི་ལོ་(1936) ལོར་ཡབ་བྱུང་རྒྱལ་དང་ཡུམ་བཀའ་སློན་གཉིས་ཀྱི་སྲས་
 སུ་བྱེ་གཤོང་འདུག་ཚད་དུ་སྐྱུ་བསྐྱེས། ཡོངས་འཛིན་ཕུར་བུ་ཅིག་བྱམས་པ་དཔོན་སྐོབ་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་ནས་བྱམ་པ་ཐེངས་གསུམ་
 ལ་དཀྲུགས་ནས་རོས་འཛིན་གནང་། མཆོན་བྱམས་པ་ཆོས་གྲགས་གསོལ། དབྱང་གངས་བདུན་ལོར་མུ་རའི་རི་ཁྲོད་དུ་ཁྲི་འདོན་
 མཛད། མཁན་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་དང་མུ་ར་སྒྲ་མ་བཟོད་ཀུན་ནམ་གཉིས་དགེ་ཆུན་དུ་བསྐོས། སྤྱིང་རྗེ་དང་མཁུན་རབ་ལྷན་སྐྱེས་སུ་
 མངའ་བའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་བྱེད་ཆོས་དང་ལྷན་པ་ཡིན་པས་འབྲི་གྲོག་ཆོགས་མེད་དུ་མཁུན། དབྱང་གངས་བཅུ་གཅིག་ཐོག་རབ་ཏུ་
 བྱང་ནས་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ཉམས་སུ་སྒྲང་། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དུ་མའི་མདུན་ནས་དབང་ལུང་མན་དག་གི་རིམ་པ་མང་པོ་གསན། དབྱང་
 གངས་བཅོ་བརྒྱད་སྟེང་སྒྲ་བྱང་བཀྲ་ཤིས་འབྲེལ་དུ་གྲ་སར་ཕེབས་ནས་དཔེ་གཟིགས་གནང་། དབྱང་གངས་ཉི་ཤུའི་སྟེང་ཕྱིར་རང་དགོན་

དུ་མེད་མ་ནས་ཆོ་དབང་དང་བཀའ་བཀོད་རྒྱ་མི་རྒྱུད་བར་གནང་ནས་སྤྱིར་ཕེབས། དགུང་གྲངས་ཉེར་གཅིག་ལོར་ཕར་ཕྱིན་ལ་སླེབས་ཆོ་
མཁས་པའི་གྲགས་པ་ཐོབ། དགུང་གྲངས་ཉེར་གསུམ་ལོ་སྤྱི་ལོ་(1958) ལོར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་གཤེགས། །

༥ འདུག་དགེ་སྐྱ་ཐོང་གསུམ་པ། ཨོ་རྒྱན་གསུང་རབ་བཟང་པོ་ནི། སྤྱི་ལོ་(1973) རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་རྒྱུ་ལོར་ཡབ་སྐུ་མེད་
དང་ཡུམ་སྐུ་རབ་བཟང་འཛོམས་པོའི་སྲས་སུ་སྐྱེ་འབྱུངས། ཁོང་སྐྱུ་ན་རྒྱུད་དེ་དུས་ནས་བྱམས་སྦྱིང་རྒྱུ་མཁས་དམ་པའི་སྦྱོང་བཟང་ལྟ་
སྦྱོང་སུ་མངའ། བྱ་སྦྱོང་གང་ཐད་ནས་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན་པས་རྒྱུད་མིང་ལ་འདྲ་བཟང་པོ་ཞེས་གྲགས། ལུང་བསྟན་དུ་སྐྱེ་འབྱེད་འདི་ལ་སྐྱེ་
གསུང་ཐུགས་ཀྱི་སྤྱུ་ལ་བ་གསུམ་བྱུང་བ་ལས། འདུག་དགེ་སྐྱ་གོང་མས་དཔྱེ་འུལ་སྐྱེ་ལུང་བསྟན་གནང་པ་ནི། ཡབ་སྐུ་མེད་པོ་མོར་བྱ་
སྤྱོད་ཀྱི་དཔྱོན་གྱི་བྱ་བ་ཡིན། གྲོག་ལ་མཁས་པས་བྱེ་གཤོང་དཔྱོན་ཆོང་ལ་ཨ་མ་ཆོད་དུ་བཞུགས་སྐབས་ཤིག་ལ། འདུག་དགེ་སྐྱ་
འཕྲོང་གཉིས་པ་བྱམས་པ་ཆོས་གྲགས་ནས་གསུང་འཕྲིན་བཏང་སྟེ་ཁོང་གི་སྐྱེ་མཆོད་དུ་ཤོག་གསུངས་པ་བཞིན་སོང་ཆོ་ཁྱོད་བྱ་སའི་བྱ་
བ་ཡིན་པས་བྱ་སའི་འགོ་ལུགས་ལ་རྒྱས་ཆེ་བས་འདྲི་འདོད་པ་རེ་ཡོད་གསུངས་ནས་བཀའ་མོལ་ཞིབ་རྒྱས་མཛད་རྗེས། ཁོང་གིས་
ཕྱག་ཐོང་འདི་ཁྱོད་ལ་སྦྱིན། དགོས་པའི་དུས་ཤིག་ཡོད་གསུངས་ནས་ཐུགས་དགེས་པར་མཛད། ཕྱག་ཐོང་དཔྱེ་ཡང་སྤྱུ་ལ་གསུང་རབ་
སྐུ་ལ་ལྟན་ཕྱག་ན་ཡོད་པས་སྐྱེ་གོང་མའི་དུས་ནས་རྟེན་འབྲེལ་བསྐྱིགས་པ་ལྟ་བུར་བྱུང་པ་དང་། ཁམས་གཙང་གཏྲར་ཆེན་གར་དབང་
འགོ་འདུལ་སྦྱིང་པའི་གཏྲར་ལུང་དུ། རང་གནས་ཉེ་འདབས་དཀར་པོའི་རི་སྤུལ་དུ། རྩོམ་བྱའི་ཅང་ཤེས་བརྒྱན་པའི་རྟེན་འབྱུང་ལས། །ཁྱེ་
མཆོག་ལོ་བ་སྦྱིང་རྒྱུ་ཤེས་རབ་ལྡན། །ཏུ་རེའི་ཐུགས་རྗེའི་བསིལ་གྱིབ་ལ་བརྟེན་ནས། །ལྟ་ལྟན་ལྟུང་ལ་གསར་བའི་ལང་ཆོ་དེ། །རྩར་
སྦྱིག་ཅི་ཡིས་བརྒྱན་ན་བསྟན་འགྲོར་ཕན། །ཞེས་གསུངས་པའི་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་བཀའ་ལུང་། དེ་བཞིན་དུ་
(2010) བོད་ཆོ་(09)-ཆོས་(01) ཉིན་ཀུན་མཁའ་སྐྱ་ཐོང་དྲུག་པ་༧ གློ་བཟང་འཛིགས་མེད་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་ཉིམ་མཆོག་
གིས་འདུག་དགེ་སྐྱ་ཐོང་གཉིས་པའི་ཡང་སྤྱུ་ལ་དུ་རོས་འཛིན་མཛད་དེ་ཨོ་རྒྱན་གསུང་རབ་བཟང་པོ་ཞེས་མཆོན་གྱི་ཅོད་པན་བསྐྱུལ།
དགུང་ལོ་བཅུ་གཅིག་གི་སྟེང་ (1983) ལོ་སྤུ་ར་སྤྱུ་ལ་སྐྱེ་མཆོག་གས་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོས་གྲོག་བསྐྱབ་ཆོ་ཁོང་དམ་པའི་སྐྱེ་སྤྱུ་ལ་

ཡིན་པས་དཀའ་ཆོག་མེད་པར་མཁྱེན། སྡོན་འགྲོ་བས་གས་སྤང་སོགས་ནས་རིག་འཛིན་བརྒྱུད་པའི་ཕྱག་བཞེས་ས་བཅད་ཕྱག་ལེན་
 འདོན་ལྟ་དབྱངས་སོགས་དང་ཁམས་གཙང་གཏེར་ཆེན་རིན་པོ་ཆའི་གཏེར་ཆོས་ཡོངས་ཀྱི་དབང་ལུང་ཁྲིད་སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས།
 དམ་པ་དུ་མའི་མདུན་ནས་ཐོས་བསམ་ལ་གསུང་སྤང་མཛད། དགྲུང་གངས་བཙུ་བཞིའི་ཐོག་དཔོན་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆའི་མདུན་ནས་དགེ་
 ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་བཞེས་པའི་མཚན་ལ་གསུང་རབ་སྐལ་ལྡན་དུ་གསོལ། ཁོང་གི་སྤྱི་མདུན་ནས་སྤྱོད་འཇུག་ཆེན་མོ་སོགས་གསུང་
 ལེགས་པར་བགྲིས། གཞི་ཆེན་བེ་རོ་འཇམ་དབྱངས་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་མདུན་ནས་བདུད་གྲོང་གཉིས་ཀྱི་དབང་གསུངས། དགྲུང་
 གངས་ཉི་ཤུ་ནས་སྤྱི་བྱང་བཀྲ་ཤིས་འབྲིལ་དུ་བྱོན་ནས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་ཨ་ཁུ་འཇམ་དབྱངས་ཉིམ་དང་ཁྲི་བ་དགེ་འདུན་
 རྒྱ་མཚོ། ཨ་ཁུ་བཀྲ་ཤིས་རྒྱ་མཚོ། ཁྲི་ཆེན་གྲུང་ཐང་སྤྱི་ཐོང་དུག་པ་བསྟན་པའི་དབང་ཕྱག་སོགས་ཀྱི་མདུན་ནས་དབང་དང་བཀའ་ཆོས་
 མང་དུ་གསུངས་བཞེས་གནང་ནས་ལོ་འགའ་ཤིས་ལ་སློབ་གཉེར་བྱས། དགྲུང་གངས་སུམ་ཅུ་(2002)་ནས་སྤྱི་ཅུང་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོར་
 ཐེབས་ནས་ ༡ མཁན་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་འཇིགས་མེད་ཕུན་ཚོགས་འབྱུང་གནས་དང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་མ་གཙུག་དུ་བཀྲར་
 རན་ཐོས་བསམ་སློབ་གཉེར་བྱས་ཤིང་དབང་ལུང་མན་ངག་གི་རིམ་པ་རྒྱ་ཆེར་ཐོབ། ཕྱི་ལོ་(2019/03/22)་ཉིན་ཁྱབ་བདག་
 རྒྱུགས་ཆེན་པ་༢ སྤྱི་སྐལ་བཟང་གི་མདུན་ནས་རྒྱུགས་པ་ཆེན་པོ་སྤྱི་མ་ཡང་ཉིག་དང་རྒྱུགས་ཆེན་སྟན་བརྒྱུད་ཆེན་མོ་གསུངས་བཞེས་
 མཛད་སྐབས་ཐུགས་དགེས་པ་ཆེན་པོས་རྗེས་སུ་བཟུང་ནས་ཐུགས་སྤྲུལ་གྱི་ཡ་གྲུལ་དུ་བྱུར། ཐུགས་རྒྱུད་ཤོད་ཤེས་བཀའ་ཡོད་ཀྱིས་
 ལེགས་པར་བསྐྱམས་ནས་ལམ་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཕྱག་ཅིང་སྤྱོད་གྲོག་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་ལ་རྟག་པར་བརྩོན།
 རྒྱུས་བྱ་དམ་པའི་ངང་རྒྱལ་ལས་མི་འདུའཁོར་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་སྤྱི་དཀྱུས་ཡངས་པོས་བཞུགས་སོ། །

15. ལུ་རའི་མཁན་རབས་རིམ་བྱོན། ལུ་རའི་སེར་སྡེ་ཆགས་ནས་ཡུན་རིང་བྱང་ཡང་རབ་བྱང་དང་སྤྲུགས་པ་འབྲེས་མ་ཡིན་པས་
 འདུལ་བ་གཞི་གསུམ་གྱི་ཕྱག་བཞེས་རྒྱགས་སྤྲུལ་མེད། འདུག་དགེ་རི་ཁྲོད་དུ་ཡང་ཐོག་མར་སྤྱི་སྡེ་ཡིན་པས་རབ་བྱང་གི་སྡེ་ཡོད་ཀྱང་
 དབྱར་གནས་ཕྱག་བཞེས་མ་བྱུང་། རྒྱུགས་ཆེན་ནས་བྱ་གཏེར་གྱི་སྤྲུལ་སྤྱི་མ་རྣམས་གཉིས་དང་། ཆོས་སྤྱི་མཆེད་གཉིས་ཐེབས་ཏེ་རབ་

བྱང་རྣམས་ཀྱིས་གསོ་སྦྱང་ལོ་ཤས་མཛད། དབྱར་གནས་ལ་དགོན་སྡེ་གཞན་དུ་ཕེབས་དགོས་སྟབས། སྤྱི་མ་རྣམས་ཐུགས་དགོངས་
 ཅི་གཅིག་དུ་གཏད་དེ་སྤྱི་རང་གི་ས་གནས་སུ་དབྱར་གནས་ཚུགས་ཐབས་མཛད། ཐོག་མར་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་ཀུན་གྱིས་བཀྱར་བའི་
 སྤྱི་མ་གཞི་ཆེན་མ་འདས་སྤྱུ་ལ་སྦྱར་མཁན་པོར་བཞུགས་པར་གསོལ་བ་བཏབ་པས་ཁོང་ཐུགས་རབ་དུ་མཉེས་ཏེ་ཞལ་བཞེས་གནང་།
 དཔལ་སྤེལ་དཔལ་མཚོའི་གྲུབ་ཆེན་དུ་གྲགས་པས་དགོན་སྡེའི་ཆེད་སྦྱོང་དག་ལན་གསུམ་མཛད་པའི་དང་པོ་སྤྱི་རའི་དབྱར་གནས་
 ཚུགས་པའི་ཆེད་དུ་སྦྱོང་དག་མཛད་པ་སྟེ། སྤྱི་ཐུག་ཞོར་དང་བཅས་པ། སྦྱོ་ཐོག་ཁྱི་དང་བཅས་པ་གཙང་འབྲུལ་བྱས། དགོན་པས་སྤྱི་མ་
 ཉེབར་མཁོ་བའི་ཆས་ཀ་ཅུང་ཟད་ཕྱིར་སྤྲུལ། གཞན་ཆོང་བར་བཞེས་པར། ཏྲ་བཅུ། རྩལ་གཉིས། ཁྱི་གཉིས། འབྲི་སུམ་བཅུ། ཐོག་བརྒྱ།
 ལུག་བརྒྱ་ལྟག་དངུལ་པོན་ཆེན། གོས་ཆེན་དེ་བོ་ལ་ཤས་དང་། སྤྱི་གྲུང་ཆེ་ཆུང་དུ་མ་ཡོད་པར་བཤད། དབྱར་གནས་པ་རྣམས་ལ་འདྲ་
 ཁང་གྲུང་ཆེན། སྤྱི་ནག་རུང་ཁང་། ཆོས་གོས། རྣམ་སྦྱར། གཤིང་བ། གྲུང་ཆོག་སོགས་ཀྱི་རྟེན་དུ་བསྟོན། ཐེངས་དང་པོའི་དབྱར་གནས་
 སྐབས་འདིར་མཁན་སྦྱོར་སྤྱི་ལ་ཕྱིན་པའི་བདག་པོ་བཅས་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པ་བྱང་བས་དབྱར་གནས་ཁ་བསོད་ཅན་གྱི་སྐབས་ཟེར་བའི་
 གཏམ་དཔེ་བྱང་། ཕྱིས་སུ་འདུག་དག་རི་ཁོད་པ་སོགས་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་རི་ཁོད་ཀྱི་དགོ་སྦྱོང་རྣམས་ལ་འཆོ་བའི་དཀའ་ངལ་ཅུང་
 ཟད་བྱུང་ཡང་བསྟན་འགྲོའི་དོན་དུ་སྤྱི་ཐོག་གཏོང་བྱུང་བའི་དགོ་སྦྱོང་ཐུགས་སྦྱོབས་སྤྱི་ན་མེད་པ་དག་གིས་འབད་པ་ཆེན་པོས་སྤྱི་ར་ལ་
 དབྱར་གནས་གསོ་སྦྱོང་ཚུགས་ནས་བཟུང་སྟེ་ཆད་མེད་གནང་བའི་རོམ་ཆར་བའི་རྣམ་པར་ཐར་བ་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་མངའ་བ་ཡིན་ནོ། །
 ཏམ་ཁན་རབས་དང་པོ། གཞི་ཆེན་ཅི་རོ་མ་འདས་སྤྱུ་ལ་སྦྱོར་བཟང་བྱི་མེད་བསྟན་འཛིན། ཁོང་གིས་གཞི་ཆེན་དགོན་པའི་མཁན་པོ་དང་
 དོ་རྩེ་སྦྱོབ་དཔོན་གཅིག་ཆོག་མཛད། ཉག་སྤྱི་བསོད་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་བདག་ཡིན། ཁོང་གི་ཐུགས་བསྐྱེད་ལ་བསྟེན་ནས་ཉག་སྤྱི་བསོད་
 རྒྱལ་དགྲུང་ལོ་༡༩་བཞེས་པ་ཤིང་སྟག་ལོའི་(1914)དཔྱིད་ཀ་སྤྱི་ར་ལ་གདན་བྱངས། སྤྱི་རའི་མགོན་པོ་དང་ཕྱར་བའི་སྤྱི་བའི་དབྱ་
 བཞུགས་གནང་། སྤྱི་རའི་ཆེད་དུ་མགོན་པོའི་གསོལ་བ་སྤྱུས་དགོངས་གཏོར་བཏོན། ལོ་དེར་ཅི་རོ་མ་འདས་སྤྱི་དངོས་ཀྱིས་མཁན་པོ་
 མཛད་དེ་སྤྱི་ར་དབྱར་གནས་བཙུགས། བྱང་བཟེད་དང་གཞི། རིལ་བ་སྤྱི་ཐུགས་སོགས་འདུལ་བའི་ཉེར་སྦྱོང་རིགས་སྤྱི་གཙང་ཆོད་

ལྷན་སྐྱོད་དོས་ཀྱིས་ཡོན་ཀྱིས་སྒྲིམ་ཏེ་ཕུ་ར་དགོན་སྡེར་སྤྱི་འཛོག་གནང་། ཕུ་ར་བྱེ་(ཕུ་ར། བྱེ་གཤོང་)གཉིས་དང་གཞི་ཆེན་ཆང་གི་བྲ་བ་
ནམས་བསྐྱོམ་པའི་དབྱར་གནས་ཚུལ་ཤིང་ལེན་མཁན་བརྒྱད་ཅུ་བྱུང་། ཕུ་རའི་སེར་སྡེ་བརྒྱད་ཅུ་ཟེར་བའི་སྤོལ་བྱུང་།

༢ མཁན་རབས་གཉིས་པ། མཁན་ཆེན་འཛིགས་དར། བྱ་གཏེར་གྱི་སྤས་སུ་འབྱུངས། སྐྱུ་རྩུང་དུ་འུམ་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་། མདོ་སྤྲལས་
རིག་གནས་ཀྱན་ལ་མཁས། རྫོགས་ཆེན་དགོན་དང་རྫོགས་སྤྲུལ་ནས་སྤོབ་གཉེར་གནང་ཤིང་མཁན་པོར་གྱུར། དགེ་སྦྱོང་བྱ་བལ་བའི་
ཚུལ་གྱིས་བཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །

༣ མཁན་རབས་གསུམ་པ། མཁན་ཆེན་སྤྱན་པ། བྱ་གཏེར་གྱི་སྤས་སུ་འབྱུངས། སྐྱུ་རྩུང་དུ་འུམ་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་། རྫོགས་ཆེན་དགོན་
དང་རྫོགས་སྤྲུལ་ནས་སྤོབ་གཉེར་གནང་ཤིང་མཁན་པོར་གྱུར། ཕུ་རའི་རི་ཁོང་དུ་ཕེབས་ནས་བཟུང་སྐྱུ་མ་གཤེགས་བར་ཐེག་ཆེན་སྤྱང་
གནས་ལ་བཞུགས། དགེ་སྦྱོང་བྱ་བལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་བཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཁོང་སྐྱུ་མཆེད་གཉིས་རེས་མོས་བྱས་ཏེ་སྐྱུ་གཤེགས་བར་
ཕུ་ར་དགོན་པའི་མཁན་པོ་གནང་ངོ། །

༤ མཁན་རབས་བཞི་བ། མཁན་ཆེན་ཀྱན་དགའ་ལེགས་བཟང་། ཇོ་མགོ་ཚ་སྤུལ་སྐྱུ་ཐེང་གཉིས་པ་ཡིན། ཇོ་མགོ་འི་རི་ཁོང་དུ་ཀྱན་
དགའ་རིག་མཆོག་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་། ཇོ་ཐང་སོགས་སུ་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཚོར་ཐོས་བསམ་གནང་། ཕུ་ར་དགོན་པའི་མཁན་པོ་ལོ་
ཤས་མཛད། ནམ་ཐར་གོང་དུ་སོང་།

༥ མཁན་རབས་ལྔ་བ། མཁན་ཆེན་ཐུབ་པ། གཞི་ཆེན་མཚོ་མགོ་ཆང་ཡིན། གཞི་ཆེན་མཁར་དམར་སྤིང་གི་མགོན་སྤྱང་དང་། གཞི་ཆེན་
རག་བཀྲམ་དགོན་པའི་དབྱར་བདག་སོགས་གནང་། སྐྱུ་བཙུན་པའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར། ལོ་རི་བྱུང་ལ་ཕུ་རའི་དབྱར་གནས་ཀྱི་མཁན་པོ་
མཛད།

༤མཁན་རབས་དྲུག་པ། མཁན་ཆེན་དག་འགོ་ལ་རིན་པོ་ཆེ། སྐུ་རྒྱུད་དུ་འཛིན་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་། གཞི་ཆེན་དགོན་དང་ཀུན་གྲོག་དགོན་
ནས་སློབ་སྦྱང་གནང་། ཨ་ཇི་འབྲུག་པའི་བླ་མ་ཐུགས་ཟུང་གི་སློབ་མར་གྱུར། སྐུ་ཆེ་དེ་ཉིད་ལ་བཞུགས་པ་དང་ཤ་སྤངས། དཀོར་ཟས་དག་འདུན་
ལ་བསྟེན་པ་ལས་བདག་གི་ར་མི་མཛད། ལུ་ར་དགོན་གྱི་སྤྱུལ་སྐུ་རྣམས་ཀྱི་ཡོངས་འཛིན་དང་དབྱར་གནས་མཁན་པོ་མཛད།

༥མཁན་རབས་བདུན་པ། མཁན་ཆེན་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན། སྐུ་རྒྱུད་དུ་འཛིན་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་། སྐུ་ཆེ་དེ་ཉིད་དུ་སྤྱུལ་པ་ཉམས་ལེན་
གནང་། ལུ་ར་དགོན་པའི་མཁན་པོ་ཡུན་རིང་མཛད།

༦མཁན་རབས་བརྒྱད་པ། མཁན་ཆེན་དཀོན་མཆོག་ཚུལ་ཁྲིམས། སྐུ་རྒྱུད་དུ་འཛིན་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་། རྩ་རྒྱ་དགོན་དུ་ཆོག་ལས་ཞུགས་
གནང་། ཤར་འོད་ཚུལ་རྣམ་ལས་བསྟེན་ཚོགས་ཞུགས། ལུ་ར་དགོན་པའི་མཁན་པོ་རྣམས་དངོས་ཤེས་སྤྱུང་མིན་སྐྱབས་སུ་མཁན་ཆབ་
དང་། ལས་ཐོག་མཁན་པོ་ཡང་ཡུན་རིང་གནང་། རྗེས་སུ་དུས་འགྱུར་སྐྱབས་དབྱར་གནས་དང་གསོ་སྦྱང་ཆད་མེད་མཛད་པ་འདྲ་ཁོང་གི་
སྐུ་རིན་ཉག་གཅིག་ཡིན།

༧མཁན་རབས་དབུ་པ། མཁན་ཆེན་ཀུན་དག་འཛོམས་འཕེལ། མཁས་བཙུན་བཟང་གསུམ་འཛོམས་པའི་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ཞིག་ཡིན།
མཁན་དཀོན་མཆོག་ཚུལ་ཁྲིམས་ཁོང་རྣམ་གཉིས་མཁན་རེས་མོས་བྱས་ཏེ་ཡུན་རིང་བཞུགས་སུ་གསོལ། །

༨མཁན་རབས་བཅུ་པ། མཁན་ཆེན་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོ། ཡོངས་བྱགས་སུ་སྤྱུལ་སྐུ་སྐུ་མཆོག་ཟེར། ལོ་བཅུ་གྲངས་ལ་མཁན་པོ་
གནང་། གཞིན་པ་རྣམས་ལ་འདུལ་བའི་སྤྱུལ་བྱ་གནང་། སྤེ་དགོན་སྤྱི་ལ་བཀའ་རིན་སྤྲོ་ན་མཐོ། རྣམ་ཐར་འོག་ནས་འབྱུང་།

༩མཁན་རབས་བཅུ་གཅིག་པ། མཁན་ཆེན་བསམ་པ་ལྷན་གྲུབ། མཆོན་གཞན་བྱབ་བསྟན་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཆོ་ཟེར། རྒྱུད་དུ་འཛིན་
ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་། གཞི་ཆེན་རྣམ་བྱུང་བྱུང་སྤྱུལ་པ་སྤྱིར་དུ་ཤེས་པ་གཞི་ཆེན་མ་འདས་རིན་པོ་ཆེ་ཙུང་བའི་སྤྱུལ་མར་བཀྱར། རྗེ་རྗེས་དཔོན་
དུ་མངའ་གསོལ། བསྟན་པ་ཡང་དར་སྐྱབས་སུ་མཁན་པོ་ལོ་བཅུ་ཕྱག་མཛད། །

༡༢ མཁན་རབས་བཅུ་གཉིས་པ། མཁན་ཆེན་བསྟན་པ་རབ་རྒྱལ། ལུ་ར་དགོན་ནས་མཁན་པོ་ར་མངའ་གསོལ། དགོན་པའི་རྒྱལ་
ཆ་བས་ཡང་ཡིན་ནོ། །

༡༣ མཁན་རབས་བཅུ་གསུམ་པ། མཁན་ཆེན་བླ་བ་བསྟན་རྒྱ་མཚོ། ལུ་ར་དགོན་ནས་མཁན་པོ་ར་མངའ་གསོལ། དམ་པའི་སྐྱེས་བུ་
རྣམས་ལ་ཁམས་གཙང་རིན་པོ་ཆའི་གཏེར་ཆོས་ཀྱིས་ལུང་རྒྱན་སྟེལ། མཁན་ཆེན་ཕྱི་མ་ཁོང་རྣམ་གཉིས་རེས་མོས་ཀྱིས་ཡུན་རིང་བར་
མཁན་པོ་གནང་ངོ། །

༡༤ མཁན་རབས་བཅུ་བཞི་པ། མཁན་ཆེན་ཀུན་གསལ་ལམ་བླ་བ་བསྟན་དཔལ་ལྷན་བཟང་པོ། སྤྱི་ལུང་ནས་མཁན་ཐོབ་བཞེས།
བཤད་གྲུའི་མཁན་པོ་ཐོག་མ་དང་། ད་ལྟའི་ཆོགས་ཆེན་ལས་ཐོག་མཁན་པོ་ཡིན་ནོ། ། གནང་བའི་མཁན་པོ་རིམ་བྱོན་ལོ་རྒྱུས་སྟོན་
ཀྱི་བྲིས་པ་དག་ལ་ཆད་པ་བྱུང་བ་(2014) ལོར་མཁན་ཆེན་བསམ་པ་ལྷན་བླ་བ་དང་མཁན་སྤྱལ་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོ་རྣམ་གཉིས་
ཀྱིས་ཞིབ་དཔྱད་བྱས་ཏེ་ཤིན་ཏུ་དག་པར་བཀོད་པ་ཡིན་ནོ། །

16. ལུ་ར་དགོན་པའི་སྟོན་བྱོན་མཁས་བླ་བ། གོང་ལོག་ཀུན་ཏུ་བསྟན་པའི་ལུ་ར་འེ་ས་ཕྱོགས་སུ་བྱོན་པའི་མཁས་བླ་བ་རྣམས་དང་།
༡༽ ལུ་ར་ཆོས་མཛད་ཐོགས་མེད། ༢༽ ལུ་ར་ཆོས་མཛད་སྤྱལ་བཟང་བཟ་ཤིས། ༣༽ འདུག་དགེ་རི་ཁྲོད་པའི་སྤྱབས་ཀྱི་སྤྱར་བ་ཁག་
བརྒྱད་ནི། ༡ འདུག་དགེ་ཆང་། ༢ བྱ་སྤྱོད་ཆང་། ༣ ཆོ་སྤྱོད་ཆང་། ༤ དཔལ་འབྱོར་ཆང་། ༥ རྩེ་སྤྱོད་ཆང་། ༦ ཐུང་སྤྱོད་ཆང་། ༧ ལུ་ར་སྤྱོད་ཆང་། ༨ ལུ་ར་
སྤྱལ་པ་ཆང་ངོ། ། བྱང་མེམས་བརྒྱད་བཅི་སྤྱབས། གཞི་ཆེན་མ་འདས་ཆང་གིས་ལུ་ར་བསོད་ལི་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྤྱལ་བ་ཡིན་
གསུངས་སོ། ། ༩ ལུ་ར་ཆེན་ཀུར་ནག་གཉིས། ལུ་ར་ཐོབ་ཀྱི་ཀྱ་རུ་པའི་སྤྱལ་བ་ལུ་ར་སྤྱལ་སྤྱོད་ཆང་དང་། ལུ་ར་ཆེན་ནག་པོ་པའི་སྤྱལ་བ་
ཀུ་ཐོག་རིག་འཛིན་ཆེན་པོ་འཛིགས་མེད་རབ་བརྟན་ནོ། ། ༡༠ གཞི་ཆེན་སྤྱབས་མགོན་དབོན་སྤྱལ། ༡༡ རྒྱ་བུན་གར་མཁན་པོ་
མཁན་སྤྱལ་སྤྱལ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ། ༡༢ ལུ་ར་ཤ་སྤྱལ་ལམ་ཡེ་ཤེས་སྤྱལ་སྤྱོད་བཟང་དགོན་མཚོག། ༡༣ ལུ་ར་སྤྱལ་སྤྱབས་པ་
རྒྱ་མཚོ། ༡༤ རོང་ཐའི་ལྷ་རམས་སྤྱལ་སྤྱུ། ༡༥ ལུ་ར་སྤྱལ་བསྟན་སོགས་བྱོན་པ་ཡིན་ནོ། །

༥ བསྟན་པ་ཡང་དར་སྐབས་འདིར་བསྟན་ལ་ཕྱག་རྒྱུ་ཆེས་ཆེ་བ་བཞི་ནི། ལུ་རླ་མ་བསོད་ལི། ཏ་ལོ་(1906)ནས་(1982)་བར་
 དགུང་ལོ་༧༧་བཅུགས། མཚན་དངོས་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཚན་ཞུ། གཞི་སྤྱལ་མ་འདས་རིན་པོ་ཆེའི་བླགས་ཟིན་གྱི་སྒྲིམ་བུ་ཆེན་པོ་
 ཡིན། ལམ་བསྐབ་གསུམ་ཉམས་སྤྲུང་། ཉམས་སྤྱོད་ཀྱིས་མ་གོས་པའི་བཅུན་པ། རིམ་གཉིས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལྡན་པའི་གྲུབ་ཐོབ།
 ལུགས་གཉིས་ལ་མཁྱེན་དཔྱོད་ལྡན་ལམ་ལྟར་ཡངས་པའི་མཁས་དབང་ཞིག་ཡིན། རྒྱན་དུ་སྐབ་པ་ཉམས་ལེན་གཙོ་བོ་འདོན་མཛད་ཅིང་
 བསྟན་གནས་རྒྱན་དུ་བསྐྱེད་བ་སོགས་ཆོས་སྤྱོད་ཀྱིས་དུས་འདའ་ཞིང་། རུ་དགོན་གཉིས་ཀྱི་དབུ་འདྲེན་བཙུ་གཟིགས་མཁན་གཅིག་པུ་
 ཡིན་པས་བཀའ་དྲིན་བཟོད་ལས་འདས་སོ། །

༦ ཆ་སྤྱལ་དགེ་ལེགས་ནི། སྤྱི་ལོ་(1941)་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལྷགས་སྤྱལ་ལོར་ཡབ་སྤྱགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་དང་མ་སྤ་
 ར་བཟའ་ལྷ་སྤྱོད་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སྤ་འབྲུངས། སྤང་བ་མ་འདས་དང་གཞི་ཆེན་མ་འདས་སློ་བཟང་དྲི་མེད་བསྟན་འཛིན་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་
 རོས་འཛིན་མཛད་ནས། མཚན་བཤད་གྲུབ་དགེ་ལེགས་རབ་གསལ་དཔལ་བཟང་པོ་གསོལ། རང་དགོན་དུ་ཁྱི་འདོན་གཟབ་རྒྱས་བྱས།
 དགུང་གངས་བརྒྱད་ལོན་ཆེ་ཙམ་ལག་དགོན་རིན་པོ་ཆེ་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་། མཁན་པོ་དགའ་གྲོལ་རིན་པོ་ཆེ་དང་སྤ་མ་རིན་པོ་ཆེ་མཁྱེན་
 རབ་འོད་ཟེར་སོགས་མཉམ་པ་གསུམ་གྱིས་བསྟན་ནས་ཐོག་མར་གླིང་སྤྱལ་སྐབས་འགྲོ་སོགས་སྟོན་འགྲོའི་ཆོས་ཀྱི་དབུ་བཅུགས་ཏེ་
 འབུམ་ལྡན་བསགས་སྤངས་ཚད་ལྡན་བགྱིས། སྤྱོད་འཇུག་ཆེན་མོའི་གཞུང་བཤད་གསན་བསམ་དང་འབྲེལ་ཙུ་འབྲེལ་ཡོངས་རྫོགས་
 བླགས་འཛིན་གནད་ཞིང་བྱང་རྒྱུ་མེས་དཔའི་སྤྱོད་ཕྱོགས་མཐའ་ཡས་པ་སློབ་པར་མཛད། གཞི་སྤྱལ་ཀུན་བཟང་ཉིམ་ལས་བདུན་
 ཁྲོད་བྱང་གཏེར་གསུམ་གྱི་དབང་ལུང་རྫོགས་པར་གསན་ཅིང་ཙུ་གསུམ་བསྟན་སྐབ་དང་འབྲེལ་བའི་བསྤྱོད་རྫོགས་ཉམས་བཞེས་
 གནད། གཞན་སྤྱེས་ཆེན་དམ་པའི་མཉུན་ནས་དབང་ཁྲིད་གདམས་ངག་གི་རིམ་པ་མང་དུ་ཞུས་ཤིང་ལམ་ལྷག་པའི་བསྐབ་པ་གསུམ་
 ཀྱིས་བླགས་རྒྱུད་ལེགས་པར་གཏམ་པས་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྒྲིམ་བུའི་མཛད་པ་གསལ། དགོན་སྡེའི་འདུ་ཁང་དུ་
 སྟན་འདམ་ལས་གྲུབ་པའི་སློལ་མའི་སྐྱ་ཁ་རྒྱུ་ལོལ་དང་བཅས་པ་སྟོང་དང་ལྡན་བརྒྱ་བཟངས་གསེར་གྱི་སྟོང་སྐྱ་སྐྱེས་རབས་དགུ་ཐང་

དང་མཆོད་ཇུས་མང་པོ་བཞེངས་པས་མཆོན་འགྲོ་བའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་གསོས་སྤྱ་རྒྱལ་བའི་སྤྱ་གསུང་ཐུགས་ཉེན་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་གཟི་
 འོད་མཆོག་ཏུ་འབར་བ་སྤྱོད་གས་གསལ་བར་བྱས་པའོ། ལྷག་པར་སྤྱ་རའི་རུ་དགོན་གཉིས་ལ་ཐུགས་ཁུར་ཆེ་བཞེས་ཀྱིས་རི་རྒྱ་ཁྲུང་
 རྒྱ་སྒྲོམ་པ་སོགས་འཁོར་ཡུག་སྤངས་སྤྱོད་ཀྱི་བྱ་བ། ཆོ་ཐར་ཆོས་སྤྱིན་བྱེད་པ་སོགས་ཡང་དག་དག་བསྐྱེད་ཀྱི་མཛད་པ། དུ་ཆང་རྒྱ་ཐག་
 གཅོད་པ་སོགས་ལས་ངན་སྤྲིག་སྤངས་གི་མཛད་པ། ཁ་མཚུ་འབྲུགས་ཅོད་བརྒྱུམ་པ་སོགས་སྤྱོད་ཆོགས་བདེ་འཇག་གི་བྱ་བ་སོགས་སྤོད་
 པ་མེད་པར་ཉག་ཏུ་འབད་སྤྱོད་མཛད། དེ་ལྟར་བསྟན་འགྲོའི་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཛད་ནས་དགྲུང་བྲངས་༥༩་སྤྱི་ལོ་(1999) 'ས་ལོས་'
 འོར་དཔལ་ལྷན་བཀའ་ཤིས་འབྲིལ་དུ་ཕེབས་ཏེ་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སྤྱ་བསྟུས་སོ། །

༥ སྤྱ་རྒྱལ་སྤྱོད་མཆོག་གས་བསྟན་འཛིན་བཟང་པོ་ནི། ཡབ་སྤྱ་རའི་གདུང་རིགས་བསོད་འཕམ་གྱི་བུ་ཐུན་རྣམ་མཁ་ཁ་སྐད་དུ་བྱུན་ནི་
 ཟེར་བ་དང་ཡུམ་འཇུ་བཟའ་དུང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སྤྱ་(1940)་ལུགས་འབྲུག་འོར་འབྲངས། དགྲུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་ལ་བབ་ཆོ་གཞི་
 སྤྱལ་ཀུན་བཟང་ཉིམས་བདུད་རློང་བྱང་གསུམ་གྱིས་དབང་ལུང་སྐབས། བུ་འདི་བྱ་སྤྱོད་མ་འཇིགས་དར་གྱི་སྤྱོད་བ་ཡིན་ནམ། གང་ལྟར་ནམ་
 ཞིག་དགོན་གནས་འདི་ལ་ཕན་ཐོག་རེ་འབྱུང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྤྱོད་པ་གསུམ་གྱིས་ཐུགས་རྒྱུད་ཐུག་རང་ལུགས་ཀུན་ཐོག་གཞི་
 ཆེན་པའི་ཆོག་ཆོས་སྤྱོད་གདངས་དབྱངས་རོལ་མོ་སོགས་ཀྱི་སྒོག་མཐུད། དངོས་ཇུས་ཡོད་ཆོད་བསྟན་དགོན་གྱི་ཆེད་དུ་བཏང་། ལྷ་
 མ་དག་འགྲོལ་ཆོང་། ཁམས་གཅོང་གཏེར་སྟོན། གཞི་ཆེན་དཔོན་སྤྱལ་སོགས་ཀྱིས་ཐུགས་དགྲིས་པ་ཆེན་པོའི་རྗེས་སྤྱ་བཟུང་། གསུང་
 ཟག་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་རྩི་ཡངས་མེད་དུ་གནང་། དབང་ལུང་མན་ངག་གི་རིམ་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཐོབ། བརྒྱད་པ་གསེར་གྱི་ཉག་
 ཐག་ལ་དམ་སེལ་གྱིས་གཡའ་ཡིས་མ་གོས་པར་སྟན་བརྒྱུད་རྒྱུ་བོ་གཅིག་འདྲིས་སྤྱ་འཛིན་པའི་སྤྱོད་བུ་མཆོག་ཏུ་བྱུང། སྤྱ་རུ་དགོན་
 གཉིས་ཀྱི་བསྟན་སྤྲིད་སྤྱིམ་པའི་མཐེལ་དུ་བཟུང་། སྤྱ་རྒྱ་སེར་གཉིས་དབང་ལུང་མན་ངག་གིས་བསྐྱུངས། ཐུགས་གཞན་དང་སྤྱ་རྒྱ་
 བ་སོགས་ཀྱི་ཁ་མཚུ་བརྒྱམས། ཉེ་འཁོར་ཀུན་གྱི་རི་རྒྱ་དང་ཁྲུང་རྒྱ་བསྟུམས། དཀའ་བ་བརྒྱ་ཐུག་གི་སྤོ་ནས་སྤྱ་རའི་སྤྱོད་མ་སྤོན་
 གཤེགས་རྣམས་ཀྱི་ཡང་སྤྱལ་ཁྲི་ལ་བཀོད་པ་སོགས་རྣམ་པར་ཐར་བ་རྒྱས་པ་གཞན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ།

༥ འཇུག་སྤྱལ་ཐུབ་བསྟན་སྟན་གྲགས་ནི། (1950) ལྷགས་སྟག་ལོར་འབྱུངས། གཞི་སྤྱལ་ཀུན་བཟང་ཉིམས་བྱ་སྒྲ་མ་སྒྱིན་པ་རྒྱ་
 མཚོའི་སྒྲེ་སྤྱི་དུ་རོས་འཛིན་མཛད། ཀུན་བཟང་འོད་གསལ་བསྟན་པའི་ཉིམ་ཞེས་མཚན་གྱི་ཅོད་པན་གསལ། སྒྲ་མ་དག་འགྲོལ་ཚད།
 ཁམས་གཙང་གཏེར་སྟོན། གཞི་ཆེན་དབོན་སྤྱལ། དོམ་ཚ་གཏེར་སྟོན་སོགས་སྒྲ་མ་དུ་མའི་མདུན་ནས་དབང་ལུང་མན་ངག་གི་རིམ་པ་
 གསན་སྦྱང་མཛད། རྒྱགས་རྩོམ་ཐེག་པའི་རིམ་གཉིས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ་གདུལ་བྱ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་འདོད་མོས་ཀྱིས་བྱིན་
 རྒྱབས་མཛད། ལྷག་བསམ་དག་པས་རུ་དགོན་སྒྲི་དོན་བསྐྱབས། ཁམས་གཙང་གཏེར་སྟོན་དང་དཔལ་ཡུལ་ཀམ་ཆགས་མེད་ཀྱི་ཆོས་
 བདག་ཏུ་གྱུར། རྩོད་སྤྱི་གྲོས་ཀྱི་ཆོགས་མི་དང་། སྤྱ་ར་དགོན་པའི་དོད་མ་པ་ཡུན་རིང་བྱས། ལུང་བསྟན་ལྟར་རྟེན་དཀར་ཆས་སུ་བསྐྱར་
 བ་ནས་བཟུང་གཏེར་ཆོས་ཡང་ཅི་རིགས་པ་ཕབ། གཏད་མནན་འཕང་བསྐྱེད་སོགས་མཛོན་སྦྱོད་ཀྱི་ལས་ལ་བྱང་ཆུབ། གཤེན་པོའི་འཕོ་
 འདེབས། གསོན་པོའི་ཞབས་རིམ་སོགས་སྒྲི་ཆོགས་ལ་སྤྱན་པའི་བྱ་བ་བདག་གིར་བཞེས་པའོ། གཞན་ཡང་སྐར་བ་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་
 ཡང་སྤྱལ་རྣམས་ཀྱང་བསྟན་འགྲོའི་དོན་ཆེན་སྤྱབ་པའི་ཆེད་དུ་ཞབས་པད་བསྐྱལ་བའི་བར་དུ་བརྟན་པར་བཞུགས་སུ་གསོལ་ལོ། །

17. སྤྱ་རའི་རྒྱགས་རབས་རིམ་བྱོན། སྤྱ་ར་ལ་ཁྱིམ་ན་གནས་ཀྱང་རིམ་གཉིས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་མངའ་དབང་འབྱོར་བའི་རྒྱགས་པ་
 མང་དུ་བྱོན་པ་ལས། མཚོན་ཅིམ་སྤྱས་ན། སྤྱ་ར་ནོན་ཏེ་རྩོམ་གསལ་ལྟན་ནམ་སྤྱ་ནག་ཅེས་ཇག་ལྟ་མགོན་པོ་སྤྱ་ནག་གི་སྤྱལ་བ། སྤྱ་ར་རྩོ་
 རྩོ་འཆང་གི་རྣམ་ཐར་དུ་གསལ་བའི་སྤྱ་ར་རྒྱགས་འཆང་ཆེན་མོ་ཁེན་ཐར་འབུམ་དང་། རྩོ་གྲུབ་ཀྱན་གྱི་རྣམ་ཐར་དུ་གསལ་བའི་སྤྱ་ར་
 སྤྱ་ནག་གི་བྱ་སྒྲུ་རྒྱལ་འབུམ་དང་། ཀུན་མཁྱེན་སྒྲུ་ཐེང་བཞི་བའི་རྣམ་ཐར་དུ་གསལ་བའི་སྤྱ་རའི་བན་ཀྱན་བསྟན་རྒྱས། སྤྱ་ར་དགེ་ཀྱན་
 ཞེས་གཟའ་བདུད་རྩ་ཏུ་ལ་བྲན་ལྟར་རྒྱ་བ་ཞིག་དང་། སྤྱ་ར་སྒྲ་མ་ཨོ་རྒྱན་མཐུ་སྟོབས་ཞེས་གཞི་ཆེན་སྤྱལ་ཡོངས་ཀྱི་སྒྲ་མར་གྱུར་པ་
 དང་། སྤྱ་ར་གྲུ་ཅེས་དཔལ་མགོན་པོ་ནག་པོ་འབྲུབ་ཅིང་ཐ་འོག་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་མོ་གྲོགས་ལྟར་འཁོར་བ། སྤྱ་ར་ལྷུར་མགོན་ཞེས་
 མགོན་པོའི་བསྟོན་པ་དུང་ལྷུར་ལྷགས་ཐོག་ནས་གསུངས་པས་བསྟོན་སྤྱབ་ཆོད་དུ་འབྱོལ་བ། སྤྱ་ར་བསོད་འཕན་ཞེས་དཔལ་མགོན་
 ཆོགས་ཀྱི་བདག་པོ་དངོས་སུ་གྲུབ་པ། སྤྱ་ར་རྩི་ར་ཆོས་དཔལ་རྩོམ་མ་ཉི་དུང་ལྷུར་མང་པོ་བཏོན་ཞིང་འཕགས་མཚོག་སྤྱན་རས་

གཟིགས་ཀྱིས་ཞལ་གཟིགས་པ། ལུ་ར་གཉུག་མ་འོད་གསལ་ཞེས་ཇོགས་པ་ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་གྲོལ་དུ་གྱུར་བ། ལུ་ར་སྤྲ་མ་ལུ་ར་
 ཆོས་ཞེས་གཟའ་བདུད་རྒྱུ་ལ་མི་བཞིན་འགྲོགས་པ། ལུ་ར་སྤྲ་གས་ཤུན་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་ཞེས་དངོས་མེད་དངོས་པོར་བསྐྱར་
 ལུ་ར་པས་རྣམ་བཞིའི་འཕྲིན་ལས་ལ་རང་དབང་འབྱོར་བའི་མཐུ་སྟོབས་ལུ་ར་པའི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཅུལ་ལྷན་ཁྲུང་ཆེན་ཁྲུ་ཆོགས་
 མཁའ་ལ་ལྷིང་བ་ལྷ་བྱ་བར་མ་ཆད་པར་བྱོན་པ་ཡིན་ནོ། །

18. ལུ་རའི་ཡུལ་གྱི་བུད་མེད་གྲགས་ཅན། བེ་རུ་སྤྲ་མོ། བེ་རུ་རྒྱལ་པོའི་མངའ་འབངས་ལ་བསྟོན་ནམ་མཁའ་རིན་ཆེན་གྱི་གདུང་
 བརྒྱད་དུ་འབྱུངས་པས་བེ་རུ་སྤྲ་མོར་གྲགས། སྐྱེ་ཆེ་སྟོད་དུ་སོག་པོའི་རྒྱལ་པོའི་བཙུན་མོ་བྱས། སྤྲ་ལུ་ར་ནོན་སོགས་འབྱུངས།
 བསྟོ་ཐོག་རྒྱལ་བའི་དབེན་གནས་ཀྱི་བདག་པོ་མཛད། སྐྱེ་ཆེའི་སྤྲ་དུ་སྐྱབ་པ་ཁོ་ན་མཛད་དེ་གྲུབ་པའི་གོ་འཕང་མཐོན་པོར་བསྟེགས།
 གཞན་ཡང་། ལུ་ར་ཇོ་མོ་ཆེ་གཟུངས་སྦྱིད་དང་། ལུན་གར་མཁན་སྤུལ་གྱི་མ་ཡུམ་གདུགས་བཟེས་ལོ། གཞི་ཆེན་དབོན་སྤུལ་རིན་པོ་
 ཆེའི་མ་ཡུམ་ཕྱོགས་སྦྱོང་བཟའ་མཁའ་འགོ་མཆོ་སོགས་ཞིང་སྤྲ་གས་ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་མཁའ་འགོ་མང་པོའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱང་ལུ་རའི་ཡུལ་
 དུ་སྦྲོས་པ་ཡིན་ནོ། །

19. ལུ་ར་དགོན་པའི་དལྱའི་ཤེས་ཡོན་པ། ༡༧ དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པ་འདུག་དགེ་བསྟན་འཛིན་ཉིམ། སྤྱི་ལོ་(1967)་རབ་བྱུང་
 བཅུ་བདུན་པའི་མེ་པོ་ལུག་གི་ལོའི་དགུན་རྒྱ་ར་བའི་ཡར་དེའི་ཆོས་༡༠་ལ་ཡབ་ལུ་ར་ནོར་བསམ་དང་ཡུམ་སོག་བཟའ་རི་ཁོད་སྦྱིད་
 གཉིས་ཀྱི་སྤྲ་ལུ་སྐྱབ་ལྷམས། ཁོང་སྐྱེ་ན་རྒྱུང་དུས་ནས་ཁྲ་བོ་ཙམ་ཁྲ་ཁྲ་ལོའམ་སྤྲ་མ་འཇམ་དབྱངས་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་དང་།
 ཁྲ་བོ་མཁན་པོ་བསམ་པ་ལྷུན་གྲུབ་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་མདུན་ནས་གྲོག་བསྐྱབས་ཤིང་། སྟོན་འགོ་ཆོས་བཅུ་ནས་གསན་སྦྱང་
 མཛད། ལམས་གཙང་གཏེར་ཆེན་གར་དབང་འགོ་འདུལ་གླིང་པའི་གཏེར་ལུང་དུ། རང་གནས་དབེན་ཆེལ་བསམ་གཏན་ཆོས་གླིང་
 དུ། །འཕགས་པའི་བླགས་ཇི་ཀྱན་ཁྲུབ་བསེལ་བེར་ལས། །མ་ཁིའི་ཐབས་དང་གནས་མིང་ཤེས་རབ་མིང་། །འཕགས་པའི་བྱིན་རྒྱབས་
 བླགས་སྤུལ་ནིམ་ཀྱ། །བསྟན་པའི་གསལ་བྱེད་སྤྱུའི་མིང་འཛིན་པའི། །ཚུལ་ཁྲིམས་མེ་ཏོག་རྣམ་མཛེས་བྱུང་ལེགས་ཤིང་། །ཤེས་

རབ་གསུམ་གྱི་ལང་ཚོའི་རྒྱན་འཆང་ནས། །བསམ་གཏན་ཚུལ་སྤྲོད་ཀྱིས་བསྟན་གོང་འཕེལ་རྒྱས། ། ཞེས་སོགས་འཕགས་པ་སྟུན་རས་
 གཟིགས་ཀྱི་བཀའ་ལུང་གིས་བསྟན་པ་མཛད་ཅིང་། དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་པའི་སྟེང་སྤྱི་ལོ་བཅུ་གསུམ་པའི་གཞུག་
 རྒྱན་ལ་མོའི་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཚོའི་མདུན་ནས་དགེ་ལྡན་གྱི་སྤྲོས་པ་བཞེས་ཏེ་ལམ་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ཉམས་སུ་སྤངས། སྤྱི་ལོ་
 (1987)་མེ་ལོ་ལོ་ལོ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྤྱངས་སྒོ་མང་གྲ་ཚད་དུ་ཕེབས། སྤྱི་ལོ་(1987)་ལོ་འོ་ས་ག་ཟླ་བར་ཚས་ཞུགས་དང་
 འབྲེལ་སྤྱི་མ་ཐི་སྟོན་མཛད་སྒོ་སྤེལ། སྒོ་མང་མཁན་ཐོག་དོན་དགུ་པ་ལོན་ཏན་དམ་ཚུལ་མཚུགས་དང་། གཞི་ཆེན་དཔོན་སྤྱི་ལོ་འོ་མེ་
 སྒོ་མང་མཁན་ཟུར་དག་དབང་ཉི་མ་སོགས་བསྟན་ཏེ་བསྟུན་གྲ་ནས་བཟུང་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྷ་ལ་སྤྱགས་གཉེར་དོ་རུས་སྤྱག་པ་
 གནང་། ལོ་ལྷའི་རིང་པར་ཕྱིན་གྱི་གཞུང་ཆེན་ཁག་ལ་སྒོ་བ་གཉེར་གནང་ཞིང་། སྒོ་མང་གྲ་ཚད་དུ་བྱམས་གཞུང་མཚན་འཕྲད་དམ་བཅའ་
 དང་། འབྲས་སྤྱངས་ཚོགས་ཆེན་དུ་དགེ་འདུན་ཉི་ཤུ་དང་པར་ཕྱིན་སྐབས་བཞི་པའི་ཚོགས་ལངས་མཛད་པ་སོགས་སྤྱགས་གཉེར་ཚུལ་
 བཞིན་གནང་སྟེ། སྤྱི་ལོ་(1995)་ཤིང་ཕག་ལོ་ལོ་ལོ་པར་ཕྱིན་དམ་བཅའ་མཛད་ནས། གནས་རིམ་དང་པོའི་པར་ཕྱིན་རབ་འབྱམས་པའི་
 མཚན་བཏགས་བཞེས། སྤྱི་ལོ་(1995)་ལོ་ལྷའི་རིང་པར་ཕྱིན་དམ་བཅའ་མཛད་ནས། གནས་རིམ་དང་པོའི་པར་ཕྱིན་རབ་འབྱམས་པའི་
 མཚན་བཏགས་བཞེས། སྤྱི་ལོ་(1997)་ལོ་འཛིན་གྲ་དབུ་མ་གསར་པར་ཕེབས་སྐབས་ཁོང་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་ནས་བསྟན་ཏེ་གསུང་
 བཞེས། སྤྱི་ལོ་(2002)་རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ཆུ་ཉི་ལོ་ལྷ་ལྷན་སྟོན་ལམ་ཆེན་མོར་གྲ་སྒྲོར་དམ་བཅའ་དང་འབྲེལ་དགེ་བཤེས་ལྷ་
 རམས་པའི་མཚན་བཏགས་བཞེས། ཁོང་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་ནས་ལམ་རིམ་ཁྲིད་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱིས་མཚན་མདོ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚས་སྒྲོར་
 མང་པོ་དང་། སྤྱགས་རིམ་ཆེན་མོ་དང་རིམ་ལྷ་གསལ་སྒྲོན་གྱིས་མཚན་སྤྱགས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚས་སྒྲོར་མང་པོའི་གསུང་གི་བདུན་ཅི་རྒྱ་
 ཆེར་བཞེས། ཁོང་རིན་པོ་ཆེའི་སྐོར་ཆེན་མཛད་བདུན་དང་རྟོག་འཛིགས་མེད་བསྟན་པའི་ཉི་མའི་གསུང་འབུམ་གྱི་ཕྱག་དཔེ་གནང་ནས་
 ཁྱོད་ཀྱི་དགོན་པ་རྙིང་མ་ཡིན་པས་འཁྲུལ་ཞིག་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་ནས་དབང་ལུང་མན་དག་སོགས་ཞུས་ན་ལེགས་ཞེས་གསུངས་པ་
 ལྟར། འཁྲུལ་ཞིག་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་ནས་མཛད་བདུན་གྱི་བཤད་ལུང་དང་། འདོད་འཛའི་བུམ་བཟང་། གདམས་དག་མཛད་། སྤྱི་ལོ་ཤིང་ཕག་

ཅུ་པོ་དེ་སོགས་དབང་ལུང་མན་ངག་མང་པོ་དང་། ཀུང་ཐོག་ཚུ་ཆ་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་ནས་རྩིང་མ་བཀའ་མ་དང་། རིན་ཆེན་གཏེར་
མཛོད། བདུད་གྲོང་གཉིས་སོགས་དབང་ལུང་མན་ངག་མང་དུ་མཐོས། གཞི་ཆེན་བི་རོ་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་ནས་བདུད་གྲོང་གཉིས་ཀྱི་
དབང་གི་ཆོས་སྐོར་ཁ་ཤས་དང་། སྤྱིང་ཐིག་སྡུག་འགོ་ཀུན་བཟང་སྒྲ་མའི་ཞལ་ལུང་། གྲོང་གསལ་སྡུག་འགོ་འི་ཁྲིད་ལུང་སོགས་མཐོས།
དེལ་མགོ་མཁུན་བཙེ་དང་སྐབ་དབང་པདྨ་ཞོར་བུ་ལས་ཀྱང་གསང་ཆེན་སྒྲགས་ཀྱི་གདམས་པ་མང་དུ་ཞུས། སྐབས་མེ་གཞི་ཆེན་རབ་
འབྱམས་རིན་པོ་ཆེ་ལས་ཀུན་མཁུན་འཛིགས་མེད་སྤྱིང་པའི་གསུང་འབུམ་དང་། དཔལ་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་འབུམ་གྱི་ལྷགས་ལུང་།
སྤྱིང་ཐིག་སྐོར་གྱི་དབང་དུ་མ་གསན། བདུད་འཛོམས་གདུང་སྤྲུལ་འཕྲིན་ལས་ཞོར་བུ་ལས་བདུད་འཛོམས་ཆོས་སྐོར་གྱི་ཅུ་གསུམ་དབང་
ལུང་དུ་མ་དང་། མན་ངག་གི་སྐོར་དུ་མ་གསན། ལྷན་མ་སྒྲོ་ཆོས་རིན་པོ་ཆེ་ལས་མི་ཏུ་བརྒྱ་ཅུའི་དབང་ཆེན་གསན། ཀུང་ཐོག་མཁན་ཀླན་
བསོད་ནམས་བསྟན་པའི་མདུན་ནས་ཀུང་ཐོག་སྡུག་འགོ་དང་དངོས་གཞིའི་ཆོས་སྐོར་གྱི་མན་ངག་ཟབ་མོའི་བཀའ་ཁྲིད་ཞུས་པས་མཚོན།
མདོར་ན་གསར་རྩིང་རིས་སྤུ་མ་མཆིས་པའི་ཆོས་རྒྱུན་མཐའ་ཡས་པ་གསན་བསམ་མཐེལ་ཕྱིན་པ་མཛོད། གཞི་ཆེན་རྒྱས་སྤྲུལ་ཉི་ཟླ་
བཟང་པོའི་སྤྱལ་སྤྱོད་བཀྲ་རྒྱལ་རིན་པོ་ཆེས་ཀུང་ཐོག་ཆོས་བཅུ་ཆེན་མོའི་སྤྱི་པ་གནང་སྟེ། གཞི་ཆེན་དགོན་ཁག་གི་སྤྱལ་རྣམས་སྤྱོད་
འབྱུང་རྩིང་མའི་གདན་ས་ཆེན་མོ་ཀུང་ཐོག་དོ་མེ་གདན་དུ་ཆོས་བཅུ་ཆེན་མོར་ཞལ་འཛོམས་སྐབས། ཀུང་ཐོག་གསེར་ཁྲིའི་བདག་པོ་
སྐབས་མེ་དེ་མེད་ཞིང་སྐྱོད་རིན་པོ་ཆེ་དང་། སྐབས་མེ་ཚོགས་ཆ་རིན་པོ་ཆེ། ཀུང་ཐོག་མཁན་ཆེན་ངག་རྒྱུད་གི་ཡང་སྤྱལ་སངས་རྒྱས་ཆེ་རིང་
རིན་པོ་ཆེ། སྤྱལ་སྤྱོད་འཛམ་དབྱངས་རིན་པོ་ཆེ། སྤྱལ་སྤྱོད་དགའ་རིན་པོ་ཆེ་བཅས་ནས་བཀའ་བགྲོས་གནང་ཐོག་ཀུང་ཐོག་ཆོས་བརྒྱུད་
ཀྱི་ཁྲོད་ནས་རི་བོ་དགེ་ལུགས་པའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་དཀར་སྤྲུངས་པའི་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོར་ཐེགས་ནས་གཞུང་ཆེན་
བཀའ་པོད་ལྷ་ལ་སྒྲོབ་གཉེར་མཐར་ཕྱིན་ཏེ་དགེ་བཤེས་ལྷ་རམས་པའི་མཚན་བཏགས་བཞེས་པའི་ཆེ་བསྟོད་དུ་སྤྱོད་གསུང་བྲགས་ཏེན་
དང་། གསང་སྒྲགས་ཀྱི་མཚོད་ཆས་ཆ་ཆོད་། རལ་གྱི་དང་། པརྟེ་ཏའི་དབྱུ་ལྷ། རབ་བྱུང་གི་ན་བཟང་ཆ་ཆོད་། བདོག་པ་གྲུ་ཞོས་པའི་

སྐྱེས་དང་ཆབས་ཅིག་པརྟེ་ཉའི་མཆན་གནས་སྤྱལ། ཁོང་མཁས་བཙུན་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆེ་བ་མདོན་པར་གསལ་བས་འཛམ་གླིང་ཡུལ་གྱུ་དུ་
མར་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྤེལ་བཞིན་འཛོལ་བཞེས་པའི་སྐྱབས་ལགས་སོ། །

༢༽ སློབ་དཔོན་ཆེན་མོ་ཀུཾ་ཐོག་རིག་འཛིན་བླ་དབང་ཆེན་ནི། རང་དགོན་དང་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་བརྒྱ་ལ་ཉེ་བའི་མདུན་ནས་མན་ངག་
ཞུས། ཐེ་ཐན་དག་འོས་སློབ་གྲུ་ཆེན་མོ་ནས་སློབ་སྦྱང་བྱས། ཞོ་སི་གྱི་ལི་ཡའི་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་བླ་ལ་སི་སློབ་གྲུ་ཆེན་མོའི་སྤྱི་ཚོགས་
མཆན་ཉིད་རིག་པའི་སློབ་ཆེན་མཐར་ཕྱིན་གྱི་ཕྱག་ཁྲེལ་བཞེས། གྲགས་ཅན་གྱི་སློབ་གྲུ་ཆེན་མོ་དུ་མའི་གདན་ཞུས་དག་ཀན་གནང་།
རྟེན་གསུམ་བཞེངས་པ་དང་བསྟན་དགོན་འཛུགས་པ་སོགས་ལ་ཕྱག་རྩིས་དུ་མ་བཞག གསུང་རྩོམ་སྒྲགས་བམ་དུ་གྱུར་པ་པོད་བཅུ་
དྲུག་དང་། རྩོམ་འཕྲོར་གྱུར་པ་པོད་བཅུ་གངས་ཤིག་མཆིས་སོ། །

༣༽ ཞ་སྐྱོང་གདུང་གྲས་དོན་ལེགས། རང་དགོན་ནས་ཚོགས་ཞུགས་གནང་། སྐ་རུང་དང་སེར་ཤུལ་ནས་སློབ་གཉེར་གནང་། རྟོག་ཡུ་
ཐོག་དགོན་པའི་བསྟན་བདག་གི་གྲས་དང་སྤྱ་ར་དགོན་པའི་རྒྱལ་ཚབ་ཡིན།

༤༽ ནག་ཁེ་ཆང་སློབ་ཐང་བསྟན་པའི་ཉིམ། རང་དགོན་ནས་ཚོགས་ཞུགས་བྱས། སྐ་རུང་དུ་སློབ་གཉེར་གནང་། ཞ་འདུས་ཡག་མགོ་
དགོན་པའི་ཁྲི་བ་ཡིན།

༥༽ དགོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆན། རང་དགོན་དང་ལུང་དཀར་དགོན། དབུས་གྱི་སེར་དགོན། རོང་བོ་དགོན་ཆེན་སོགས་ནས་སློབ་
གཉེར་གནང་། སྤྱ་ར་དགོན་པའི་རྒྱལ་ཚབ་ཡིན། གསུང་རྩོམ་པོད་ལ་ཤས་བཞུགས་སོ། །

༦༽ རྒྱ་ཤོད་ཚུལ་ཁྲིམས་སངས་རྒྱས། རང་དགོན་ནས་ཚོགས་ཞུགས་བྱས། འབྲས་སྤྱངས་སློབ་མང་གྲུ་ཆང་ནས་སློབ་གཉེར་གནང་།
ཕར་ཕྱིན་རབ་འབྱམས་པའི་མཆན་བཏགས་བཞེས། བྱེས་ཀུཾ་ཐོག་དགོན་གྱི་དབུ་འཛིན་ཡིན།

༧༽ དགོ་བཤེས་རྟོ་རམ་པ་འཇམ་དབྱངས་བསོད་ནམས། རང་དགོན་སློབ་གཉེར་གནང་། དཔལ་ལྷན་བཀྲ་ཤིས་འབྲིལ་ནས་སློབ་
སྦྱང་ཕུལ་བྱུང་གིས་དགོ་བཤེས་རྟོ་རམས་པའི་མཆན་ཐོབ་བཞེས།

༤༥ དགེ་བཤེས་དཀར་བུ་པ་མཆིན་རབ་རྒྱ་མཚོ། རང་དགོན་ནས་ཚོགས་ཁྲགས་བྱས། ཀན་སྐྱ་ནང་བསྟན་སྒྲོབ་བྱ་ནས་མཐར་ཕྱིན།
འབྲས་སྐྱེས་སྒྲོ་མང་བྱ་ཚང་ནས་དགེ་བཤེས་དཀར་བུ་པའི་མཚན་བཏགས་ལྟར།

༩། གླ་ཅུང་མཁན་པོ་ཐུ་ར་ཀུན་བཟང་། གླ་ཅུང་གླུ་ར་དང་རང་དགོན་དུ་མཁན་ཐོབ་བཞེས། དེར་དུས་གླ་ཅུང་ཆོས་གླུ་ར་མ་དོ་སྐྱལ་ས་
རིག་གནས་དང་བཅས་པར་དེས་པ་དོན་གྱི་མཁས་པའི་ཡང་ཕྱི་འི་གས་སུ་གྱུར་ཅིང་། རྒྱུ་མ་ཆད་པར་དཔེ་ཁྲིད་གནང་བཞེན་པ་དང་།
རང་དགོན་དུ་རང་དུས་དུས་སུ་ཐེག་པེ་ཁྲིད་དང་། གླ་ཅུང་གི་སློབ་སྟོན་གཞོན་པ་དང་རང་དགོན་ནས་བཤད་བླ་འི་སློབ་སྟོན་གྱི་
སྐྱལ་ས་འགན་བཞེས་པ་སོགས་མཛད་རྗེས་འགན་ཁུངས་ཀྱི་ལམ་ གསུང་ཕྱི་པོ་དཔེ་བཞེས་བཞུགས་སོ། །

༡༠། ལུ་ར་མཁན་པོ་གནས་ལོ། རང་དགོན་དང་སྤྱི་ཆོས་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་ནས་སློབ་གཉེར་གནང་། ལུ་ར་དགོན་ནས་མཁན་པོ་འི་
མཆོན་བཏགས་སྟུང་།

༡༧ ལུ་རྩུ་རྩུ་རྩུ་བ་ལྟན་འོད་ཟེར། རང་དགོན་དང་དཔལ་ལྷན་བྲག་ཤིས་འབྲེལ་ནས་སློབ་གཉེར་གནང་། ལྟན་ཅིས་སྐྱ་ཆོད་ཡོངས་ལ་སྐྱེད་བ་ལུ་ཉེན།

༡༢། རབ་འབྱམས་པ་བྱང་པེ་ལམ་འཛིགས་མེད། རང་དགོན་དང་། འབྲས་སྤངས་སློང་མང་གྲ་ཚང་ནས་སློབ་གཉེར་གནང་། སར་སྤྱོན་
རབ་འབྱམས་པ་འི་མཚན་བཏགས་སྤངས། ད་ལྟ་བྱང་པེ་འི་པོད་བརྒྱད་མཐོ་རིམ་སློབ་གླིང་དུ་སློབ་གཉེར་མཛད་བཞིན་པ་འོ། །

༡༣༥ རབས་འབྱམས་པ་སངས་རྒྱས་མཆོ། དབྱས་ཀྱི་སེ་ར་ཐེག་ཆེན་གླིང་དང་འེབ་གོང་འོང་བོ་དཔལ་གྱི་དགོན་ཆེན་ནས་སློབ་གཉེར་གནང་། སར་ཕྱིན་རབ་འབྱམས་པ་འེ་མཆོན་བཏགས་སྤངས། དུང་ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་དེར་གཞུང་ཆེན་ལྷག་མ་དབྱ་ཚད་མཛོད་འདུ་སྡུག་ས་དང་བཅས་པར་སྦྱོང་དང་སྦྱང་ལུས་སྦྱ་མཆིས་པ་ལགས་སོ།།

20. རིཁོད་སྐྱབ་སྒེ་ཁག་གི་ལོ་རྒྱུས་ནི། སྐྱབ་པ་ཉམས་བཞེས་གནང་སའི་རིཁོད་དང་སྒོམ་ཁང་གི་ཚུལ་དུ་ཡོད་པ། སྐྱབ་པ་བྱེད་མཁན་ཡོད་ཆེ་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གིས་མཐུན་ཀྱིན་སྦྱོར་བ་དང་། བྱོན་ས་གྲ་སུ་ཡིན་ཡང་དགོན་པར་སླེབས་ནས་བཞུགས་རིང་སྒྲིག་འོག་ཏུ་གནས་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

༡། ཆོས་ལུང་རིཁོད། ༡༧ མཚན། དཀར་པོའི་ཆོས་ལུང་མཐོན་པོ། བདེ་མཆོག་ནོར་བུའི་པོ་བླང་།

ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ནས་དབུ་བཞེས། ཕྱི་ལོ་(1672)སྐར་ནས་སྐྱབ་ཁང་ཡོད།

༢༧ བྱེད་ཆོས། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། བདེ་མཆོག་སྐྱབ་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་གནས་ཡིན། བྱ་རུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་མཁའ་འགོ་ཡེ་ཤེས་མཆོ་རྒྱལ་བཞུགས་སྤྱོད་། རང་བྱོན་མང་། སྤན་སྒྲ་ཕུག་གཟིགས་སྤང་སྒྲ་ཆོགས་འབྱུང་། བཅུད་ལེན་འབྲུག། གནས་འདི་ནས་མཁའ་སྦྱོད་ཞིང་དུ་ཐོད་རྒྱལ་དུ་འཇུག་པའི་སྐོ་གཅིག་ཡིན་པར་གྲགས། །

༣༧ གནས་སྐོར། སྤྱི་ལོ་ལོ་ལྔ། དུས་ཚོད་ནམ་བུང་ལ་གནས་སྐོར་བྱེད་ཆོག་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ། བཀའ་བརྒྱུད། ཡང་དག་བདེ་མཆོག་མཁའ་སྦྱོད་མའི་བསྟེན་པ་དང་ཆོགས་མཆོད་བྱེད་སྤྱོད་ཡོད། སེབས་མཁན་ཡོངས་ཀྱིས་དད་མོས་དག་སྤང་ཅི་གཅིག་བྱས་ན་བྱིན་རྒྱབས་འབྱུང་བར་ཐེ་ཆོམ་མེད་དོ། ། བྱ་བ་ལམ་འགོ། ལུས་པོ་བདེ་ཐང་། ཆོས་བྱ་ཀེག་མེད་དུ་འབྲུག་པར་འབྱུང་རོ། །བྱ་རུ་རིན་པོ་ཆེའི་མཁའ་འགོ་གསང་བའི་གནད་ཏིག་ལས། འདི་མཐོང་ཀྱིན་ངན་བར་ཆད་སེལ་ཅེ་འདིར་བསྐྱབ་དེས་སྐྱབ་ཅི་འདོད་ཐོབ་ཅེ་དད་ལྷན་ཐར་ལམ་འཇུག་པའི་གནས་ཅེ་སྐལ་བཟང་བག་ཆགས་སད་པའི་གནས་ཅེ་དག་སྦྱོང་བསམ་གཏན་འབྲུག་པའི་གནས་ཅེ་རྣལ་འབྱོར་གསང་སྦྱོད་བྱེད་པའི་གནས་ཅེ་རིག་འཛིན་གཤེགས་ཤུལ་ཟིན་པའི་གནས་ཅེ་ཆོ་གཅིག་སངས་འབྲུག་པའི་གནས་ཅེ་ཞེས་དང་། གཞི་ཆེན་ཀུན་བཟང་ཉིམས། །སྐྱབ་པ་ལ་བཙོན་ན་དེས་གྲུབ་ཐོབ། །ཉམས་རྟོགས་པ་ཡར་ངོའི་ཁྱེ་ལྟར་འཕེལ། །ཕྱག་བསྐོར་བར་བཙོན་ན་སྒྲིག་པ་འདག །གནས་འབྲེལ་གྱིས་རིག་འཛིན་ཞིང་དུ་འདྲེན། །ཆོགས་མཆོད་ཀྱིས་བསོད་ནམས་ཆོགས་ཆེན་རྫོགས། །གནས་གཞན་དུ་སྐྱོ་གཅིག་སྐྱབ་པ་བས། །གནས་འདི་རུ་ཞག་གཅིག་སྐྱབ་པ་ལྟར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

༥། འཛེམ་བྱ། དུས་མིན་དུ་རི་ཕྱོར་འཛེགས་མི་རུང་། ལ་བ་ཕྱེ་དང་བསང་བྱི་ལ་རེག་མི་ཉན། སྐྱ་མེན་བྲེག་པ་གནས་འདིར་བསྐྱར་མི་
 ཆོག་ བྲག་མི་ཤེས་པའི་ཆོག་མི་བཟོད། རང་བྱོན་དང་ལྟ་སྐྱུ་ལ་གུས་པ་བྱེད་དགོས། འདུས་སྡེས་མ་གནད་བར་ས་རྩོག་ཞན་དུ་ཁྱར་མི་
 ཆོག །

༦། ལུང་བསྟན། ། མཁའ་འགྲོ་གསང་བའི་གནད་ཏིག་ལས། ཨོ་རྒྱན་ཆེན་པོས་བྱིན་རྒྱབས་པའི་ མདོ་སྨྲད་གནས་ཆེན་ཉིད་ལྟའི་
 གཙོ་ སེང་གེ་འགྱིང་བ་ཤེལ་གྱི་རི་ ཤར་ཕྱོགས་རྩོམ་མཁས་དཔའི་གནས་ རྟོ་ན་འཇམ་དཔལ་སྐྱུ་ཡི་ལུང་ རུབ་ན་ཏྲ་མགིན་དབང་
 གི་ཕྱག་ བྱང་ན་བྲེག་འདུལ་གཏུམ་པོའི་རི་ ཕྱོགས་མཆོམས་སྐྱབ་པ་བཀའ་བརྒྱད་དང་ འདབས་ན་ཆོས་སྤང་ནོར་ལྟའི་གནས་ ལྷ་
 རུ་པདྨ་རྩེ་འབངས་ཀྱིས་ བྱིན་རྒྱབས་སྐྱུ་ལ་བའི་གནས་ཆེན་འདུས་ འགྲོ་བའི་དོན་དུ་གཏེར་མང་བཞུགས་ མ་ཡུལ་ཆོས་ལུང་ཆོས་
 ཀྱི་ཞིང་ ཨོ་རྒྱན་ཡུལ་དང་ཁྱད་པར་མེད་ གནས་འབྲེལ་ཐོབ་ཆད་སྐལ་ལྷན་འགྱུར་ སྐྱབ་པ་བྱས་ན་སྟོས་ཅི་དགོས་ ཕྱི་ལྟར་སྐྱུན་
 རས་གཟིགས་ཀྱི་ཞིང་ ནང་ལྟར་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གནས་ གསང་བ་ཡང་དག་ཕྱགས་ཀྱི་དལ་ ཡང་གསང་རྩོམ་བཙུན་མོའི་
 མཁའ་ ཞེས་སོ། །

༧། ལོ་རྒྱུས། དུས་རབས་བརྒྱད་པར་གྱུ་རུ་རིན་པོ་ཆེ་དང་མཁའ་འགྲོ་ཡེ་ཤེས་མཆོ་རྒྱལ་འདིར་ཐེབས་ནས་བསྐྱབ་པ་བྱས། རྩོམ་བྲེག་
 ཆེན་གྱི་ལུང་བསྟན་དུ། དཔལ་བདེ་མཆོག་གནས་ཀྱི་ཉེ་འགམ་དུ། རྩོམ་གསལ་མཆོག་ཕྱག་ན་པདྨོ་དང་། ཉེ་སྐྱེས་བརྒྱད་བཤེས་གཉེན་
 རྩལ་བཟུང་ནས། མདོ་སྨྲགས་ཀྱི་དར་ཆེན་དགྲུང་ལ་བྱར། ཁྱེས་དང་། སྐེ་ཕུ་གཏེར་བདུད་འཛེམས་སྤིང་པས། དཔལ་ཡང་དག་གནས་
 མཆོག་ཆོས་ལུང་ལ། མགོན་པདྨ་ཡབ་ཡུམ་བྱིན་རྒྱབས་མཛད། ཆོས་ནོར་གྱི་གཏེར་ཁ་མང་དུ་བཞུགས། གནས་དེ་རུ་བསྐྱབ་ན་
 དངོས་གྱུར་གྱུར། ཞེས་སོ།

ཕྱི་ལོ་(1672)ཡས་མས་སུ་སྐུ་ར་དགེ་ཤུན་ཀུན་དགའ་ཕུན་ཆོགས་གནས་འདིར་ཐེབས་ནས་བསྐྱབ་པ་བྱས།

(1709) 'ས་སྒྲང་ལོར་ཀུན་མཁུན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་མདོ་སྒྲུང་དུ་ཞལ་བསྐྱར་སྐབས་དཔའ་མཁར་བསྟན།

(1789) 'ལོར་གཞི་ཆེན་སྐབས་མགོན་བསོད་ནམས་དཔལ་ལྷན་ཕེབས་ནས་གནས་གཟིགས་གནང་།

(1771) 'རྩོམ་ཆེན་དབྱང་ལོ་ཉེར་ལྔ་འཁྲུང་ལོ་གསུམ་བར་སྐྱུ་མཆམས་བཞུགས་ནས་འཕགས་པ་ཐུགས་རྩེ་ཆེན་སོགས་ཡི་དམ་
ཀྱི་མཆོའི་ཞལ་གཟིགས།

(1850) 'ཡས་མས་སུ་ཕྱོགས་སྒྲིང་དག་བཞེས་བཞུགས་ནས་གནས་བསྟོད་མཛད།

(1860) 'སྐོར་ཀྱི་ཚང་རིམ་དཔ་ཆོས་ཀྱི་སེལ་མཆོག་གནས་འདི་ནས་རིགས་སད། དག་སྒྲུང་དུ་མཁའ་སྒྲིང་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་
གཟིགས་ཤིང་མཁའ་འགྲོའི་ཆོགས་གྲལ་དུ་ཕེབས། །

(1867) 'མེ་ཡོས་ལོར་ཀུན་སྒྲོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ཕེབས་ཤིང་གསོལ་མཆོད་མཛད།

(1955) 'གཞི་ཆེན་ཀུན་བཟང་ཉིམས་གནས་བསྟོད་མཛད། མཁའ་སྒྲིང་མའི་ཞལ་གཟིགས།

(2006) 'མེ་བྱི་ལོར། ཡ་ཆེན་གྲུབ་དབང་ཨ་ཁུག་རིན་པོ་ཆེས་གནས་འདི་ཕྱི་ལྷར་ན་རིགས་གསུམ་མགོན་པོ། ནང་ལྷར་ན་བདེ་
མཆོག་འཁོར་ལོ། གསང་བ་ལྷར་ན་སྐབ་པ་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་གནས་སུ་ངོས་འཛིན་གནང་། གནས་ཞལ་གསར་དུ་ཕྱིས་སོ། །

མངའ་བདག་ཉང་གི་བརྒྱུད་འཛིན་གཞི་ཆེན་ཚང་སྐུ་མ་པལ་མོ་ཆེ་གནས་འདིར་ཕེབས་ཤིང་བསྐྱབ་པ་མཛད། རོ་ནང་སྐྱུང་བ་མ་འདས།

ཨ་མཆོག་མཁུན་རབ་ཀྱི་མཆོ། ༡ གྲུབ་ཐོབ་ཆེན་པོ་ཨ་ཁུ་ཐུ་ཐུ། བདུད་འཛམས་གདུང་སྤུལ་རྩི་རྩེ་དབྱེ་འདུལ། ལྷན་དཀར་མཁའ་པོ་

སོགས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པ་མཛད། ཨ་སྐྱེས་མཁའ་སྒྲིང་གི་མདོ་རིན་པོ་ཆེ་ཟེས་གཞོན་དབྱེས་པ་རྩི་རྩེ། བདུད་འཛམས་ཆོ་བ་བསོད་

ནམས་ལྷེ་ཕུ་བཅའ་སོགས་ཀྱིས་གཏེར་བཞེས། རང་ཡུལ་གྱི་སྐྱེས་སྐུལ་པལ་ཆེ་བ་གནས་འདིར་ཕེབས་ནས་བསྐྱབ་པ་མཛད་པའོ། །

༣། །འདུག་དགའི་རིམ་དུ། ༡། མཆོན། འདུག་དགའི་རིམ་དུ། ཤར་ཐུབ་བསྟན་འཕེལ་ཀྱིས་གྲིང་།

(1885) 'ཤིང་བྱ་ལོར་རིམ་དུ་དབྱུང་བཞེས།

༢༥ བློ་མཆོག་། ༡ སྐབས་མཆོག་འདུག་དགེ་རིམ་དཔ་སློ་བཟང་རབ་རྒྱས་སྐྱེ་ཆེ་དེའི་དུ་སྐྱབ་པ་གནང་བའི་གདན་ས་གཙོ་བོ་ཡིན།
ཁོང་གིས་སྤྱད་གནས་ཁྲི་ལྷག་གནང་བ་དང་ སྐུ་དངོས་ཀྱིས་སྐུ་འབྲུམ་དང་ས་རྩ་བྱེ་བ་བཏབ་པའི་གནས་ཡིན། སྐུ་རའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྐྱབ་པ་གནང་ས་ཡང་ཡིན། གཙང་པ་བྱུབ་ཆེན་དང་། བྱུབ་ཐོབ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་ཆེན་རས་པ་སོགས་
ཀྱིས་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་རི་བོ་པོ་ཏུ་ཡིན་པར་གསུངས། གཞི་ཆེན་དཔོན་སྤྱལ་ལྷན་བསྟན་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་མཆོ། སྤྱལ་སྐུ་
མཆོག་རིན་པོ་ཆེ། རྩོད་བྱ་བྱུབ་ཆེན་སྤྱལ་སྐུ། རོང་ཐའི་ལྷ་རམས་སྤྱལ་སྐུ་སོགས་འབྲུངས་ས་ཡིན། །

༢༦ གནས་སྒོར། ལྷགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་ལྷ་ཁང་། ལཱ་ཁྲ་ཆང་ངམ་འདུག་དགེ་ཆང་གི་རྒྱ་གཏོར་གནང་སའི་སྐྱབ་ཆུབ་སྐྱབས་ཅན་
སོགས་བཞུགས། བྱུབ་ཆུ་འབྲུང་ན་ལུས་བདེ་ཞིང་སྤྱིང་རྒྱུང་སོགས་སེམས་ཀྱི་ན་ཆེ་ལ་ཕན། མཆོད་རྟེན་དཀར་རིལ་ལ་བསྐྱོར་བ་བྱས་ན་
གཟའ་ལྷ་རྒྱལ་གདོན་སོགས་ཀྱི་གཞོན་པ་ཞི་བར་འགྱུར་རོ། །

༢༧ འཛིམ་བྱ། གནས་འདིར་དམར་ཟས་རིགས་དང་། དུ་ཆང་སོགས་ཁུར་མི་རུང་། གནས་སྤྱོད་བྱེད་མཁན་ཀུན་གྱིས་སྤྱད་གནས་
ཡན་ལག་བརྒྱད་ཀྱི་ཁྲིམས་རིས་པར་སྤྱད་དགོས། །

༢༨ ལུང་བསྟན། རྗེ་བྱུབ་ཆེན་(1745-1821) ཀྱི་ལུང་བསྟན་དུ། དཔལ་བདེ་མཆོག་གནས་ཀྱི་ཉི་འགྲམ་དུ། རྗེ་འཕགས་མཆོག་
ཕྱག་ན་པརྟོ་དང་། ཉེ་སྐས་བརྒྱད་བཤེས་གཉེན་ཚུལ་བཟུང་ནས། ཁའོ་སྤྲགས་ཀྱི་དར་ཆེན་དགྲུང་ལ་ཕྱར། ཞེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་བརྒྱད་ཀྱི་སྤྱལ་བ་སྐུ་རའི་སྤྱ་ལག་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་དོན་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་སློ་ཆེན་བྱེ་བའི་ཞིང་ཡིན་ནོ། གཙང་པ་བྱུབ་ཆེན་བྱམས་
པ་ཆོས་འཛིན་གྱིས་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གནས་སུ་བསྟན་གས། །

༢༩ ལོ་རྒྱུས། (1653) ལོ་འཁོར་རྒྱུ་(08) པའི་ནང་(07)གོང་ས་ལྷ་བ་ཆེན་པོ་རྒྱ་ནག་ནས་དབུས་ཕེབས་སྐབས་གནས་འདི་
བརྒྱད་ཅིང་། ས་གཞོན་དུ་རིམ་མཆོད་རྟེན་དཀར་རིལ་བཞེངས་པར་གྲགས།

(1771) རྟོག་པ་ཀུན་དགུང་ལོ་ཉེར་ལྔ་འཛིན་ཆོས་ལུང་དུ་ཐེབས་སྐབས་འདིར་བཞུགས་ཤིང་སྐབ་པ་མཛད་པའི་རྟོག་པ་ཀུན་གྱི་ཡོད།

(1885) རབ་བྱུང་བཅའ་ལྔ་བའི་ཤིང་བྱེད་ལོར་འདུག་དགེ་རིམ་དཔ་མོགས་ཐེབས་ནས་ཅུང་ཟད་བཞུགས་ཏེ་གནས་ངེས་མེད་དུ་ཐེབས།
སྐར་ཡང་མུ་ར་འཇམ་བསྟན་གྱིས་དབེན་ས་སྟན་རྒྱུད་ཀྱི་མངའ་བདག་པ་སྐབས་མཆོག་འདུག་དགེ་རིན་པོ་ཆེསྟོ་བཟང་རབ་རྒྱས་གདན་
འདྲེན་བྱས་ཤིང་རིམ་བྱོན་བྱུང་། ས་སྐར་(1897) ལོར་མུ་ར་ལ་ཆོས་རྒྱན་ཁ་ཤས་ཡོད་པ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ཏེ་མུ་ར་སྤྱིའི་དགོན་པར་
བྱུང་། རྟོགས་ནས་ཡོང་བའི་སྤྱི་སྤྱུལ་དགེ་འདུན་ཤིན་ཏུ་མང་བས་མུ་རའི་སྤྱི་མ་དགོན་ཞེས་པའི་མིང་ཐོགས། མུ་རའི་བྱང་མེམས་བརྒྱུད་
དང་། རྐབ་ཆེན་ཀུར་ནག་གཉིས་ཞེས་གྲགས་པས་བསྟན་པ་བརྒྱུད་སོ། །

ཕྱི་ལོ་(1922) རྒྱལ་ཁྲིམ་པ་ཀུན་ཆེན་པ་སྐབས་མགོན་སྐྱེ་འཕྲེང་བཞི་བ་དབེན་སྤྱུལ་རྩོ་རྩེ་འཆང་རིག་འཛིན་དགའ་རབ་རྩོ་རྩེ་འམ་
ཡུལ་དབང་དགའ་ལོ་རྩ། རྐབ་བསྟན་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཆོ་དཔལ་བཟང་པོ་གནས་འདིར་འཁྲུངས། ཐོག་མར་མནའ་བཟའ་གསོལ་ཞིང་
མཆོན་སྟོན་བྱེད་ས་ཡང་ཡིན། །

(1980) ལོར་དགོན་པའི་ཆོས་སློ་རྒྱུར་བྱེད་དང་། བོད་ལྷགས་བྱ་(1981) ཆོས་བཅུ་ཐེངས་དང་པོ་འཛོགས་ཤིང་ཆ་སྤྱུལ་དགེ་
ལེགས་རབ་གསལ་གྱིས་དབུ་བཞུགས་མཛད། མུ་རའི་རྟོགས་ལ་ཆོས་དད་རང་དབང་གི་གཏམ་སྟན་སྟོགས་པའི་གནས་མཆོག་ཏུ་
བྱུང་པའོ། །

༣། ཀོ་སྒྲའི་སྟོམ་ཁང་། ༡༧ མཆོན། དུང་དཀར་རིམ་བྱོན། ཀོ་སྒྲའི་སྟོམ་ཁང་། སེངས་ཀྱི་སྤྱི་པོ་བྱང་།

(1771) རྟོག་པ་ཀུན་ཐེབས་སྐབས་ནས་སྐབ་པ་པོ་ཡོད།

༤༧ རྩུང་ཆོས། དབྱར་བསེལ། དབྱུན་བློ། རྒྱན་རས་གཟིགས་སེངས་སྤྱི་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་གནས་ཡིན་པས། རྐབ་དེ་གསལ་ཅན་
ཤིན་ཏུ་མན། མཛོ་ནད་ཅན་ཡང་མང་པོ་གནས་འདིར་བསྐབ་པ་བྱས་ཏེ་ནད་ལས་གྲོལ་བ་ཡིན་ལོ། །

༣༥ གནས་སྐོར། མཇལ་ཕྱག་དང་། ཉིན་ཞག་གཅིག་ནས་བདུན་མཚམས་སོགས་གནས་འབྲེལ་བཞག་ན་བཙས་སྤྱག་པའི་ནད་
ལས་གྲོལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་མང་། གནས་ས་བཟའ་བྱུགས་བྱས་པས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ཕན།

༣༦ འཛམ་བྱ། གནས་འདིར་ལྷ་རིགས་གནས་པས་དམར་ཟས་སྤྱོད་མི་རུང་། ཐབ་གཞོབ་ལ་འཛམ། སྤྱལ་མང་པས་གཟབ་གཟབ་
བྱེད་དགོས། ས་གནས་སློག་ཆགས་ལ་གཞོད་པའི་ལས་སྤང་བར་བྱའོ།

༣༧ ལུང་བསྟན། ཨ་ཁུ་བྱ་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྤྱན་རས་གཟིགས་སེངྒེ་སྤྲུལ་ཞལ་གཟིགས་ཆོ་ས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་སྤྱགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་
ཞིང་དུ་གྱུར། བྲག་ཕྱག་སྟང་ནས་བདུད་རྩིའི་རྒྱན་འཛུགས། གནས་འབྲེལ་ཐོབ་ཚད་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་
གསུངས།

༣༨ ལོ་རྒྱུས། (1885) སྐོར་ལ། ཨ་ཁུ་བྱ་བུ་རིན་པོ་ཆེ་མཛེན་དུ་གྱིས་གདུང་བར་ཉེ་གྲགས་པ་བཀྲ་ཤིས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ལུང་
བསྟན་ཏེ། སྤར་རྩོམ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཤིང་མཛེན་པོ་མང་པོ་ནད་ལས་གྲོལ་བའི་གནས་ཞིག་ལུང་ལ་ཡོད་
པས་དེར་སྤྱབ་ཀྱིས་གསུངས། ཁོང་གིས་སྤྱི་མའི་ལུང་བསྟན་ཏུ་གནས་བཙལ་བས་ཆེད། ལོ་བཅུ་གཉིས་བར་དུ་སྤྱན་རས་གཟིགས་
སེངྒེ་སྤྲུལ་སྤྱབས་པས་ཞལ་གཟིགས། ས་ཕྱོགས་དེ་སྤྱགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་ཞིང་དང་སྤྱབ་ཁང་གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་མཇལ། བྲག་ཕྱག་སྟང་
ན་སྤྱགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སེངྒེ་སྤྲུལ་བཞུགས་པའི་ཕྱག་ནས་བདུད་རྩིའི་རྒྱན་འཛུགས། ཁོང་གི་སྤྱི་ཐོར་བསེལ་དུང་དེར་གྱུར་ནས་ལུས་ཐམས་
ཅད་བདེ་བས་གང་། ཕྱི་ཉིན་ནས་ལུས་ཀྱི་སྦྱང་ཞི། གཞོན་ཤ་ཆགས། ནད་ལས་གྲོལ་ལོ། །སྤར་ཡང་སེངྒེའི་སྤྲུལ་སྤྱེན་པའི་ཆོ་ཞལ་
གཟིགས་ཤིང་། ངས་ཁྱོད་ལ་སྤྱན་མོང་གི་དངོས་སྤྱབ་སྤྱན་པ་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆོ་རབས་ལས་ཀྱི་སྤྱི་མ་ཁྱ་དག་སྦྱོང་ཚད་ལས་ཡི་དམ་
མཁའ་སྤྱོད་མའི་དབང་ལུང་ཞུས་དང་ཆོ་འདིར་མཚོག་གི་དངོས་སྤྱབ་ཐོབ་པར་འགྱུར། ཁྱོད་ཀྱིས་འགྲོ་བ་མཛེན་དུ་གྱིས་གདུང་བ་མང་པོ་
སྤྱོད་པ་དང་། གནས་འདིར་ཡང་འབྲེལ་བ་ཐོབ་ཚད་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་འཛིན་ནོ་ཞེས་ལུང་བསྟན། ཨ་ཁུ་བྱ་བུ་རིན་པོ་ཆེས་

དེ་བཞིན་གནང་ཞིང་བྱུང་འདྲུག་གི་སྐྱེ་བྱུང་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་རྗེས་སུ་ཀོ་ལྷ་མ་ཟེར་བ་ཞིག་ཀྱང་མཛོ་ནད་གྱིས་མནར་ནས་གནས་འདིར་སྐྱེ་
ཆོ་གང་བོར་བསྐྱབ་པ་མཛད་པས་ནད་ལས་གྲོལ། སྐྱབ་ཕུག་གི་མིང་ལ་འང་ཀོ་ལྷ་འི་མཚམས་ཁང་ཞེས་ཐོགས་སོ།

༣། །རྟ་རྟོག་སྒྲོམ་ཁང་། །༡༽ མཚན། གེ་སར་རྟ་རྟོག་བྲག་དམར། ས་བཅན་དཀར་བོའི་རྟ་རྟོག་བཅན་རིད་བང་ཆེན་རོལ་བ།

ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ནས་དབུ་བཞེས། ཕྱི་ལོ་(1672)་སྟོར་ནས་སྐྱབ་ཁང་ཡོད།

༤༽ བྱད་ཆོས། གནས་འདིར་སྐྱབ་ཕུག་ཤིན་ཏུ་མང། མཁའ་འགྲོ་ཡེ་ཤེས་མཚོ་རྒྱལ། ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྒོང་སྡེ་བཅན། ལུ་ཅུ་པ་ལྷ་འབྱུང་
གནས། ངན་ལམ་རྒྱལ་བ་མཚོག་དབྱངས་སོགས་ཀྱི་སྐྱབ་ཕུག་ཡོད། མཁའ་འགྲོ་ཡེ་ཤེས་མཚོ་རྒྱལ་གྱིས་ཐོད་ཀྱལ་སྒྲོམ་པའི་
གནས། དབུ་དང་། ཕུག་དང་། རྒྱ་རྒྱུབ་ཀྱི་རྗེས་གསལ་བོ་ཡོད། སྤིང་གེ་སར་རྒྱལ་པོའི་ལྷ་རྟ་རྟོག་བྲག་འདྲུང་བཅུད་སྟེ་རྟ་རྟོག་གི་ཕུད་
རྟ་ལྷ་ཨ་རྟུ་ཏེ་མ་རྟ་ལ་མཚོད་པ་ཕུལ་བའི་གནས་ཡིན། བདུད་འཛམས་རྒྱལ་སྤྱས་བསོད་ནམས་སྡེ་བཅན་གྱི་ཁ་བྱང་པ་ལྷ་འི་རྒྱ་ཅན་
ལས། ལུ་ཅུ་རྟ་རྟོག་བྲག་དམར་ཞེས་བྲག་པ་དབང་ཆེན་རྟ་མཚོག་རོལ་བའི་ཕོ་བྲང་སྟེ་དབང་ཆེན་གྱི་རྒྱུད་དུང་ཕུར་བཞུགས་པའི་
གནས་སོ། དེར་ལུ་ཅུ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྐྱབ་ཕུག་༥ རྒྱ་རྗེས་༥ ཕུག་རྗེས་༥ ངན་ལམ་རྒྱལ་བ་མཚོག་དབྱངས་ཀྱི་སྐྱབ་ཕུག་༥ བྲག་རིའི་རྩེར་
རོ་མཁར་དུ་ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྒོང་སྡེ་བཅན་གྱིས་རྟ་མཁྱིན་གྱི་སྟོན་ནས་རྟ་སྐད་འཛམ་སྤིང་དུ་སྟོན་པའི་གནས་ཡོད་དོ། འོག་དུ་གཞོན་
སྤྱིན་ཅི་དུ་དམར་པོ་སོགས་བཅན་གྱི་ཕོ་བྲང་དུ་སྐྱུང་མ་རྟག་པར་གནས་ཤིང་བཅན་དམག་འབུམ་སྡེ་འབྲེད་པ་བཞུགས་སོ། ཞེས་
གསུངས་སོ། །

༥༽ གནས་སྟོར། བྲག་ཕུག་གོང་འོག་བར་གསུམ་དུ་མཚོད་འབུལ། ཕུག་སྟོར་བྱས་ན་པན་ཡོན་ཆེ། ལྷག་པར་དུ་པ་ལྷ་གསུང་གི་
རིགས། ཕུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་འཁོར་བ་དོད་སྐྱུགས། རྟ་མཁྱིན། སྟོན་མ་དམར་པོ། རིག་བྱེད་མ་སོགས་བསྟེན་པ་དང་། གཞོན་སྤྱིན་ཅི་དུ་
དམར་པོ་སོགས་བཅན་གྱིས་རིགས་ལ་གསོལ་མཚོད་བྱས་ན་ལེགས་སོ། །

༥༥ འཛེམ་བྱ། གནས་འདིར་ས་གཉན་པར་གྲགས་ཆེ་བས། རྒྱལ་མ་འབྲེད་དུ་བཅད་ཏེ་མི་འདུག ལམ་སྤྱན་ནང་ནས་ངལ་མི་གསོ།
 ཤ་ཐག་སོགས་ཐབ་གཞོབ་མི་བྱ། གནས་ལ་ཁ་གཏད་དེ་གཙོག་པ་མི་འདོར། སྤྱ་གྲུང་སྒོ་གནས་ལ་མི་བརྟེན། ལམ་ཡོད་སར་གྲུང་མི་
 ལུབ། གསོལ་མཆོད་མ་བྱས་པར་ས་མི་བཞོ། རྩོམ་གཙོག་ཤིང་མི་བཅད། རྒྱུ་གྲུང་གར་ཡོད་དུ་བཙོག་པ་མི་འདོར། ཁ་ངན་དང་འཐབ་
 མོ་མི་བྱ། ཐོག་མར་གནས་ལ་ཁ་ཕྱོགས་ཏེ་རྩ་མགྲིན་གྱི་བསྟེན་པ་འདོན། གནས་སྒོར་ལ་བར་ཆད་མེད་པའི་སྟོན་ལམ་བཏབ། གནས་
 དང་ཁ་བྲལ་ཆེ་སྟོན་ལམ་བཏབ་མ་ཆར་བར་རྒྱབ་མི་སྟོན་པ་བཅས་སོ། །

༥༦ ལུང་བསྟན། རྒྱལ་སྤྱུལ་བསོད་ནམས་ལྷེ་ཕུ་བཙན་གྱིས། ཡུལ་གསུང་གི་གནས་ཡིན་པས། གནས་འབྲེལ་བྱས་ཆད་གྱིས་དབང་གི་
 དངོས་གྲུབ་སྤྱ་རེ་འབྲུབ་གསུངས། མ་འོངས་པར་གཏེར་གྲུབ་རིམ་བྱོན་གྱིས་ཡུལ་གསུང་གི་གཏེར་ཁ་བྱས་ཤིང་འགོ་དོན་འཛེམ་སྒྲིང་
 རྒྱབ་པར་འབྱུང་བ་དང་། གནས་འདིར་སྟེབས་ནས་བཟང་འབྲེལ་འཛིག་མཁན་མ་ལུས་པ་ནམ་ཞིག་ཡུལ་འོད་ཀྱི་ཞིང་དུ་སྐྱེ་བར་ཐག་
 ཆོད་ཅེས་བཀའ་གནང་།

༥༧ ལོ་རྒྱུས། དུས་རབས་བརྒྱད་པར་གྱུ་བྱ་པ་ཡུལ་འབྱུང་གནས། མཁའ་འགོ་ཡེ་ཤེས་མཆོ་རྒྱལ། ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྒོར་ལྷེ་ཕུ་བཙན། ངན་
 ལམ་རྒྱལ་བ་མཆོག་དབྱངས་སོགས་གྱིས་ཡུལ་དབང་ཆེན་རྩ་མཆོག་རོལ་བ་འཆད་ཉན་སྟོམ་སྐྱབ་མཛད།

དེ་རྗེས་སྒྲིང་རྩེ་གོ་སར་ནོར་བུ་དབྱ་འདུལ་གནས་འདིར་ཕེབས་ནས་ཐོག་མར་སྤྱ་རྩ་རྒྱུང་བུ་ཁ་དཀར་བཟུང་། རྩ་མཆོག་རོལ་བའི་སྐྱབ་པ་
 མཛད།

(1771) སྒོར་ལ་རྩོ་གྲུབ་ཀྱན་གནས་དེར་བཞུགས་པའི་སྐྱབ་པོ་རྣམས་གྱིས་གདན་དྲངས་ཤིང་སྐྱབ་པ་གནང་།

(1885) སྒོར་ལ་ཇོ་མགོ་ཆོ་སྐུལ་རིན་པོ་ཆེ་ཀུན་དགའ་ལེགས་བཟང་ཕེབས་ནས་རྩ་མགྲིན་གྱི་སྐྱབ་པ་མཛད་དེ་གྲུབ་པ་ཐོབ། གྲུབ་
 ཆེན་ནག་པོ་བའི་སྐྱེ་སྐུལ་རིག་འཛིན་འཛིགས་མེད་རབ་བརྟན་གྱིས་རྩ་མགྲིན་བསྐྱབས་ཏེ་གྲུབ་རྟགས་ཐོབ། ཐོག་པོ་མགོ་ལེབ་སྐྱ་མ་སྐྱ་

འཕེལ་མཚོ་རྒྱལ་ཕུག་དུ་བཞུགས་ཤིང་ཡུན་རིང་པོར་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་བཅུད་ལེན་ལ་བཞུགས་པ་སོགས་ངོ་མཚར་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཤིན་དུ་
མང་ངོ། །

(2006) མེ་ཁྱི་ལོར། ཡ་ཆེན་གྲུབ་དབང་ཨ་རྒྱལ་རིན་པོ་ཆེས་གྲུ་བུ་རིན་པོ་འཛིན་གནས་སུ་ངོས་འཛིན་གནང་ཤིང་གནས་སྒོ་བྱས་སོ། །

༩། རྒྱལ་ཁབ་སྒོམ་ཁང་། ༡༧ མཚན། རྒྱལ་ཁབ་བྲག་ཕུག་ རྟོར་བདག་བྲག་ འཛམ་དཀར་གནས། གེ་སར་རྒྱ་ཆོན་སོགས་སུ་གྲགས།
༢༧ རྒྱལ་ཆོས། གནས་འདིར་ཅོང་ཞི་སོགས་གཏེར་སྤུན་རིགས། སྤིང་གེ་སར་གྱི་རྒྱ་ཆོན་སོགས་ནད་བརྒྱ་སེལ་བའི་སྤུན་ཆབ་ཡོད།
གནས་འདིར་བསང་མཚན་འབུལ་བ་དང་། གཏེར་སྤུན་ན་ལོངས་སྤྱོད་འཕེལ་བ་དང་། རྒྱ་ཆོན་གྱིས་ཁྱུས་བྱས་པས་པགས་ནད་
སེལ། སྤུན་བྱོན་དམ་པ་རྣམས་བཞུགས་པའི་སྤྱབ་ཕུག་མང་པོ་མཆིས་སོ། །

༣༧ གནས་སྒོར། སྤུན་ཁྱ་སྤྱབ་པ་དང་། འཛམ་ལྷ་སོགས་ཞོར་ལྷའི་རིགས་བསྐྱབ་ན་དངོས་གྲུབ་ཟུར།

༤༧ འཛམ་བྱ། རང་དགར་བསང་ཁྱི་ལ་རེག་པ་དང་། ས་ཤོ་རྩོལ་དང་། སྒོག་ཆགས་དང་སྤྱེད་དངོས་ལ་གཞོན་པ་བྱེད་མི་རུང་། ཤ་
ཆང་སོགས་དམར་ཟས་སྤངས། དགོན་པའི་བཀའ་གནང་མེད་པར་གཏེར་རྩོལ་མི་རུང་།

༥༧ ལུང་བསྟན། གྲུ་བུའི་ལུང་བསྟན་པ་དྲུའི་རྒྱ་ཅན་ལས། ཨོ་རྒྱན་སྤུན་ཁྱས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་རྒྱ་ཆོན་དང་། བྲག་རི་རིན་ཆེན་
སྤྱང་བར་གཞོན་སྤུན་ཞོར་ལྷ་རྒྱ་མཚོའི་པོ་བྲང་དང་། རྒྱས་པའི་ལས་ཆོགས་དུང་ཕྱུར་གཅིག་བཞུགས་སོ། ཅེས་གསུངས་སོ། །

༦༧ ལོ་རྒྱུས། སྤིང་གེ་སར་གྱི་རྒྱ་ཆོན་དུ་གྲགས་པའི་རྒྱ་ཆོན་ཉལ་ཁྱི་མང་པོ་རང་བྱུང་དུ་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་རི་ཞོར་བུ་སྤུམ་བཙུགས་གྱི་
དབྱིབས་སུ་བཞུགས་པར་ཞོར་ལྷའི་སྤྱབ་གནས་ཁྱུད་པར་དུ་འཕགས་པ་བཞུགས།

(1771) སྒོར་ལ་རྩོག་ཕྱབ་རྒྱན་གནས་དེར་བཞུགས་པའི་སྤྱབ་པོ་རྣམས་གྱིས་གདན་དྲངས་ཤིང་སྤྱབ་པ་གནང་།

(1885) སྒོར་ལ་ཇ་མགོ་ཆ་སྤྱལ་རིན་པོ་ཀྱན་དག་འཕེགས་བཟང་ཕེབས་ནས་ལོ་རེ་བཞིན་རྒྱ་ཆོན་དུ་བཞུགས་པས་སྤུན་ཞི་ནས་སྤྱ་
ཁམས་གསལ་དྲངས་བྱུང་། གྲུབ་ཆེན་ནག་པོ་བའི་སྤྱེ་སྤྱལ་རིག་འཛིན་འཛིགས་མེད་རབ་བརྟན་གྱིས་ཁྱོས་མ་ནག་མོ་སྤྱབ་པའི་སྐབས་

ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཁའ་འགྲོ་མའི་ཞལ་གཟིགས། ལུ་ར་ཁ་ལོའི་ཡར་འཕེལ་གནས་འདི་ནས་གཉན་ཁོད་གཅོད་ཆོ་ཕྱི་ནང་གི་འཚུབས་སྒོར་
སྒྲ་ཆོགས་བྱུང་བ་རོ་སྒྲིམ་གྱི་ལྟ་བས་གཟིར་པས་བདུད་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་རྟགས་ཐོན། །

མེ་བྱ་(1957)ལོར་གཞི་ཆེན་ཀུན་བཟང་ཉིམ་དང་ཨ་ལགས་དགོན་ཚང་བྱང་གིས་གནས་སྒོ་བྲལ། ལབ་རྩེ་གསར་དུ་བཅུགས།
སྒོད་བཅུད་ཀྱི་རྒྱད་པ་ཞི་བའི་གཏིར་མང་དུ་སྤྲས་སོ། །

(2006)མེ་བྱ་ལོར། ཡ་ཆེན་གྲུབ་དབང་ཨ་རྒྱལ་རིན་པོ་ཆེས་སྤྲན་སྒྲ་མཆེད་བརྒྱད་ཀྱི་གནས་སྤྱོད་ལོ་འཛིན་གནང་གིང་གནས་སྒོ་
བྲལ་སོ། །

༧། མདའ་རའི་སྒྲིམ་ཁང་། ༡༧ མཆོན། མདའ་རའི་སྒྲིམ་ཁང་། གེ་སར་སྐྱབ་ཁང་། གཡེར་ཁའི་བྲག་ཕྱག་གནས་འདབས་སྐྱབ་
ཁང་། སྒོ་གསལ་མཆོམས་ཁང་སོགས་ཟེར།

༨༧ བྱུང་ཆོས། གཡེར་བསེལ། དགུན་ཏོ། མཐུན་རྒྱུན་འཛོམས་སྤྱ། སྐྱབ་པ་པོར་བར་ཆད་ཅུང་། ཁ་དགེ་བཀྲ་ཤིས་པའི་གནས་ཡིན་
པར་གྲགས། །

༨༧ གནས་སྒོར། གནས་འདི་རང་བྱུང་རྒྱལ་མོ་འམ་དཔལ་ལྷན་རེ་མ་ཉིའི་གནས་རིའི་ཉེ་འདབས། བསྟན་པ་སྤང་བའི་དགེ་བསྟེན་རོལ་
པ་རྒྱ་བརྒྱད་བཞུགས་པའི་གནས་ཡིན། སྒོལ་མ། དབྱངས་ཅན་མ། དཔལ་ལྷན་རྩ་མོ་སོགས་མཁའ་འགྲོ་ལ་མཆོད་འབུལ་དང་བསྟེན་
པ་གནང་ན་ལེགས།

༨༧ འཛོམ་བྱ། འཁོར་ཡུག་ལ་གཅོད་སྒྲ་དང་། རིགས་ཀྱི་སྒྲེ་དངོས་སྤང་སྒྲོབས། བྱུང་པར་དུ་སྐྱལ་དང་བྱ་རིགས་ལྟ་མོའི་སྤྲན་
གཟིགས་ཡིན་པས་གནོད་པ་བྱེད་མི་རུང་།

༥། ལུང་བསྟན། གུ་ཅུའི་ལུང་བསྟན་པ་དྲུག་གི་ཅན་ལས། བརྟན་མ་དོ་རྩེ་དག་རྒྱལ་མཁམ་རང་བྱུང་རྒྱལ་མའི་ཕོ་བྲང་གསོན་སྦྱིང་གྲེན་
ཏུ་བསྐྱངས་པ་ལྟ་བུ་བཟིང་ཆེ་བ་ཡོད་དོ། འདབས་རོལ་ཏུ་བྲེགས་པ་སྡེ་བརྒྱད་དང་བཅས་པེ། སྦྱིང་གི་མདའ་མཛོད་ཤིང་། གཞུ་མཛོད་ཤིང་། གོ་
ཆའི་མཛོད་སོགས་ཡོད་དོ།

༦། ལོ་རྒྱུས། གནས་འདིའི་གཡས་གཡོན་ལུང་པར་སྦྱིང་གི་མདའ་ར་གཞུ་ར་ཟེར། དེ་ཁོད་རྒྱབ་རིར་སྦྱིང་གི་གོ་ཆའི་གཏེར་མཛོད་དང་།
རྩ་མོར་སྦྱིང་གི་སོ་དེལ་མཐོན་པོ་སོགས་དཔའ་པོ་སྦྱིང་དང་འབྲེལ་བའི་མཚན་ཐོགས་པ་པ་མང་པོ་ཡོད། གནས་ཀྱི་གཡས་གཡོན་ཏུ་
ལུང་པ་མདོ་དོག་པ་ཁོངས་ཡངས་པ་སྤྲས་སྦྱང་བྱེད་པའི་གནས་སུ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུབ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་སྦྱིང་གི་དུས་སུ་གོ་མཚན་གྱི་
མཛོད་ཁང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པར་བྲགས། སྦྱིང་གི་སར་གྱི་རྩ་ཆོན་དུ་བྲགས་པའི་རྩ་ཆོན་ཉལ་ཁྲི་མང་པོ་རང་བྱུང་དུ་བྱུབ་པའི་རྒྱབ་རི་ནོར་
བུ་སུམ་བཙེགས་ཀྱི་དབྱིབས་སུ་བཞུགས་པར་ནོར་ལྷའི་སྦྱབ་གནས་བྱེད་པར་དུ་འཕགས་པ་བཞུགས། བྲག་ཕྱག་འདི་ཉིད་སྦྱིང་གི་སར་
གྱི་སྦྱབ་ཁང་དུ་བྲགས།

(1771) སྐོར་ལ་དོ་བྱུབ་རྒྱན་ཀུན་བཟང་གཞན་པན་བཞུགས།

(1880) སྐོར་ལ་བྱུབ་ཆེན་ཀུ་ཀུ་ཅུ་པའི་སྦྱལ་བ་སྤྲགས་རྒྱན་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་དང་། བྱུབ་ཆེན་ནག་པོ་པའི་སྦྱེ་སྦྱལ་རིག་
འཛིན་འཛིགས་མེད་རབ་བརྟན་ཏེ། ལུ་རའི་བྱུབ་ཆེན་ཀུ་ར་ནག་གཉིས་ལྷན་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པ་སྦྱིའི་སྦྱེ་རིམ་དུ་དོ་རྩེ་ཕུར་བའི་སྦྱབ་པ་
མཛོད་པར་བྲགས། ལུ་ར་སྤྲ་མ་སྤྲོ་གསལ་ཡང་ལོ་ཉིར་ལྷ་ཅམ་དུ་སྦྱབ་པ་མཛོད་ཅིང་ལུ་རའི་དགོན་པའི་མགོན་ཁང་གི་སྦྱང་མའི་ཞལ་
ཐང་གཉན་པོ་འང་གནས་འདི་ཉིད་དུ་བཞེངས། སྤྲ་མ་སྤྲོ་གསལ་གྱིས། འདི་ངས་རྩ་ཐིགས་རེ་ལ་སྤྲགས་རེ་བཏབ། ཆོན་ཐིགས་རེ་ལ་
སྦྱོམ་རེ་བརྒྱབ་ནས་བཞེངས་དུས། ལྷ་ཐམས་ཅད་རེ་རེ་བཞིན་ཐིམ་སོང་བས། སུ་ཞིག་གིས་མཚོད་ན་གསུང་འབྲོན་ཐག་ཆོད་ཡིན་ཅེས་
ཞལ་བཞེས་གནང་པའི་ཡེ་ཤེས་པ་དངོས་སུ་བཞུགས་པ་ཡིན། །

གི་པོ་ཞིག་གི་གཞུགས་འདི་ལ་སྤྲོས་པས་གཙོག་ཤོར་ཚུལ་གྱི་སྒྲོས་བྱུང་སྟེ། མེ་བྱ་(1957) ལོར་གཞི་ཆེན་ཀུན་བཟང་ཉིམ་པེབས་
ནས་མཚོལ་བསང་རི་བྱས་རྒྱས་པར་བྱས། གཏེར་མང་དུ་སྤྲོས། གནས་ཉམས་གསོས་ཤིང་གནས་སྒོ་ཕྱིས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས། །

(2006) མེ་བྱ་ལོར། ཡ་ཆེན་གྲུབ་དབང་ཨ་རྒྱལ་རིན་པོ་ཆེས་རང་བྱུང་རྒྱལ་མོའི་གནས་སུ་ངོས་འཛིན་གནང་ཤིང་གནས་སྒོ་ཕྱིས་
སོ། །

སྤྲོས་པ། །ལམ་གྱི་རྩ་བ་བཤེས་གཉེན་བསྟན་ཚུལ་ལེགས། །ཆོས་ཀྱི་སྦྱིང་པོ་དྲན་ཤེས་བག་ཡོད་ལྡན། །བསྟན་པའི་རྩ་བ་དགེ་འདུན་སྡེ་
གཉིས་མཐུན། །ཐུབ་བསྟན་འཕེལ་ཤིང་རྒྱས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལེགས། །ཕྱི་རུ་ཚུལ་ཁྲིམས་གསུམ་གྱི་གོས་བཟང་མཛེས། །ནང་དུ་རིམ་
གཉིས་ཏིང་འཛིན་ཚད་དུ་འབྱོར། །གསང་བ་རང་རིག་གདོད་མའི་རྒྱལ་སར་བསྟེན། །བསམ་གཏན་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱར་བའི་
སྤྱིང་། །མཐོང་པས་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ། །སྦྱིང་གི་བཅུད་དུ་ལྷུང་བའི་རྩེ་དགའི་གར། །བཤད་སྒྲུབ་སྐྱེ་བ་ལྷ་བའི་དབྱངས་སྟན་
གྱིས། །ཉི་ཁྲི་བྱ་བྱ་ཚད་མ་ལུས་པན་བདེར་སྦྱོར། །ཐེག་པའི་རྩེ་རྒྱལ་བསམ་མི་བྱུང་བའི་དོན། །ཀ་དག་འོད་གསལ་ཚོགས་པ་ཆེན་
པོའི་དབྱིངས། །ཟགས་བཅས་སྒྲུ་ལུས་རྩལ་བལ་འོད་སྒྲུ་བྱ། །འཕོ་བའི་ཟབ་རྒྱས་གདམས་པའི་མོར་བུ་འཛིན། །ས་སྦྱོད་ཞིང་དུ་
བཞུགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཅོག། །མཁའ་སྦྱོད་གསང་ལམ་བསྟེན་པའི་ལམ་སྤྱི་བཞུགས། །མཐོང་ཐོས་དྲན་པའི་སྐྱེ་འགོ་རྩལ་གྱི་གངས། །བདེ་
ཆེན་ས་ལ་དབུགས་ཆེན་འབྱེན་པར་ཤོག། །

།ཅེས་པའང་གོང་རིམ་ནས་ལོ་རྒྱུས་རྒྱས་བསྒྲུས་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་ལ་མ་ལྟར་པ་ཞིག་དགོས་ཞེས་བསྒྲུལ་མ་གནང་བ་ལྟར་དགོས་དབང་
དང་བསྟན་ཏེ། ཕྱི་ལོ་ (2020) ལོའི་ཟླ་(08)ཆེས་(08)ཉིན་སུ་ར་དགོན་གཞུང་ནས་བཀོད་པ་ཇི་ཡི། །

木拉寺简史

〈帝释天王顶宝〉

南无咕如威

冲拌二种资粮乳海中 身语意德圆满映白辉 显灭二执热恼之威德
所知遍智释迦前礼 旋耀二教利乐千毫光 颠倒祈愿毒害口气者
炽燃威力法轮行伐戮 献供贝玛嘎啦第二佛 一切三世诸佛事业舞
显现夺意嬉女相度母 受如来教具德怙兄妹 三根护法海会赐善妙
揭示十万教证光辉之 帝释天王顶严妙宝珠 转动禅定法轮之教言

献予南瞻部洲大地众

念诵供养为先行，木拉寺史将稍述。

1. 寺名乃，今公许曰“木拉寺”，全名“玛隅禅定法轮洲”。“木拉”意指“漠尔汗”，蒙古语谓“马背王”，示其木拉宗亲之源流，玛隅”谓居黄河岸，“禅定法轮洲”系指转动隐遁修禅为主之教证法轮处。寺名尝曰“果多修院”、“木拉黑账营”、“诺丹法帐营”、“法谷帐营”、“佛塔黑账营”、“督格山居寺”、“东方广弘释教洲”、“木拉喇嘛寺” 诸名处所随宜而易。
2. 伽蓝始年乃，公元 1477 藏历火鸡年。共同而言，牧区黑账由一转一，经徙多次，于黄河岸建立闭关房，以此认定为寺院之主要开端根据，从此延续不绝出现众多持传承者、学者和成就者。然若以血统法脉而言，亦有以噶陀派大成就自在者喇敦南开仁钦之宗嗣，木

拉诺诺之母白乐公主，为当时驻锡康区梭托僻静处(公元八世纪毘庐遮那大师创立)之领主，以其立寺年份计为始年。

3. 地区乃，如古史中记载，称为玛隅八草原，《宁氏战神穰解法》中叙述：

地域玛隅八草原 玛王父系一妹母 姓氏为年玛萨穆 北方丁丁女皇后

以及，萨迦阿旺根嘎罗珠所造〈十二安宁地母供养文〉中云：

多康玛沁奔日圣山中 玛瑞遍主金刚猛王母

如是藏区十二护地母之一，玛瑞遍主金刚猛王母，俗称交宗日秀神山脚下，黄河流向以划分，果洛三区下边界，外牧三区之上端，现甘肃省甘南州玛曲县木西合乡木拉大队之内，于尕(ga)波大山谷和交宗大山谷中间，尕若崖口与交宗崖口中，处于上、下平原之下平原，位于秋隆小山谷与尕隆小山谷中间。

4. 法脉乃

(1)佛教共同传承：吉祥胜者释迦能仁教，尽诸显密之教规。

(2)莲师不共传承：主依威压现有莲师为自宗，兼学不分宗派之寺庙。

(3)家族血脉传承：木拉家族为大成就者喇敦巴后代，以吉祥胜者噶陀巴喇敦南开仁钦宗嗣所流传之传规为不共传承。

(4)宁氏西青传承：宁·尼玛沃瑟后代西青寺大德索南华滇之传规，督格上师洛桑饶吉所传下温萨耳传，此三(喇敦血脉、宁氏西青、督格温萨)为主要三大传承。

(5)相关宁玛巴传规中，北岩藏多杰札、敦都多杰、龙萨宁波、龙钦心要、康仓大师之法脉为此寺主修传承法。

5. 寺院之建室乃，建有寺院大经堂、观音殿、护法殿、斋堂、八上师府营各自之佛堂，以及十八僧舍百七十僧人居住，寺院周围尚有五十三大转经轮、二千五百多个小转经轮。

分区部门乃，寺院大众、佛学院、禅修院、藏医院、咒士院共五部。

全寺管理者乃，寺庙活佛与地方官员，司管寺众整体、传统季节性法事与活动、日课、经忏、财务等职务。

佛学院授基本文法、显宗五部大论、密宗四续法门。

禅修院授龙钦心滴前行五加行，循至大悲观音苦难自解脱闭关。往昔木拉寺有木拉观音法会，延革为督格活佛八关斋戒法会，禅修院沿袭此统观音法脉。

藏医院授藏医药术历算相命，饶益社会成办利乐。

咒士院内男女居士修前行法，举办观音法会、度母法会、极乐法会，诸结缘者恪遵善法。

6. 寺院镇殿之宝乃，六米铜金所制千手千眼观音圣像、五米寂静莲师像、五米忿怒莲师像、释迦牟尼佛一千尊、度母两千尊、雅砻琉璃

洞圣地所迎取之萨霍尔莲花生大师伏藏像、灭除轮回观音像、桑耶寺莲师加持而由宁·尼玛沃瑟所取出之伏藏天铁金刚杵、嘉木样协巴二世遍智究美旺波所予释迦牟尼佛金刚座佛像、西青翁珠活佛等所予天竺、汉地、尼泊尔、藏地等处所得诸多古老铜合金佛像、法器及伏藏品，另还有特别信物护法神旗为主之众多器物。

7. 主修法门：大悲观音、八大法行、多罗度母、众会怙主玛哈嘎啦、玛哈嘎莉护法、孜玛入护法、狮面护刹、安宁地母金刚猛王母。

(1) 循如诸寺，不断奉持三毗奈耶(夏住、长净、解制)之常规。

(2) 出家入此，恒持八大法行身坛城，乃宁·尼玛沃瑟后嗣西青寺传轨。。

(3) 祭祀祈祷普巴金刚并与护法未尝断绝，木拉僧团其良规焉。

(4) 历年不断八关斋法，其数有八(16天)，乃督格僻静处无误传轨。

三大重要法门：自木拉诺诺迁移黄河岸，观音、普巴金刚、众会主玛哈嘎啦此三法门未曾间断，此等法门中木拉观音六字真言法会尤为著名，公元 1789 第十三遘炯土鸡年，始建北岩藏观音菩萨解脱众生之大法会。

8. 寺规：本寺系戒律道场，恪遵三止三行之矩，三止曰：止女众住寺、止烟酒进寺、止法会开荤。三行曰：行闻思修、循行寺规、主行公利。

9. 法行乃，新年初一祀祷护刹护法为噶陀西青派传规。

10. 藏历翼宿月(正月十六至二月十五)初一至十三间十日大法会为噶陀大活佛西青传规，藏历四月氐宿月断食八关斋戒为格鲁传规，六月之悉地宝瓶大成就法会为康区伏藏传规，结夏安居为佐钦寺传规，八月大悲观音苦难自解脱七日修法为北岩藏传规，十月普巴七日修法为噶陀传规，马月大供养(藏历十月廿五日)为黄教格鲁派传规，年尾三日献供普巴金刚、或狮面母、或马头明王任宜之除夕廿

九朵玛为噶陀传规，木拉村庄共同举办之大法会为“祈愿任运”、“多罗度母”、“众会怙主玛哈嘎啦”，有如此之祀祷传规。

11. 历史乃，本地原居民称作木拉，木拉先辈祖师蒙古处琥尔汗或称绰克图台吉(又称却图和、蒙肯朝克图台吉，为达延汗玄孙、格呼桑札札宾尔曾孙、诺诺和孙子、巴赖和硕齐诺颜之子)，其父祖之亲戚木拉根嘎巴桑从噶陀来此树立密咒旧译宁玛派，复于公元 1477 火鸡年，根嘎巴桑于觉囊派法王迦哇桑座下修习吉祥时轮六支，并建置修行禅房为木拉僧团之创始。其亲族木拉前辈根嘎朋措依止仁珍敦都多杰(1615-1672)座下学习，劝请敦都多杰大师写下《敦都玛沁山神祭祀仪轨》。金龙年(1640)木拉祖父木拉诺诺，尊称为札利南迦，提议迁至黄河流域，抵遂定居，逐渐发展出僧俗二部。其后近两百年由木拉肯本咒士血脉家族诸咒士、新木拉给根、荣誉格西木拉秋则、木拉喇嘛、木拉诺丹等办理法事。

一旦发愿成熟时，将由色达区宁氏宗嗣，与岭夏·邬金伦珠结上法缘，其上师噶陀菩萨索南坚赞生歿于 1679-1723 年之间。

由史书纪年，岭夏·邬金伦珠之著作《寂忿降魔》中记载：“金虎年(1770)孟夏时日，年迈上师邬金伦珠于自龄 77 岁时，于卡钦密咒洲禅房中，上座念修时所编述。”如是云云。以此为计算根据故，其应当诞生于 1693 水鸡或 1694 木狗任一年，歿岁乃金马年。

自传中述：

马年马月初十日出时 阿闍黎莲师噶陀尊前 无别大胜坛城融法界

有如是记述。

岭夏·邬金伦珠第二转世西青寺依怙主索南华滇赐予噶陀之上师慕楚秋样多杰之秘文(《安多东方祭祀仪轨》)中授记曰：“卿往南行，于称名交宗巴颜神山拉则山脉建立供神台，若能启建大悲观音解脱众生之修供，将能饶益有缘，并且必出法嗣。”又噶陀金刚座红印公文指出，木拉多钦上师迎请青年依怙主索南华滇，于公元1789 第十三遶炯土鸡年，在上部拉则修筑木拉果多八大法行大塔。于昔有之黑营大帐篷中设立大悲观音解脱众生九日修供法会之传规，因而与西青寺上师诸位师传，缔结甚深法缘与誓言。

公元 1784 年前后，木拉老僧丹吉担任安多遍智嘉木样协巴二世究美旺波之大知客将木拉家族加入拉卜楞祈愿团，嘉木样二世赐予木拉公文以及释迦能仁金刚座佛像，木拉村成为拉卜楞寺举办大神变节法会团员之一，于十五吉日作为功德主。

公元 1818 土虎年，西青毘庐贤哲桑阿丹增莅访，修筑嘎龙山谷菩提塔，并启建悉地宝瓶修法，由木拉上师索南确佩等办理法事。

公元 1884 第十五遶炯木鸡年，木拉蒋滇迎请温萨耳传之传人怙主督格活佛一世，设立“督格僻静处(斗盖日朝)”，木拉若干法流汇合为一，成为木拉主寺，各方上师、转世者、僧伽众涌而至，得名“木拉喇嘛寺”，由木拉八大菩萨以及称为咕、那(咕咕日巴、那波巴)两位大成就者办理法事。

1980 金猴年，在党中央和县政府领导下，批准复兴佛法。木拉僧团分为三组，于各地举办莲师猴年猴月初十法会。

1981 金鸡年，为复兴佛法之缘起，于木拉僻静处举办广大莲师初十法会，重建菩提塔。

1983 水亥年，依照康仓大师和贡塘仓大师滇必旺秋指示，将寺院迁回过去木拉僧团所在处秋隆，由木拉喇嘛索南旺迦、木拉查祖格列活佛、贡秋乎活佛、土年活佛等所有寺庙活佛们带领僧俗二众，于政府支持下，重建成现今寺庙。

12. 历代木拉上师乃，过去所有木拉家族宗嗣分为二次第瑜伽咒师，其中稍述僧俗二众为法教众生广大利益之承许，木拉根嘎巴桑、木拉根嘎朋措、木拉诺诺多杰札滇、木拉路迦本、木拉咒师肯他本、木拉帖本、木拉多钦上师、木拉万甘丹吉、木拉给根邬金诺布、木拉上师邬金图多、木拉阿甘索秋、木拉邬秋上师、木拉查祖、木拉活佛、木拉邬金松饶桑波、木拉丹增尼玛，其间众位善师宛如珍宝鬘般历世，于此仅略述若干要士云耳。

13. 西青依怙主翁珠活佛第四世·依怙主翁珠图登龙德迦措，父为木氏木如旺之宗嗣，木拉噶贡为当时木拉家族首领，母为西合雄村村官之女，名卡卓措。藏历水狗阳年 (1922) 生于木拉山中，于督格大师尊前献发搭衣，符合众多新旧不分宗派之转世授记，尤其第五世佐钦法王的预言中记载：

玛隅帝青蓝宝大地上 父乃马头化身噶为名
母乃亥母化身措为名 汤东嘉波化身狗年生

以及蒋扬钦哲确吉罗珠之授记曰：

玛原平川大河岸 东方富庶人家中 父名为贡母名措 善种幼孩狗年生
毗底达拉(意为持明)大菩萨 持有经咒法命要 结缘安置解脱地

如二种授记中，于父母名号、出生地、生肖、“毗底达拉”谓其幼时小名“仁波(意为明觉)”，全名仁珍嘎饶多杰(藏语“仁珍”意为持明)，如是清楚预言般，从西青寺尼达桑波菩萨与毘庐玛德化身转世智美丹增二人受沐浴搭衣，得到邬金智美多昂确吉坚参之名号冠冕，举行隆重座床仪式，被交付噶陀西青三大母寺、廿一子寺之法幢。

翁珠活佛之亲教师——迦绒巴老上师嘎桑迦措，为前代翁珠活佛之亲弟子，三年中惟持师名即迁转意义传承开悟，于密意界中流露，故老上师受封为太师。

翁珠活佛依循共同旧译教藏之传规、不共西青依怙主一世净相法之噶陀宗规，具诸多超圣别法等视传承之传规修习时，仅示表法即入心中。

翁珠活佛依止西青寺根桑尼玛、翁波刚夏让卓、迦瑟尼达、西青玛德、堪钦阿嘎旺波、旺达蒋珠等上师，又先后依止诸多大依怙主，包括敦珠法王、顶果钦哲法王等上师，并敬奉修琼珠古慈诚桑

波为其不共上师。抵达卫藏后住于哲蚌寺，听受五部大论，获得吉祥哲蚌寺措钦珠古之头衔，并获持果芒札仓珠古名号，享有拉让巴格西荣誉。二次归乡，第二次决意定居，建立新西青本则寺，涵盖原西青寺体系，保存法教和资产。1997 火牛阴年，藏历牛月下弦第二善日(初七)，尊者以 76 岁高龄，示现胜者涅槃坐姿中狮子卧式，伴随啥声，粗大色身剧缩、心意消融光明法界中。遗体火化时，长达数日天乐悠扬悦耳，光辉宛如丝索照映各方，良久不歇，骨化舍利、佛像等稀有事迹成为诸位具信目履意足之甘露。

弟子乃，殊胜迦旺珠钦十二世、西青寺之转世上师迦瑟永佐、珠图丹秋林之大堪布、西青寺各部会转世上师，其余无数萨迦、格鲁、噶举、宁玛之堪布、转世珠古、善知识，彷彿金鬘般遍及瞻洲各方。

讲述著作有《密集金刚释难解疑》完整一卷、《米滂仁波切之法教解疑类详理讲规》篇长廿一纸、《不共秘密藏释》一卷、《大圆满显示赤裸见地之口诀》一卷、若干书信、《木拉寺规略说》、各种笔录等。

14. 历代殊胜依怙督格山居大师(德格仓)乃：

木拉僧团诸位转世上师不以地位分大小，而以年龄分老少，以戒腊区别长幼，大金刚阿闍黎之重责落于谁人，尊其为首。阿里班禅贝玛旺迦尝云：“注重真传与智慧。”有如是相应经续之教规而尊重先师之优良道统。督格大师接掌要任已，合一统筹木拉僧院与修院，持有所有寺院、修院之教法幢，逐渐演增成历代督格珠古。

§ 第一世督格活佛(德格仓)：名为洛桑饶吉。公元 1853 第十四遶炯下半年，生于谢琼村，为父亲督玛威坚、母亲玛萨屋督二人之子，大成就者强巴秋珍等金刚预言认定为三世间之怙主——圣者观世音菩萨化现之游舞，乃由养育化机、护教利生发心极净之力诞生，绰有令誉“圣怙人中之狮洛桑饶吉”其呼啸犹如夏鼓雷音响彻十方。殊胜大士本身传记彷彿汪洋般超越思议，为提起虔信仅略述一二，其于 18 岁时醒悟轮回万法无毫许实义、惟观无常故舍离轮回诸事，离家前往下阿坝县贺明大师座下，闻受般若波罗蜜多施身法灌顶、引导、口诀次第，往诣一千处泉水、尸陀林不定处修持深义施身断法窍诀。

20 岁时，于第八世格尔德洛桑称列(1849-1904)座下受近圆戒，以正知正念不放逸严谨持戒、清净不染失堕，恒时以出离、厌离心策励心续，舍世耽着。其相续盈满菩提心而于所有优劣化机，宛若慈母怜子般大慈大悲欣乐授予法施，出离世间八法之贪恋并截断四魔之傲慢，入于离戏般若佛母之密意界中，获证原始佛位冠冕。复

于胜道三学处、般若六度、四摄事等如海般佛子菩萨之景行，夙夜奋发、恒恭精进，不稍解其身束带，昼间不懈惟行法度日，夜间三段亦废寝不寐，惟行善业与修持，毕生如一日，未尝逾越。为所有寻求庇护者随其意愿赐予加持等，承担诸佛菩萨德行大海之重任。

公元 1885 年，督给山居大师岁 32，应木拉蒋丹等师兄之邀往木拉，至尕、交两处之交界称为“羊圈”处，其地灵杰，实帮助善法与禅定之宝土，加持已始筑一山中伽蓝，辟建山林、架屋筑室，首发安顿、次育法行，彼时以师纯净发心併其业愿力故，逐时成熟化机，木拉八大府营等遍方众多上师、活佛、善知识厥如蜂聚莲苑般纷至沓来。

木拉黑账营若许人亦迁居此地，众筑己所。于中央建立观音殿，新制寺规，寺名曰“督格山居寺(督格僻静处)”。凡入寺者，修行为主，终生持断食斋戒，一日餐语，一日断食禁语，二日一轮，反复行之，禁酒、肉、五辛。每朝寅时(3-5 点)受戒、修法；辰时过半(8 点)早斋，禁食日则行长拜；巳时修法毕用膳，未申(2-5 点)修法，酉时过半(6 点)制擦擦或水供，戌时(7-9 点)修法毕寐。寺有年迈比丘、行者几人，日寐三小时，余咸致力佛法，习禅修法等，堪为楷模。

大善知识恰上师吉美达吉、恰上师金巴迦措二昆仲莅此，二者系智德兼备之圣士，恒致力于讲修学三轮(自学、自修、利他弘法三者)之业，不分宗派受持、守护、弘扬教法珍宝，着重教法根基毗奈耶律藏。堪布吉美达杰华桑波为十多位沙弥比丘剃度传戒，金巴迦

措上师承接夏居负责人之担，打下结夏安居与布萨斋戒等毗奈耶之基础。徒众随各需求讲闻修显密教法等弘扬教证二法。

督格大师不染丝毫世间诸事、俗家经忏等喧嚣，无有传讲、受法时，终生闭关，惟积资念修度日。

大班禅第九世莅此时，夏沃山居大师、督格山居大师(督格活佛)耳聆其美誉故，广施断食斋戒经函语所依物，二师等人复为其常转法轮、莲足坚稳，献上十万次断食八关斋戒之曼荼罗(200 多人进行三年，合 109500 次)，大班禅嘉许彼等无垢严持温萨耳传¹之宗风，札什伦布寺与班禅大师府授予夏沃慈南仓、督格山居大师二者等同札什伦布寺密续院金刚阿闍黎资格，颁赐手谕与黄色披衣。公元 1935 年 83 岁时，督格大师告众曰：“二位喇嘛(金巴和吉达)已归逝，吾当欲与子等同住些时，然犹疑至今，今查珠仁波切等住世尚久，但死且欢。”语毕示疾，受持断食八关斋戒、供养、顶礼、制作佛像擦擦等无余依旧，时值西青寺果瑟氏喇嘛札西迦措适此，师予一锭五十两大元宝、净白哈达，曰：“今伽蓝无主，尔等西青诸师须助，管理此木拉僧团关房。”如此交代。督格活佛在世时，主张木拉僧院与僻静关房合并。约莫其时，阿琼康萨村首领康万清委员长兄弟(康万清、康克明兄弟)殷勤劝请故，督格活佛传下大悲观音苦难自解脱大灌顶，此灌顶俱为大师毕生首次与末次灌顶，黄河之山阴山阳二处拥聚求法者，为众圆满传竟，同年箕宿月六月上弦初四

---

¹ 温萨耳传：温萨巴·洛桑敦珠 1505-1566，译言善慧义成，藏传佛教格鲁派高僧，为第三世班禅，汇集宗喀巴大师所留下之一切诀窍，称为温萨耳传。

吉日，受八关斋戒禁语，当日晨间课诵如昔、圆满陈设供养、顶礼百余次，外出施水食子时，虚空满溢虹光，虹光毫端直射至房顶，众咸目睹。归返寮房时以手示意掩扉，示现色身归摄法界之相，入定三日，出定已荼毘。其后，诸方所至外地求法者、寻庇佑者悉各归乡。查珠活佛领僧俗二众商议，木拉僧团与木拉关房(斗盖日朝)并为木拉总寺。

§ 第二世督格活佛(德格仓)：名为强巴确札。公元 1936 年生于谢琼村，为父亲琼迦、母亲嘎准二人之子，于普布觉大师强巴本洛仁波切座下，三次金瓶掣签观察而认定，赐名强巴确札。7 岁时于木拉寺举行坐床典礼，堪钦强秋坚参与木拉喇嘛索根二人为其亲教师，乃俱生悲智特法之圣者，学习基本课诵、书写通达易晓。11 岁出家学习戒定慧三学，于诸多上师座下闻受灌顶、口传、窍诀。18 岁时往拉卜楞寺习经论。20 岁返木拉寺为众传授长寿灌顶与诸多教言引导后，复往拉卜楞寺。21 岁习般若时期，富辩论之美名。公元 1958 年 23 岁时，密意归于法界示寂。

§ 第三世督格活佛(德格仓)：名为邬金松饶桑波。公元 1973 第十六遶炯水牛年，生为父亲索波诺布、母亲慕尔萨炯波之子，自幼本俱慈悲等纯净善行，任何行止循善从良故，小名唤“桑波(贤善)”。授记中云：“此转世系身语意三化现所生。”督格二世强巴确札授予此世化身之授记乃：“父亲索波诺布，前格尔德寺之僧人，素擅长念诵，乃住于谢琼村之经忏师。”发此授记函，督格二世召三世

之父诺布曰：“子前来。”诺布遂适之。师告曰：“尔为寺僧，深谙寺风，欲寻征问。”语毕，详尽商议，旋系自念珠于其身曰：“吾此珠授汝，俟有需时。”言毕欣然。此念珠今存复化身松饶嘎滇手中，盖前世以来缘起相合而致。康仓大师噶旺卓德林巴伏藏授记云：

自处近郊尔波山脉中 贤敏诺布庄严之缘起 堪为群英具足悲智者
依于多罗悲意之凉荫 备五色邬巴拉花韶龄 黄袍饰身为僧利教生

如是乃圣观世音之授记。循此，公元 2010 年藏历 09 月 01 日遍智六世嘉木样活佛洛桑吉美图登确吉尼玛尊者亦认定尊者为第二世德格仓真实化身，颁赐邬金松饶桑波为名号冠冕。六世嘉木样活佛及中央宗教指导批准为转世活佛。

公元 1983 年，11 岁于木拉活佛丹增桑波座下学习念诵时，尊者为圣者转世故轻易通达，复广闻前行积资净障按持明之传轨修持，并诸视传承、科判、仪轨、念诵、旋律等，以及所有康仓大师伏藏法之灌顶、口传、引导等。于诸多圣者座下进行闻思。14 岁时于翁珠活佛座下获受沙弥戒，取名松饶嘎滇，并于座前闻受《入菩萨行论广释》等。于西青寺毘庐蒋样滇贝坚参座下闻受敦都多杰、龙萨宁波二者之灌顶。

20 岁往诣吉祥拉卜楞寺，于大善知识蒋样尼玛上师、赤巴根敦迦措、阿克札西迦措、赤钦贡塘六世滇贝旺秋等座下闻受诸多灌顶教法，于六世贡塘仓活佛座前获三次时轮金刚灌顶，并修习若干年。公元 2002 年 30 岁往喇荣佛学院，承侍法王如意宝堪布晋美朋措炯内与众多善知识，进行闻思学习，循次获得广大灌顶、口传、窍诀。公元 2019 年 03 月 22 日于遍主佐钦白玛格桑法王座下闻受大圆满上师心滴、大圆满耳传广释。法王意极欣乐，随而摄受成为法王心子之一，其心秉正知正念、不放逸而严谨持戒，饱具胜道三学处之功德，恒勤于舍离、念诵三轮之事业，不逾越胜士之禀性，于世出世间法具广大远见。木拉寺大恩传承上师贡秋上师以慈悲授予督格仓所有康仓藏大师之不共法传承。今为甘肃省甘南州玛曲县木西合乡木拉寺(禅定法轮)主持上师，兼木拉寺寺务管理主要负责人，活佛委之往汉地各大城市都邑，并马来西亚、新加坡等国家地区弘法布道，凡此期间，凡结缘众均获暂久利益。尊者如同众多高僧大德，以闻、思、修，讲、辩、着等勤护、广弘如来教、证二法。

15. 木拉历任堪布乃：

木拉僧团虽成立已久，因僧侣与咒师共住故，无法举行三毗奈耶仪轨(夏住、长净、解制)之常规。督格山居院始为僻静处，虽有僧众然前期无法结夏安居。自佐钦寺二位恰伏藏大师之子和查喇两兄弟来诣，僧众由此期间始行若干年布萨。往昔结夏安居时，须赴

他处接受，今诸上师密意一致故，于木拉本地殷重实行结夏安居法。

首次举行结夏安居之缘起乃，祈请众所敬戴之上师西青玛德、珠古、堪布安住，令彼欢喜而允。

时名华措之成就者，倾荡资产，尽供寺院，为数有三也。初次供养，支应木拉夏居，清算资财时，供养了牛毛帐篷并诸财物，乃至私畜犬狗，咸作清净供养，复供养寺院喇嘛必需装束，其余尚有：十匹马、二匹骡、二只犬、三十匹牦牛、百只牦牛、百余只绵羊、大笔银钱、若干匹绸缎，据云有大小诸多牛毛帐篷。

给予诸位结夏安居者大殿帐、黑牛毛厨帐、法衣、祖衣、敷具，并提供斋供基金。于此初次结夏安居受供之堪布、阿阇黎、连同施主檀越极其圆满之故，时人称为“最富有之结夏安居”时期，遂成一词。

其后，督格山居大师等圆寂，尔后，诸山僧生计转艰，然为护教利生能舍身命之清风亮节至高无上，彼等勇猛精勤不断，严持木拉夏居布萨之稀有传记辈出繁多。

1) 首任堪布：西青毘庐玛德珠古洛桑智美丹增。其同为西青寺之堪布与金刚阿阇黎，乃索甲仁波切之传人，依彼发心故，索甲仁波切于岁 59 木虎年(1914)春受邀造访木拉。仁波切首立木拉寺玛哈嘎啦怙主与普巴噶修法，复为木拉寺取出〈怙主略祀〉之密意伏藏，该年毘庐玛德亲任结夏安居戒律堪布，设置木拉夏居，自购善种良质

合规之钵盂、犍椎、净瓶等毗奈耶资具，供养木拉寺作为公产，木拉寺与西青寺当时有八十位僧众接受结夏安居律仪，遂有“木拉八十僧众之称”（木拉僧团当时有数百位在家咒师和出家沙弥，然未行结夏安居）。

2) 第二任堪布：堪钦吉达。生为恰伏藏大师之子，年幼出家，精通一切显密明处，于佐钦寺与多竹钦寺求学成为堪布，现舍事沙门相安住。

3) 第三任堪布：堪钦珍巴。生为恰伏藏大师之子，年幼出家，精通一切显密明处，于佐钦寺与多竹钦寺求学成为堪布，乃至圆寂之间，于木拉僻静处安住、受持大乘断食律仪，现舍事沙门相，于此其间，两兄弟轮值担任木拉寺堪布至于圆寂。

4) 第四任堪布：堪钦根嘎列桑。即杂果查祖活佛二世，于杂果寺从根嘎日秋受出家戒，于觉囊囊塘寺等闻思经论大海，担任若干年木拉寺堪布，其传记已于前述。

5) 第五任堪布：堪钦图巴。即西青措果仓，任西青红堡洲之寺院上师，西青喇章寺之结夏安居管理人等职，极为尊贵，曾任一、二年木拉夏居之堪布。

6) 第六任堪布：堪钦嘎卓仁波切。年幼出家，于西青寺与噶陀寺修学，成为安臧珠巴之心子，毕生舍弃坐骑与肉食，财食献予僧众，自不谋取，为木拉寺诸位转世活佛之上师以及夏居之堪布。

- 7) 第七任堪布：堪钦蒋秋坚参。年幼出家，终生修行，长时担任木拉寺之堪布。
- 8) 第八任堪布：堪钦贡秋慈诚。年幼出家，入拉加寺僧团，向夏沃慈南求受近圆戒，于木拉寺诸位堪布不能亲临时代理堪布，并长时担任现职堪布，往后世代更迭之时，木拉僧团仍不间断结夏安居、受持布萨律仪，全为其功绩。
- 9) 第九任堪布：堪钦根嘎确佩。为一圆备贤、正、良三者之士夫，与堪钦贡秋慈诚二人轮替而长时任职。
- 10) 第十任堪布：堪钦丹增桑波。共许为殊胜化身，于年 10 岁任职堪布，为诸青年授予戒律学处，于总体寺院之恩德极深，其传记已于前述。
- 11) 第十一任堪布：堪钦桑巴伦珠，又名图登钦列迦措。年幼出家，诣西青拉章香巴林中，尊奉西青玛德仁波切为根本上师，获授权为金刚阿阇黎，于教法兴隆时期担任堪布长达十年。
- 12) 第十二任堪布：堪钦丹巴饶吉。西青翁珠活佛与康仓大师之弟子，持戒清净、精通寺院各种仪式，为僧俗二众所尊敬。
- 13) 第十三任堪布：堪钦图登迦措。为木拉宗嗣，西青翁珠活佛与康仓大师乃其主要上师，通晓律藏，此二位堪布轮替长达近二十年。
- 14) 第十四任堪布：堪钦根瑟或称图登华滇桑波，于喇荣佛学院获得堪布学位。

往昔堪布年史有阙漏故，2014 年堪钦桑巴伦珠与堪珠丹增桑波二人进行详究并正确编述。

16. 木拉寺古代大德乃，前后所述之木拉地方贤哲成就者，以及

1) 木拉秋则透美

2) 木拉秋则格桑札西

3) 督格山居大师时期八大府营上师乃

① 督格仓 (德格山居大师)   ② 恰喇仓 (恰喇二位堪布)

③ 查喇仓 (杂果查祖二兄弟) ④ 华喇仓 (华措珠钦上师)

⑤ 祖喇仓 (噶陀仁珍千宝)   ⑥ 特特仓 (大成就者阿克特特)

⑦ 喇嘛仓 (木拉喇嘛家族)   ⑧ 阿巴仓 (木拉咒士家族)

木拉八大菩萨当中，木拉索勒为西青玛德认定为普贤菩萨之化身(因此八大府营上师与八大菩萨有别，古代八大府营上师有各自本营、佛堂、僧团、信众、牧场)。

4) 大成就者咕、那：大成就者咕咕日巴之转世木拉阿甘，

以及大成就者那波巴(黑行者)之转世噶陀仁珍千宝·究美饶殿

5) 西青寺依怙主翁珠活佛

6) 准噶尔堪布活佛格桑南迦

7) 木拉夏珠或称智慧活佛洛桑贡秋

8) 木拉活佛丹巴迦措

9) 荣塔喇让巴活佛

10) 木拉那图登 等于地方有贡献、有名诸学者。

于此佛法兴盛之时期，四位重要教法代表乃：

§ 木拉喇嘛梭勒：马年 1906-1982 年，享寿 77 岁。本名索南坚参，为西青寺活佛玛德仁波切之心子大士，修持三学处之道，为不染过失之高僧、修持二次第之成就者，智慧于二实相宛如虚空般完全了达自在者，终生恒以修行为主并作念诵，常受断食斋戒等法行，惟以慈悲带领僧俗二众，深德难以述说。

§ 查祖格列活佛：公元 1941 第十六遶炯之金蛇年，生为父亲咒师云滇迦措、母亲木拉萨路吉之子，由蒋哇玛德与西青玛德洛桑智美丹增二人认证，取名为谢珠格列饶瑟华桑波，于本寺举行隆重坐床仪式，年满 8 岁，从阿喇贡仁波切处求受出家，以三欢喜依止堪布嘎卓仁波切、上师钦饶沃瑟仁波切等，开始进行林珠大师所造之皈依解释等前行法并圆满累积五十万次，圆满《入行论》本颂之闻思传讲以及相关根本颂、注释，复能忆持，修学无量无边菩萨之行止。从西青寺活佛根桑尼玛圆满闻受敦都多杰、龙萨宁波、北岩藏三者之灌顶教诫，进行三根本念修与相关生圆次第。复于其他圣者大士座下求受众多灌顶、引导、窍诀之次第，心续充满胜道三学处，其行显然为名符其实之持教大士。为寺院大殿建造一千五百尊药泥塑背亮度母像、铜合金千佛像、释迦牟尼佛本生传九幅唐卡，并制诸多供养物，表示长养众生之福德、诸佛之身语意所依加持光辉耀洒等众多含意。尤其背负木拉僧俗二众重任，包括封山藪泽禁止渔猎等环保之行，提倡放生布施等清净善法，戒断烟酒盗匪等弃恶之

行，调解口舌纷争等安定社会之行等恒常精勤匪懈，如是广大护教利生，一生中担任寺院住持直至圆寂，亦任政协委员与寺管会主任，末后公元 1999 土兔年，岁 59 于吉祥拉卜楞寺示寂，密意归摄法界。

§ 木拉贡秋乎活佛丹增桑波：父亲木拉宗嗣梭朋之子，名为朋南，或作口语“浑涅”，以及母亲究萨东波，于 1940 金龙年生为二人之子，年方 16，西青寺珠古根桑尼玛进行敦都多杰、龙萨宁波、北岩藏灌顶口传时，尝谓曰：“斯子乃恰喇嘛吉达之转世，不论如何，有朝一日必饶益此寺。”如是言般，以三律仪长养心续，连接自宗噶陀西青派之仪轨法行唱诵乐器传规，复为法教寺院故供施所有物资，嘎卓仓上师、康仓取藏师、西青翁珠活佛等心意甚欢而作摄受，不吝施予无漏语甘露，获得广大灌顶、口传、窍诀之次第。乃黄金传承之秤毫不染违誓垢秽，耳传水流汇一而持有之大士，将僧俗二众之教政掬于掌中，以灌顶、口传、窍诀养育木拉僧俗二众，并调解他处与木拉等部落之口舌纠纷，颁令所有边郊封山藪泽禁止渔猎，历尽艰难为木拉诸位先逝上师大德之转世设立法床，其广传当于他处了知。担任寺院金刚上师，亦任政协委员与寺管会主任。

§ 图年活佛根桑沃瑟：1950 金虎年诞生，由西青寺活佛根桑尼玛认定为恰喇嘛金巴迦措之转世，授予根桑沃瑟滇贝尼玛之名号冠冕，于上师嘎卓仓、康仓伏藏大师、西青翁珠活佛、董查伏藏大师等诸

多上师座下闻受灌顶、口传、窍诀之次第，以密咒金刚乘门二次第殊胜瑜伽，随化机有情众之愿望赐予加持，以纯净意乐圆满僧俗二众之共同利益，成为康仓伏藏大师与白玉噶玛洽美仁波切之传人，长期担任县政协委员、宗教局木拉寺管委会主人。如授记般，返回白衣咒士身分后应机取出伏藏，谙熟瞄压引焚等现行猛渡之业，乃至迁渡亡者、助佑生者等为社会祈福作为己任。其余八大府营诸位转世活佛，亦成办广大护教利生事业故，祈祷诸尊莲足经劫坚稳安住！

17. 历代木拉咒师乃，木拉家族诸多二次第自在之咒师中，稍许讲述为木拉诺诺多杰札丹又称为怙主战神黑鼻之转世；木拉多杰洛强之传记中记述之大咒士肯他本；多竹钦法王传记中所记载木拉诺诺之子禄嘉本；嘉木样协巴第四世传记中记述木拉万甘丹吉；曜魔罗睺罗护法服侍如仆之木拉给根；木拉喇嘛邬金图多为所有西青转世活佛之亲教师；木拉咕噜成就吉祥怙主大黑天玛哈嘎啦，令护法天王如亲友般护持；木拉邬金贡波念诵众会怙主咒语数亿遍成就念修之量；木拉梭朋被公认为吉祥怙主众会主玛哈嘎啦之转世；木拉德拉曲华多杰念诵观音心咒数亿遍亲谒圣尊观世音成就；木拉纽玛沃瑟证悟大圆满密意；木拉邬秋喇嘛与曜魔罗睺罗护法如同人与人般相伴；木拉老咒师索南确佩为能转换有形无形等自在成就四事业之大力咒师，宛如大鹏鸟群翔空般转世不断降临。

18. 木拉名媛仕女：

白乐公主：诞生为白乐王臣喇敦南开仁钦之宗嗣，称白乐公主。上半生为蒙古王妃，生下木拉诺诺等子嗣，为梭托僻静处之领主。下半生惟修持佛法，成就卓越。此外，木拉觉嫫才娥姬、准噶尔活佛之母督萨希萝、西青翁珠活佛之母谢琼萨康卓措等诸多刹生、俱生空行母之事业亦发展于木拉家族中。

19. 木拉寺现今学者乃：

1) 拉让巴格西督格丹增尼玛：公元 1967 第十七遶炯之火羊阳年孟冬(藏历十月)上弦初十，生为父亲木拉诺桑、母亲梭萨日朝吉二人之子，幼时于其叔公阿克克洛或称蒋扬索南坚参上师，以及伯父堪布桑巴伦珠二人座下学习念诵、闻习前行十法。康仓大伏藏师嘎旺卓督林巴之伏藏预言中记载

自处寂林禅定法洲中 圣者悲意周遍清凉光 牟尼方便圣地名智慧
圣者加持意化化身者 教法光辉名为瑟惹雅 清丽戒律芳英绽其华
运握三慧韶华之庄严 禅定法洲胜教趋益上

以如是等圣者观世音之授记预言称颂之。年 13 于吉祥拉卜楞寺大学者顶严拉墨根敦迦措跟前求受沙弥戒，修持三学处之道。公元 1987 火兔年，往诣哲蚌寺果芒札仓僧院，公元 1988 年氐宿月，举办入寺仪式，依止果芒第 79 任堪布云滇当确尊者、西青翁珠活佛、

果芒前任堪布阿旺尼玛等，彻骨穿石般衷心求习摄类学乃至五部大论，长达五年求习般若大经部。

于果芒札仓僧院中进行慈氏大论彻夜辩论，于哲蚌寺大会中，精进努力进行二十种僧伽比喻与四品般若之起座对辩等。公元 1995 木亥年进行般若立宗对辩，受颁第一级之般若燃江巴学士学位。依循木吞果芒札仓僧院之传规，彻底学习中观、俱舍、毗奈耶之完整论颂。

公元 1997 年新季中观班始时，于法王座下求受近圆戒。

公元 2002 第十七遶炯水马年于拉萨祈愿大法会中，通过寺院认可，受颁拉让巴格西学位。于法王座下闻受十八部菩提道次第相关注释，学习许多经部法门，又闻受诸多密续法门，如《密宗道次第》、《五次第明灯》，广受法语甘霖。法王授其《龙钦七宝藏》、《多珠钦滇贝尼玛全集》之书籍曰：“尔寺系属旧译宁玛，尔往楚西仁波切座下求受灌顶、口传、窍诀等，为善焉。”厥循其言，于楚西仁波切座下获受《七宝藏之言教》、《满愿妙瓶》、《窍诀宝藏论》、《心滴根本颂》等诸多灌顶教言与口诀。

复于噶陀墨查仁波切座下获受《宁玛教言》、《大宝伏藏》，以及敦都多杰与龙萨宁波二者等诸多灌顶口传与窍诀。于西青寺毘庐仁波切座下获受敦都多杰与龙萨宁波二者若干法类、心滴前行《普贤上师言教》、龙萨前行之注释言教等。于顶果钦哲法王、成就自在贝玛诺布法王座下求受诸多大密咒之窍诀。于圣怙西青饶将

仁波切座下闻受《根钦吉美林巴全集》以及《巴珠仁波切全集》之口传，闻受诸多心滴法类。于敦珠法王子听列诺布座下闻受诸多敦珠法类之三根本灌顶口传，以及诸多口诀部法要。于滇玛洛确仁波切座下闻受《穆札百法》灌顶。于噶陀老堪布索南滇巴座下求受噶陀前行与西青法类之甚深口诀教授引导等。总之，彻底闻受无分新旧宗派浩汤无际之法流。

西青尼达桑波活佛札迦仁波切为噶陀莲师初十法会之功德主，西青各寺院(西青有廿一分寺)诸位上师活佛当时于旧译宁玛之祖庭噶陀寺初十大法会中会晤时，噶陀黄金宝座之持有者——圣怙香炯活佛、圣怙墨查活佛、噶陀堪钦阿琼仁波切之转世桑杰茨让活佛、蒋扬活佛、洛嘎活佛等通过商议之结果——噶陀法脉中仅有督格一人往诣山居格鲁派之要寺吉祥哲蚌寺，完整求习五部大论，受颁拉让巴格西学位。如是倍赞嘉许，因而噶陀寺颁赐身口意所依物、密乘完整供养法器、宝剑、班智达帽、完整僧衣连同丰厚供养，封其班禅之位。其人本身持戒清净、广学经论，于世界各地弘扬教法。

2) 大阿阇黎噶陀仁珍千宝·贝玛旺晴：于本寺与近百位大德座下学习诀窍，在台湾师范大学学习中文，澳大利亚巴拉特大学哲学学士，多所大学客座教授，建立三宝所依物与佛寺等贡献，有十六本着作以及十几本未完稿。

3) 阿炯东瑟敦列：入木拉寺学习，于喇荣和瑟修寺进修，成为多玉妥寺住持之一，是木拉寺上师。

- 4) 那开罗桑滇贝尼玛：入木拉寺学习，於喇荣和瑟修寺进修，为安度寺住持宝座。
- 5) 贡秋坚参：入木拉寺学习，于龙卡尔寺、色拉寺、隆务寺等处进修，为木拉寺上师。
- 6) 贾修慈诚桑杰：入木拉寺学习，于哲蚌寺果芒札仓僧院进修，受颁般若燃江巴之学位，成为后来噶陀寺首座。
- 7) 多让巴格西蒋样索南：入木拉寺学习，于吉祥拉卜楞寺进修，受颁最优秀多让巴格西学位。
- 8) 钦饶迦措噶久格西：入木拉寺学习，于甘肃佛学院毕业，哲蚌寺果芒学院学习五部经论，受颁噶久格西学位。
- 9) 喇荣堪布木拉根桑：入木拉寺学习，喇荣佛学院与木拉寺授予堪布学位，为喇荣佛学院最精通显密教法之堪布。长期于喇荣等各寺讲经说法，著作四本，现任木拉佛学院教务主任。
- 10) 木拉堪布尼可：入木拉寺学习，于喇荣佛学院进修，受颁木拉寺堪布学位。
- 11) 木拉医生图登威瑟：入木拉寺学习，于拉卜楞寺学习经论、医学、算命、梵文。
- 12) 木拉般若格西强贝究美：入木拉寺学习，于哲蚌寺果芒学院进修，受颁般若燃江巴学位，现正就读中国北京高级佛学院。

13) 般若格西桑杰迦措：入木拉寺学习，于西藏色拉寺和隆务寺进修，受颁般若燃江巴学位，正于寺院就读中观、释量、律藏、密续。

20. 木拉各部禅修院纪年：主要有山中或禅洞各自修行闭关处，有闭关者进行闭关时，木拉寺供其学习和生活资源。任何外寺来访者，居住期间，从属本寺管辖，当守寺规。

◎秋隆禅修院：

1) 院名：尕地高法原、胜乐珍宝宫殿。始于公元八世纪，公元 1672 年前后有关房。

2) 特色：系大悲观音、胜乐金刚、八大法行之圣地，莲花生大士与伊喜措嘉空行母曾居住。内有诸多天然佛像、经文、掌印等，富产药物、净相殊异、成就摄生术(辟谷术、金丹术)，此处享有“跃入空行净土之门”美誉。

3) 朝圣：值猴月或胜生土龙年时，随时可朝圣。修持观音、八大法行、真实意、胜乐金刚瑜伽女，荟供、闭关之惯例，朝圣者若专一于坚信与清净心，必获加持。事业顺遂、身体健康、无碍成就。

《莲师空行秘密要点》记载：

见此逆缘障碍消 修持获所欲成就 具信入于解脱道 善缘唤醒觉悟土
比丘养成禅定地 瑜伽施展密行境 持明履及先德迹 即生成佛之圣地

以及，西青寺根桑尼玛曰：

修 行持精进获成就 觉 证德增若上弦月 礼 转绕勤勉净业障
处 结缘引入持明土 荟 供养圆满大资粮 处 他方一月之修持
境 此域一日尤迅疾

如是说。

4) 禁忌：非时勿登山顶，勿碰山上神坛、供神台，发甲不许落此处，勿说不吉利语，应敬自生像，非寺方允许，不得携走土石草木
(必须寺办仪式)

5) 授记预言：

空行秘密之要点 邬金大师加持之 安多廿五圣地首 狮子倨傲琉璃
山

东方金刚萨埵处 南方文殊身之谷 西方马头大怀窟 北方降傲暴虐
山

周边八大法行教 近区护法财神处 咕如莲师王臣众 加持化身汇集
处

为利生故埋众藏 玛隅秋隆正法土 邬金境域无差别 结缘此处成俱
福

进行修持何须言 外为观世音刹土 内为法轮胜乐处 密为真实意坛城

极密金刚妃婆伽 云云

6) 历史：八世纪咕如莲师与伊喜措嘉空行莅此修持，多珠钦法王授记预言曰：

吉 胜乐地之近处中 主 圣者观音莲花手
近 八子示现善识相 经 密咒法器举高空

以及，给勒敦珠林巴大师曰：

吉 真实胜处秋隆地 怙 莲师父母赐加持
法 财宝伏藏富孕育 处 于此修持速成就

如是云。

公元 1672 年前后，木拉给根根嘎朋措适此处修持。

1709 土牛年，遍智嘉木样协巴一世返回安多时，于此立神坛供养。

1771 年多珠钦法王一世廿五岁时，据云在此前后闭关三年，亲谒圣者大悲观音等无数本尊海会。

1789 年西青寺依怙主索南华滇(翁珠活佛二世)来此朝圣。

1850 年前后，谢琼格西居此作礼赞文。

1860 年前后，迦仓上师确吉僧给尊者于此开悟，净相中亲谒金刚瑜伽母坛城，参与空行聚会，作礼赞文。

1867 火兔年格尔德洛桑称列诣此，作供神礼赞文。

1955 年西青寺根桑尼玛于此闭关作礼赞文，亲谒金刚瑜伽母。

2006 火狗年亚青寺成就自在阿秋喇嘛重新开启圣地之门而认定曰：

外为三怙主圣地 内为胜乐金刚土 密为八法行坛城

总之，宁·尼玛沃瑟之传承法嗣，西青寺历代诸师咸至此闭关清修。觉囊派蒋哇玛德活佛、安曲大师钦饶迦措、大成就者阿克特特、敦珠伏藏大师公子多杰札都、准噶尔堪布等于此修持闭关。阿吉伏藏大师卡确林巴、多仁波切瑟诺吉巴多杰、敦珠伏藏大师孙子索南德赞等于此取出伏藏。木拉本地所有上师活佛咸来此修持闭关素为惯例。

◎督格禅修院：

1) 院名：督格禅修院、东方广弘释教洲。始于公元 1885 木鸡年。

2) 特色：系殊胜依怙督格山居大师洛桑饶吉毕生当中进行修持之主要据地，为其受持万余次断食八关斋戒，以及亲自制作十万佛像、千万擦擦处。此地亦为木拉八大菩萨修持处，臧巴大师、大成就者佐钦日巴等言此地为观音菩陀洛山净土。此地复为西青翁珠图登龙德迦措、根秋活佛、南岩大成就者、荣塔喇让巴活佛等诞生地。

3) 朝圣：此地有观音殿、阿克仓与德格仓供施水食子之加持成就水，饮用成就水能强身益体、疗养心风等心疾。若转绕白色佛塔能息曜魔祸障等害损。

4) 禁忌：此地禁携荤食、烟酒等，所有居住此处者，一律必持断食八关斋戒。

5) 授记预言：

多珠钦法王(1745-1821)之授记曰：

吉 胜乐地之近处中 主 圣者观音莲花手

近 八子示现善识相 经 密咒法器举高空

如是八大菩萨化身以及木拉诸营上师广开利他事业大门。臧巴大师强巴确增誉为观音菩萨之圣地。

6) 历史：

1653 年藏历 08 月五世达赖喇嘛往北京中原时经过此处，据云为镇地故筑白色佛塔。

1771 年多珠钦法王一世 25 岁前后至秋隆岩时，于此安居修持，筑迭石屋，其迹仍存。

1885 第十五遶炯木鸡年，督格活佛等诣此修持一段时日，便云游四方。

尔后，木拉蒋丹等迎温萨耳传大师——圣怙督格活佛一世洛桑饶吉，辟筑山居。

1897 土牛年木拉若干师传汇合为一，成木拉主寺。外地参学之上师、活佛、僧伽众涌云集，众多上师缘故，得名“木拉喇嘛寺”。木拉八大菩萨，以及咕、那(咕咕日巴、那波巴)两位大成就者建立关房弘扬佛法。

公元 1922 水狗阳年，西青寺依怙主四世——大成就者翁珠活佛，本名仁珍嘎饶多杰，密名白玛旺札诺布、比丘名图登龙德迦措华桑波，于此诞生，认定后首搭法衣、封活佛名、设宴款待处。

1980 年开放寺庙。

1981 藏历金鸡年，为查祖格列饶瑟仁波切首度领办莲师初十法会，于木拉区宣布信仰自由之地。

◎果喇禅修院：

- 1) 院名：法螺岩洞、果喇禅房、狮吼宫殿。1771 年多珠钦法王来时已有修行人。
- 2) 特色：冬暖夏凉，狮吼观音加持处，恶龙病所害者悉获良益，早期诸多麻疯病患赴此修持康复。
- 3) 朝圣：顶礼朝拜、潜心修佛一至七日等，于此结缘苦病得瘳者，史多记述，服抹圣土于防重疾具殊效。
- 4) 禁忌：据云此处多居龙族故，禁食荤腥，不能焚焦污灶，多蛇当谨慎，勿伤生灵。
- 5) 授记预言：阿克特特仁波切于此亲谒狮吼观音时，遍方悉成大悲观音净土，岩洞长期流出甘露，结缘者悉得观音加持摄受。
- 6) 历史：

1885 年前后，阿克特特仁波切为麻疯病所苦，上师黑札巴札西坚参告曰：“据云木拉系往昔多竹钦法王等赐予加持，令众多麻疯病患痊愈之地，尔当往该处修持。”彼旋遵师令寻往其处，于十二年间修持亲谒狮吼观音，见处所成为观音净土、禅修洞成为观音圣殿，圣殿上安住狮吼观音，右手流降甘露入其顶中，身盈清凉喜乐，翌日身体消肿、肌肤稚嫩，病乃瘳。再度修持时，复谒圣容，狮吼观音如是授记：吾予子共同成就，尔具业缘之不共本尊为金刚瑜伽女，生世具宿业缘之根本上师为查格隆(察给弄)大师，由之求受灌顶口传可即生获证殊胜成就。汝当救护诸麻疯病患，于此圣地

结缘亦获观音摄受。阿克特特仁波切如是修持即生获得双运之果位。

其后，一位果喇嘛亦为痲疯病所迫，终生于此修持痊愈，故此岩洞亦称果喇修行洞。

◎达悟禅修院：

1) 院名：格萨尔马鬃红岩山、尕若危神达悟、危神大怀游戏。

始于公元八世纪，公元 1672 年前后有关房。

2) 特色：

此处禅修洞极多，具有咕噜莲花生大士、空行伊喜措嘉、法王赤松德赞、安朗迦哇秋样等之禅修洞，系空行伊喜措嘉佛母观修顿超之处，其顶印、手印、背印等清晰可见。岭·格萨尔王之赤色白嘴神驹之新鬃毛献予护马神圣日曼达处。

敦珠法王子索南德赞之《莲师预言莲花印》记载：“西方称作马鬃红岩山处，乃为大怀殊胜马头游戏宫，藏有一亿大怀续部处，此为莲师父母之修洞，莲师父母留下身印、手印。亦为安朗嘉华秋扬之修洞，岩山之顶石堡中，具有法王赤松德赞显现为马头明王，马嘶鸣响瞻部洲之处。下方孜玛入药叉等危神宫殿中，护法恒常安住，化遣十万部危神兵旅。”如是云。

3) 朝圣：于岩洞上、中、下三处内献供、顶礼、转绕有巨益，尤其念修莲花语之种姓：拔除轮回大悲观音、马头明王、红度母、作明佛母等，祀祷危神种姓孜玛入药叉等，极善。

4) 禁忌：此处多事故，成为危神之地，勿横卧路间、小路中不许休憩，血肉腥膻等不许焚焦污灶、面向圣地不许排解、大帐篷门不向圣地、小路处勿搭帐篷、未经供神不开掘土地、不许撬坏石头、禁伐木、泉水处不排解、勿说不吉利语、禁恶语争讼，行抵该处，最初面向圣地念马头明王咒祈祷除障，朝圣毕未回向不能背山离去。

5) 授记预言：

索南德赞授记曰：“此乃莲花语之处，结缘成就怀业始。后世取藏大师成就者次第降临，开启莲花语伏藏，利生遍布瞻部洲，诣此结下善缘者，有朝投生莲花光刹土。”如此授记。

6) 历史：

公元八世纪，咕噜莲花生大士、空行伊喜措嘉、法王赤松德赞、安朗嘉华秋扬等于此观修莲花大怀胜马头游戏尊之法门。尔后，岭·格萨尔王诺布札德来此，乘赤色白嘴神驹，修持胜马头游戏。

1771 年前后，诸在地关中行者迎请多珠钦法王莅此修持。

1885 年前后，杂果查祖根嘎列桑活佛诣此，修持马头明王成就。

大成就者黑行者转世仁珍究美饶殿，修持马头明王显现成就验相。

蒙古果列喇嘛洛佩措迦以摄生辟谷术长住洞中等极多稀有史事。

2006 年火狗年亚青成就者阿秋喇嘛认定为咕噜莲师圣地而重启圣地。

◎秋尕禅修院：

- 1) 院名：秋尕岩洞、财神岩洞、白臧巴拉圣地、格萨尔温泉等。
- 2) 特色：此处有诸多往昔大德修持岩洞，具多种寒水石矿物，格萨尔温泉等疗治百病泉水，于此净供、埋藏宝瓶将增财受用，温泉沐浴亦可净治皮肤病。
- 3) 朝圣：于此修药师佛、臧巴拉等财神法速获成就。
- 4) 禁忌：不可随意触摸供神台、勿掘土、不能伤害生灵与植株、舍酒肉等荤食，未经寺允不可携离矿物水石。
- 5) 授记预言：

《莲师预言莲花印》记载：“莲师药师佛加持之温水，珍宝岩山堆聚药叉财神海会殿，其内蕴藏增业法门一亿部。”如是云。

6) 历史：

岭·格萨尔王温泉中含多座古代矿化石床，后山为三堆如意宝堆起之山形，其上乃修财神最胜宝地。

1771 年前后，诸在地关中行者迎请多珠钦法王莅此修持。

1885 年前后，杂果查祖仁波切根嘎列桑，每岁适此浴泡温泉，病痛息灭、容光焕发。

大成就者黑行者转世仁珍究美饶殿于此修持黑金刚忿怒母时，亲谒智慧空行母。

木拉施身法成就者卡洛雅佩于此修施身法期间，出现各种魔障时，不忘清净见地而于诸魔中胜利。

1957 火鸡年，西青寺根桑尼玛和阿喇贡仁波切重启伏藏圣地之门，安上神坛与供神台，为息灭情器各种衰败而埋下伏藏宝瓶。

2006 年火狗年亚青成就者阿秋喇嘛认定为药师八如来圣地而重启圣地。

◎达日禅修院：

1) 院名：箭库禅房、格萨尔禅房、花椒口岩洞、圣地山基禅房、洛萨师关房等。

2) 特色：冬暖夏凉、易具生活顺缘、修持人较少障碍、顺遂吉祥之圣地。

3) 朝圣：此圣地于自生圣母或瑞玛德(吉祥天女)圣地山脚下，亦为居士骑士八神护法游戏安住之圣地，合适修供度母、妙音天女、吉祥天女等诸空行母。

4) 禁忌：注意环境卫生，保护此山上生物，尤其蛇与鸟类系护法观物，不可伤害。

5) 授记预言：

《莲师预言莲花印》记载：“安宁护法金刚猛烈王母或自生王母之宫殿，仿佛心脏竖起之巍峨圣山，周边有傲神八部，格萨尔王箭库、弓库、武器库等等。”

6) 历史：

此岩洞左侧与右侧山谷各称格萨尔王箭库、弓库，僻静处后山称格萨尔王武器宝藏库，山顶称格萨尔王侦察台(羌人烽火台)等，

具诸多与勇士岭·格萨尔王有关连之名称处，左右山脚山谷入口极窄、内部宽敞，天然形成一易隐蔽之处，乃岭·格萨尔王时代之武器大宝库，跨越此山，另一处为格萨尔温泉，具有多座古代矿化石床，珍宝堆栈之殊胜财神圣地，此岩洞即称岭·格萨尔王修行洞。1771年前后，多珠钦法王一世根桑贤潘于此修行。

1880 年前后，木拉两位大成就者，咕咕日巴转世大咒师索南确佩、那波巴(黑行者)转世仁珍究美饶殿，咕、那二人为佛法长久住世，在此修持普巴金刚。

木拉喇嘛洛萨雅洛于此居住修行廿五年，绘制木拉寺护法殿最胜、严峻、加被广大之玛哈嘎拉唐卡。喇嘛洛萨曰：“吾每一滴水诵一咒语、一滴颜料观一本尊，如此而绘时，各个本尊悉融入此唐卡，由是之故，何人虔信供养，此必与之言语。”得如是允诺具真实智慧尊安住之殊胜唐卡亦成于斯。

昔时此处理有横死魂附体之嘎屋盒染污圣地之骇闻，1957 火鸡年，西青寺根桑尼玛大师适此净化圣山、埋下诸多宝瓶、修复重启圣地。

2006 年火狗年亚青成就者阿秋喇嘛认定为自生圣母(吉祥天女)之圣地而重启圣地。

跋文

道之根本依止善知识 法之精要具足正知念 教之根本僧俗二部合
佛法兴盛缘起实善妙 于外三种戒律服庄严 于内二次第定达准量
秘密亲谒本初佛果位 禅定佛法之轮转动洲 见即获得解脱正法门
意之精要畅踏欢喜舞 传播讲修五生²之妙音 日月辉及之处咸利乐
乘门顶王不可思议意 本净光明大圆满境界 有漏幻躯离尘光明身
迁移深广宝诀已拥有 清净刹土所在众舍识 已入空行密道之开端
见闻想触坐数之众生 愿于大乐净土中解脱

此乃上级干部要求广略合宜之木拉寺简史，故于 2020 年 08 月 08
日木拉寺管会 汇整

寺院印章

木拉行政区党支部印

---

² 五生：指右旋法螺。